

RAADSVERGADERING
d.d. 29 JAN. 2004
Beslissing: _____
<i>[Handwritten signature]</i>
Paraf: _____

RVB04-0013

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering : 29 januari 2004

Nummer : SMD/03/57

Onderwerp : Van beleid naar uitvoering in de sport

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De inspraakversie van de beleidsnota: **SPORT OVER DE VOLLE BREEDTE** definitief vast te stellen.
2. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen om op basis van de beleidsvoornemens uit de sportnota uitvoering te geven aan de actiepunten, zoals deze zijn verwoord in het raadsvoorstel.
3. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen om met voorstellen te komen ten aanzien van de nog niet gebudgetteerde activiteiten of maatregelen, wat betreft de concrete beschrijving, de hoogte van de benodigde bedragen en de structurele financiering er van.

Inleiding.

In de twee jaren voorafgaande aan de presentatie van de inspraakversie van de Beleidsnota Sport over de volle Breedte, zie ter zake de raadsmededeling van 28 november 2002, is bij verschillende gelegenheden met belangengroepen gecommuniceerd en gediscussieerd over de uitvoering en de voorgenomen evaluatie van het gemeentelijk sportbeleid, zoals dat was neergelegd in de nota Sport in Beeld van 1994.

De nieuwe beleidsnota Sport over de volle breedte, een evaluatie en actualisatie van het sportbeleid, is bij brief van 29 november 2002, aan sportverenigingen, scholen en diverse instellingen toegezonden. Men is daarbij gelegenheid gegeven te reageren met gelijktijdige aankondiging van een inspraakavond.

Bij brief van 14 januari 2003 zijn dezelfde belanghebbenden voor deze inspraakavond per brief uitgenodigd. Ook is er een algemene kennisgeving geplaatst.

De inspraakavond werd gehouden op 5 februari 2003. Het gespreksverslag is bij brief van 25 februari 2003 aan de op de presentielijst vermelde organisaties/personen toegezonden.

Nadien is gewerkt aan een vertaalslag van de beleidsvoornemens, getoetst aan het huidige en het voorgestelde beleid.

Rest thans nog de definitieve vaststelling en de nadere uitwerking.

Procedures.

De aanpak, zoals hiervoor in het kort omschreven, is een uitvoering van de communicatieparagraaf van de nota. De reacties zowel schriftelijk als mondeling geven geen aanleiding u nadere voorstellen te doen tot inhoudelijke wijzigingen of toevoegingen. Dat neemt niet weg dat gemaakte opmerkingen en gedane aanbevelingen in de uitvoeringsfase zeker ter harte worden genomen. Waar nodig wordt in het vervolg hier nog nader op ingegaan.

Beleid(svoornemens).

In de publicatie en de uitnodigingen is de volgende tekst gebruikt:

'De samenleving en dus ook het (sport)verenigingsleven en instellingen zijn niet alleen gebaat met goede accommodaties. Er zullen ook anderszins goede voorzieningen en faciliteiten geboden moeten worden. Zo zullen kwetsbare groepen in de gelegenheid moeten worden gesteld op enigerlei en aangepaste wijze te kunnen sporten of sportief te kunnen bewegen. Ook zullen verenigingen en instellingen meer dan tot nu toe ondersteuning moeten krijgen en in staat moeten worden gesteld om die maatschappelijke rol te kunnen vervullen'.

Zoals dat ook verder is verwoord in de nota is getracht hiermee de bredere betekenis of te wel de vermaatschappelijking van sport aan te geven.

In paragraaf 13 van de nota is een aantal beleidsvoornemens opgenomen. Deze beleidsvoornemens zijn thematisch gegroepeerd en zijn gedeeltelijk geënt op de resultaten van een gerichte enquête over het vrijwilligerswerk en het sportklimaat in het algemeen.

Het gaat dan om de volgende thema's:

- Accommodatiebeleid c.a.;
- Doelgroepenbeleid c.a.;
- Ondersteuning van het sportverenigingsleven;
- Buurtsport als integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid;
- Tarieven en subsidies.

Beknopt worden deze beleidsonderdelen toegelicht.

Accommodatiebeleid.

Het gaat daarbij vooral om behoud en waar nodig verbetering van de kwaliteit van de huidige sportaccommodaties en het inspelen op de zich steeds wijzigende behoefte van de sporter, kortom het zorgdragen voor een beleid met een vernieuwend karakter, dat ook in de praktijk balans brengt in vraag en aanbod.

Dat alles kan worden aangeduid met de kernwoorden: kwaliteit, capaciteit, diversiteit, spreiding, bereikbaarheid en toegankelijkheid door en voor alle groepen binnen de lokale samenleving.

Overigens moet het beleid in deze niet alleen gericht zijn op de gemeentelijke accommodaties, maar verdient ook afstemming met de particulier en commercieel gerunde sportvoorzieningen, accommodaties die in belangrijke mate bijdragen aan een gevarieerd pakket aan voorzieningen binnen een gemeente. Dat geldt in zekere mate ook voor de sportaccommodaties van scholen.

Ten slotte is nodig een doordachte bestemming en inrichting van de openbare ruimte, zoals bossen, parken, paden, pleinen en straten, om deze op veilige en praktische wijze te kunnen gebruiken voor recreatieve sportdoeleinden en ander vormen van vrijetijdsbesteding.

Doelgroepenbeleid.

Hoewel het scherpe onderscheid naar specifieke kenmerken om tot groepsindeling te komen soms wordt verlaten en men met een indeling naar levensfasen integraal beleid tracht te ontwikkelen, spreekt het benoemen van de specifieke doelgroepen toch nog het meest aan.

Het gaat dan onder meer om de lichamelijk en geestelijk gehandicapten, ouderen en mensen met een chronische aandoening. Deze groep moet meer mogelijkheden en kansen krijgen tot 'aangepast' sporten c.q. gezond bewegen.

Dat geldt evenzeer voor groepen of enkelingen die in een achterstandssituatie verkeren en daardoor moeite hebben zonder steun of bijzondere bemoeienis van de overheid tot sporten of sportief en gezond bewegen over te gaan.

Ondersteuning van het sportverenigingsleven.

Het sportverenigingsleven, misschien wel het verenigingsleven in het algemeen, staat in zijn traditionele vorm steeds meer onder druk. De oorzaken liggen in maatschappelijke veranderingen, waarbij individualisering en een zekere vorm van welvaart mede bepalend zijn. Bewegingen in conjunctuur en maatschappelijke ontwikkelingen zijn derhalve sterk beïnvloedende factoren. Een 'natuurlijk' proces waarmee verenigingen en instellingen momenteel worstelen.

Niettemin wordt het belang van een breed gedragen (sport)verenigingsleven onderkend. Als het verenigingsleven het zelf niet aan kan en de samenleving hecht aan de bekende verenigingsstructuur blijft ondersteuning door de overheid nodig. De introductie van het breedtesportbeleid door het ministerie van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) bevestigt dat nog eens. Het is overigens vooral een Nederlandse cultuuruiting. Het percentage dat in georganiseerd verenigingsverband sport is hier beduidend hoger dan in de ons omringende West-Europese landen. Een score van bijna 50%, tegenover bijna een halvering elders.

Buurtsport.

Activiteiten in het kader van sportbuurtwerk om jongeren in de gelegenheid te stellen tot sporten maken deel uit van het breedtesportbeleid en meer specifiek van de integrale aanpak van de jeugdproblematiek.

Tarieven en subsidies.

Bij het bepalen van de tarieven voor het gebruik van sportaccommodaties dan wel het in rekening brengen van kosten voor andere vormen van dienstverlening houdt de gemeente zoveel mogelijk rekening met de draagkracht en de maatschappelijke positie van het sportverenigingsleven. Gemiddeld genomen gaat het om een marginale bijdrage en worden in het meest gunstige geval slechts de exploitatiekosten, minus de kapitaallasten gedekt.

Daartegenover staat dat het verstrekken van directe subsidies beperkt is. Slechts in het kader van jeugdsport, sportstimulering en in specifieke situaties en aansprekende sportevenementen worden momenteel subsidies verstrekt.

Resultaat inspraakavond.

Van de inspraakmogelijkheden is slechts beperkt gebruik gemaakt. Ook de belangstelling voor de inspraakavond was zeer matig.

Samengevat volgen hieronder de meest saillante opmerkingen.

Door verschillende (buitensport)verenigingen werd aangegeven dat zij geen heil zien in een verhuizing met hun accommodaties naar andere, nieuwe locaties. De optionele locaties zouden om uiteenlopende redenen minder geschikt zijn. De voorkeur werd gegeven aan renovatie en uitbreiding van bestaande voorzieningen. Niet de sport, maar stedenbouwkundige belangen zouden in hun ogen leidend en bepalend zijn.

De verenigingen gaven aan dat het moeilijk is het 'financiële' hoofd boven water te houden. Zij zien liever een tariefsverlaging in de plaats van het doorberekenen van de jaarlijkse inflatiestijgingen. Vele verenigingen kampen met gebrek aan (technisch) kader en zien eigen initiatieven te weinig financieel ondersteund door de gemeente.

De bij het ministerie van VWS ingediende projectaanvraag in het kader van de Stimuleringsregeling breedtesport kreeg de instemming van de aanwezigen.

Minder gecharmeerd waren de verenigingen van (de effecten van) het Rozenoordproject 2002. Zij hebben maar weinig vertrouwen in een positieve ontwikkeling, hetgeen als hoofdreden mag worden gezien, dat de sportverenigingen, uitzonderingen daargelaten, zich vooral afzijdig getoond.

Van beleid naar uitvoering.

Algemeen.

Een nieuwe beleidsnota betekent niet dat het voordien geformaliseerde beleid per sé heeft afgedaan en door nieuw beleid vervangen moet worden.

Zoals hiervoor al aangegeven heeft de nieuwe nota vooral een evaluerend en actualiserend karakter.

Ten aanzien van verschillende zaken moet worden geconstateerd, dat deze aan actualiteit nauwelijks heeft ingeboet, doch dat het feitelijk heeft ontbroken en financiële en fysieke mogelijkheden om de gestelde doelen te halen. Het is zodoende op belangrijke onderdelen meer een zaak van herkansingen dan van (ver)nieuw(end) beleid.

De in de beleidsnota opgenomen beleidsvoornemens die hiervoor de revue passeerden behoeven een vertaalslag naar concrete beleidszaken en de daarop af te stemmen beleidsuitvoeringactiviteiten.

Het feit, dat de centrale overheid de breedtesport via een stimuleringsregeling financieel ondersteunt is een extra reden om aan de beleidsvoornemens die zich vooral richten op de breedtesport prioriteit te geven. Dat betekent niet dat andere zaken geen aandacht zouden moeten krijgen. Gezien de algemene opdracht tot bezuinigingen zal realisatie van die beleidsvoornemens toch vooral afhangen van het vinden van nieuwe kostendragers, substitutiemogelijkheden en het doorvoeren van grotere efficiency.

In een apart overzicht zijn de beleidsvoornemens uit de sportnota van 1994 en de beleidsvoornemens in de nieuwe sportnota 2002/2003 naast elkaar geplaatst om zo de verschillen en de daarop te nemen maatregelen in één beeld te vangen. Hierover valt het volgende op te merken.

Accommodatiebeleid.

Binnensport.

Aan de binnensportaccommodaties is een sporthal (4e) toegevoegd met gelijktijdige sanering van enkele kleinere zalen. De nieuwe sporthal maakt deel uit van het sportcentrum Boulevard. Eerder al werd het nieuwe zwembad De Schelp in gebruik genomen als vervanging van Gageldonk.

In de nieuwe woonwijk De Schans verrijst een multifunctioneel centrum waarin een gymnastieklokaal wordt ondergebracht. Daarvoor moet een verouderd gymnastieklokaal in De Beek verdwijnen.

Van belang is, dat alle accommodaties, afgestemd op hun gebruik, door renovatie goed worden onderhouden en blijven voldoen aan de gestelde sporttechnische eisen, zodat voorkeuren bij inroostering op dit item niet aan de orde mogen zijn.

Vaststellingen, concrete acties c.q. te nemen maatregelen:

- **Het gesignaleerde tekort aan kwalitatief goede binnensportaccommodaties is met voornoemde maatregelen opgevuld.**
- **Voortzetting van dit beleid en de op dit terrein te nemen maatregelen vergen buiten de reguliere budgetten geen extra inzet van middelen.**
- **Op het terrein van de binnensport zijn de komende jaren geen fundamentele of grootschalige maatregelen of ingrepen te verwachten. Stedenbouwkundige ontwikkelingen kunnen daar wijziging in brengen.**

Buitensport.

In de buitensport is er nog steeds sprake van een beperkt tekort aan voorzieningen. Dat tekort laat zich vertalen in zowel een kwaliteits- als een capaciteitsprobleem. Fysieke uitbreidingsmogelijkheden op bestaande locaties zijn er niet. Optimaliseringmaatregelen bieden wel enig, maar zeker op termijn gezien, onvoldoende soelaas. De huisvesting van twee sportverenigingen op het nieuwe sportpark De Staakberg draagt weliswaar bij aan de oplossing van het capaciteitsprobleem, maar is beduidend onvoldoende, zoals blijkt, om alle knelpunten op te lossen. Het gaat hier om de verhuizing van de honk- en softbalvereniging The Wizards of BoZ (Kijk in de Pot) en de korfbalvereniging De Scheldevogels (Rozenoord).

Plannen tot totale herbestemming van sportpark Rozenoord en van het A.M. de Jong sportpark De Brombeer hebben het niet gehaald vanwege het, volgens de verenigingen, ontbreken van een goed alternatief. De in het bestemmingsplan Augustapolder aangegeven sportterrein heeft niet de voorkeur van de verenigingen, bovendien is het terrein (ca. 7ha) te klein om alle verplaatsingen op te vangen. Elders zou nog ca. 12 ha sportgrond gevonden moeten worden. Wanneer Rozenoord en De Brombeer voor een gedeelte als sportlocaties in beeld blijven vervalt in die zelfde verhouding de behoefte aan (het zoeken naar) andere aanvaardbare locaties. In een dergelijke situatie, waar externe kostendragers niet of onvoldoende aanwezig zijn, zal de financiering van kwaliteitsverbeteringen, die de reguliere maatregelen te boven gaan, problematisch blijven. Recente besluitvorming omtrent de atletiekaccommodatie op sportpark Rozenoord kan als voorbeeld gelden. Dat daarbij ook andere factoren meespeelden doet daar niets aan af. Het gaat hier om de afwijzing van het verzoek van de atletiekvereniging Spado om uitbreiding van een 6 naar een 8 rondbaanaccommodatie.

Met een hernieuwde start in het overleg tussen de gemeente en het sportverenigingsleven zal het jaar 2004 duidelijke richting moeten geven aan een toekomstgericht besluitvormingsproces aangaande de buitensport(locaties). Er zullen dat jaar heldere keuzes moeten worden gemaakt met perspectief waarbij voorzieningen voor sport en (sportieve) recreatie wezenlijke betekenis krijgen in grootschalige stedenbouwkundige plannen en planmatige wijkontwikkeling binnen bestaande woongebieden. Geheel of gedeeltelijke herbestemming van bestaande locaties blijven daarbij van wezenlijk belang. Enerzijds om stedenbouwkundige visies in een samenhangend verband realiteit te laten worden, anderzijds, zoals hiervoor al aangegeven, als noodzakelijke kostendrager om bestaande en nieuwe plekken voor sport een kwaliteit mee te geven die past bij de hedendaagse tijd en de naaste toekomst. Op dit moment zijn niet meer dan de reguliere bedragen voor renovatie en onderhoud beschikbaar. Deze bieden geen ruimte buiten de geplande werkzaamheden.

Privatisering, overdracht en zelfwerkzaamheid.

Onderdeel van het accommodatiebeleid is het streven naar overname door de verenigingen van beheer- en onderhoudstaken, in bepaalde gevallen zelfs overdracht van eigendommen (clubhuizen soms annex kleedkamers in de voormalige gemeente Halsteren). Deze maatregelen beogen het beter beheersen c.q. het terugdringen van de gemeentelijke exploitatiekosten met een in verhouding staande vermindering van verschuldigde huur c.q. vergoeding. Dit zal met de nodige zorgvuldigheid en randvoorwaarden moeten plaatsvinden. De instandhouding, het duurzaam gebruik en de kwaliteit van de accommodaties zullen verzekerd moeten zijn.

Het traject van de clubhuizen annex kleedlokalen verkeert in een eindfase.

De discussie over zelfwerkzaamheid behoeft een nieuwe start. De verenigingen zullen moeten aangeven of zij er aan toe zijn. Uitgangspunt is het verkrijgen van een win-win situatie.

Organisatiewijziging.

Integraal beheer van sport- en welzijnsaccommodaties vraagt een organisatiewijziging bij de sector, meer specifiek bij afdeling WES en de Stichting Verenigde Wijkgebouwen. Het onderzoek daartoe wordt voortgezet. De uitkomsten van de discussie over zelfwerkzaamheid / privatisering kunnen van invloed zijn op het nieuwe takenpakket mocht het tot een externe verzelfstandiging van genoemde beheerstaken komen.

Vaststellingen, concrete acties c.q. maatregelen:

- *Maken van bindende afspraken met het sportverenigingsleven over de toekomst van de buitensport gedurende de eerstkomende 10 tot 15 jaar en doorvoering van de binnen dat kader concreet te nemen maatregelen.*
- *Renovatie, onderhoud en waar nodig (sporttechnische) verbetering van bestaande buitensportvoorzieningen volgens bestaande plannen en tijdsschema's.*
- *Het onderhouden van contacten en het voeren van overleg met de buitensportverenigingen over mogelijkheden van zelfwerkzaamheid en privatisering.*
- *Het verrichten van nieuw onderzoek in het kader van het te vernieuwen accommodatiebeleid.*

Doelgroepenbeleid.

Algemeen.

De meeste beleidsvoornemens op dit onderdeel waren reeds opgenomen in de sportnota van 1994. Zoals hiervoor al aangegeven heeft er toen geen vertaling plaatsgevonden van de beleidsvoornemens. Besluitvorming vond in voorkomende gevallen op ad hoc basis plaats. Op beperkte schaal is financiële steun gegeven aan verschillende activiteiten. Hierin zal sowieso meer lijn, sturing en structuur moeten worden gebracht. Allereerst hebben we te maken met de specifieke clubs voor gehandicapten of chronisch zieken. Daarnaast zijn het de sportverenigingen die er steeds meer toe overgaan sporters met een bepaalde lichamelijke of geestelijke beperking tot hun verenigingsactiviteiten toe te laten en bieden zij hen zo nodig en mogelijk een aangepast programma. Ook zorginstellingen zijn volop doende, sommige al enkele jaren, met activiteiten in het kader van het programma Meer Bewegen Voor Ouderen. Van gemeentezijde is vooral het zwembad al jaren actief met een uitgebreid en zeer gevarieerd programma, afgestemd op verschillende specifieke doelgroepen.

Beweegwijzer.

Sinds 2003 is de zogenoemde Beweegwijzer actief. Het gaat hier om een initiatief van de Stichting Ouderenzorg en betreft het opzetten van een centrum voor coördinatie en informatie over een reeks van activiteiten afgestemd op specifieke doelgroepen, zoals ouderen, bejaarden, chronisch zieken en gehandicapten. Waar geen directe verwijzing mogelijk is worden eigen initiatieven genomen en worden er nieuwe activiteiten opgezet. De gemeente heeft voor het jaar 2003 experimenteel en anticiperend op het nieuwe beleid en de Breedtesport IMPULS financiële ondersteuning gegeven. Experimenteel vanwege het nieuwe en het vernieuwend karakter, anticiperend omdat De Beweegwijzer, als deelproject is opgenomen in het projectplan: Sportstimulering over de volle breedte. Een project dat ingaande 2004 voorlopig 3 jaar loopt en door het ministerie van VWS is goedgekeurd en als zodanig door het Rijk tot 50% wordt gesubsidieerd. De andere helft wordt door de gemeente bijgedragen, waartoe inmiddels een raadsbesluit is genomen. In de paragraaf over de breedtesport wordt nader ingegaan op de Rijksbijdrageregeling.

Regionaal.

Omdat de groep gehandicapten relatief klein is, zeker bij een opdeling in verschillende leeftijdsgroepen en voorkeuren voor bepaalde sporten, ontstaan er bijzondere problemen bij het aangepast sporten in verenigingsverband. Het aantal personen binnen één gemeente is vaak te gering en de noodzakelijke aanpassingen in fysieke zaken dan wel de noodzakelijke begeleiding schiet tekort. Bovendien spelen afstand en vervoer soms parten.

Waar op lokaal niveau mogelijkheden ontbreken zijn deze wellicht wel aanwezig indien zulks regionaal wordt gezien. In oriënterende zin wordt met de gemeente Roosendaal en andere West-Brabantse gemeenten gesproken en de mogelijkheden tot samenwerking afgetast. Dit specifieke initiatief wordt financieel ondersteund door de provincie. Het is de bedoeling om te komen tot de oprichting van een regionaal steunpunt. Al in een vroeg stadium zal met de instellingen/organisaties/verenigingen, die nu op enigerlei wijze betrokken zijn bij de gehandicapten sport, in contact worden getreden.

Aangepaste accommodaties.

Aan het promoten van sportbeoefening en sportief en gezond bewegen door deze groepen is onverbrekelijk verbonden de verplichting tot het voorhanden hebben van geschikte en aangepaste sportvoorzieningen. Met andere woorden: de bereikbaarheid, de toegankelijkheid en het aangepast gebruik zal moeten worden gewaarborgd.

Niet alle accommodaties voldoen (volledig) aan de eisen: toegankelijkheid geboden. Toegankelijkheid is ook een belangrijk item voor de gehandicapte supporter.

Vaststellingen, concrete acties c.q. maatregelen.

- **Regels opstellen ter verkrijging van directe subsidies voor sportactiviteiten, waaronder begeleiding door sportverenigingen, organisaties en instellingen, voor zover hierin niet reeds op andere wijze is voorzien. In afwachting van de regeling op ad hoc basis blijven subsidiëren.**
- **Het deelproject Beweegwijzer blijven volgen en participeren in verdere ontwikkeling.**
- **Onderzoek naar mogelijkheid en wenselijkheid van een regionaal steunpunt voor gehandicapten voortzetten en bij een positief resultaat te zijner tijd tot oprichting en deelname besluiten.**
- **Zorgdragen voor een goede bereikbaarheid, toegankelijkheid en (sport)gebruik van de sportaccommodaties ten behoeve van gehandicapten en het aangepast sporten**

Ondersteuning van het sportverenigingsleven.

Ook ten aanzien van dit onderdeel gaat het ten dele om eerder uitgesproken beleidsvoornemen, zoals de realisatie van een sportsteunpunt, vrijwilligerscentrale of een combinatie van beide. Ook het ondersteunen van en het participeren in initiatieven van sportverenigingen met betrekking tot sportontwikkeling werd als beleidsvoornemen genoemd. Nieuw, althans in een nieuw jasje is het te ontwikkelen beleid om verenigingen te motiveren en in staat te stellen bijdragen te leveren aan een breedtesportbeleid.

Indien aan sportverenigingen wordt gevraagd maatschappelijke vraagstukken mee te helpen oplossen zal daar, gezien de beperkingen van de meeste verenigingen, iets tegenover moeten staan. Bekend is, dat verschillende verenigingen al de nodige zorgen kennen, zonder deze extra 'opdracht'.

Deze ondersteuning laat zich vertalen in facilitering in accommodaties, kaderondersteuning en voor gerichte activiteiten extra financiën.

In het zogenoemde BOS-project, onderdeel van het projectplan: sportstimulering over de volle breedte, hiervoor al genoemd, is voor het sportverenigingsleven een belangrijke plaats ingeruimd. Zoals de naam ook aangeeft zal het straks moeten gaan om samenwerking en cohesie tussen buurtsport, het onderwijsveld en de sportverenigingen. Ook dit onderdeel van het projectplan loopt drie jaar.

Na afloop van de projectduur zal er sprake moeten zijn van continuering van succesvol gebleken activiteiten. Deze zullen moeten worden ingebed in het gemeentelijk sportbeleid.

Vaststellingen, concrete acties c.q. maatregelen.

- **In samenspraak en samenwerking met het sportverenigingsleven, het onderwijsveld en welzijnsinstellingen (w.o. Traverse) uitvoering geven aan het BOS-project. Binnen deze kaders de verenigingen op de aangegeven wijze faciliteren.**
- **Implementatie voorbereiden, op basis van evaluatie, van succesvol verlopen activiteiten in het reguliere sportbeleid.**

Buurtsport.

Buurtsport wordt beschouwd als een instrument om vooral jongeren, die niet of onvoldoende in de gelegenheid zijn (vrijwillig of onvrijwillig) binnen het gereguleerde (sport)verenigingsleven en andere sociaal maatschappelijke verbanden invulling te geven aan een zinvolle vrijetijdsbesteding. Het gaat dan vooral om jongeren in bepaalde achterstandssituaties waar verveling en gebrek aan aanmoediging om actief bezig te zijn leiden tot overlast, vandalisme en vormen van criminaliteit. Met buurtsport wordt ook die jeugd bereikt die onvoldoende heeft aan zijn 'verenigingsverplichtingen' en elders 'vertier' zoekt. De problematiek op sportpark Rozenoord is hier een voorbeeld van. Het hiervoor opgestelde jeugdsportproject (2002 en 2003) heeft op zichzelf succes gehad, maar heeft, zeker waar het de verbetering van het gedrag van de jeugd betreft, niet echt tot succes geleid. Hierop zal actie worden ondernomen. Buiten genoemd project worden in de gemeente binnen het kader van buurtsport meer jongerenactiviteiten georganiseerd.

Buurtsport gaat onderdeel vormen van het hiervoor aangehaalde BOS-project.

Vaststellingen, concrete acties c.q. maatregelen.

- **De daarvoor in aanmerking komende activiteiten in het kader van buurtsport 'onderbrengen' bij het BOS-project.**
- **In samenspraak met sportverenigingen, welzijnsinstellingen (Traverse) en scholen uitvoering geven aan het BOS-project.**
- **Zorgdragen voor een vorm van duurzame samenwerking en afstemming binnen de driehoek Buurt, Onderwijs en Sport.**

Tarieven en subsidies.

Op dit onderdeel zijn er geen nieuwe beleidsvoornemens. De periode van harmonisatie van tarieven en subsidies, een maatregel die een gevolg is van de samenvoeging van de gemeenten Bergen op Zoom en Halsteren, zal eerst doorlopen moeten worden.

De tarieven zullen als regel met de inflatiefactor jaarlijks worden aangepast. Om verschillen en de verhouding in tarieven op het gewenste niveau te houden kan tussentijds worden gekozen voor gedifferentieerde aanpassing. Eventueel door verenigingen voorgestane veranderingen binnen de gekozen systematiek en methodiek zal steeds een budgettair-neutraal verloop moeten hebben. Zelfwerkzaamheid / privatisering of het doorvoeren van efficiency maatregelen kunnen een positief effect hebben op de bij de verenigingen als gebruiker van sportaccommodaties in rekening te brengen kosten.

De huidige jeugdsportsubsidieregeling behoeft op één onderdeel nog nadere uitwerking. Het gaat om een gedeelte van het beschikbaar budget dat is afgezonderd en bestemd voor projectmatige activiteiten van de sportverenigingen. Op dit moment ontbreken daarvoor nog de juiste toetsingscriteria en subsidievoorwaarden. Het deelbudget wordt nu niet, of slechts zeer beperkt aangewend. Hieraan zal met voorrang worden gewerkt.

Vaststellingen, concrete acties c.q. maatregelen.

- **Het huidig tarievenbeleid, inclusief de harmonisatiemaatregelen, voor de eerstkomende jaren handhaven.**
- **Eventueel tussentijdse aanpassingen binnen het tarievenkader dienen een budgettair-neutraal karakter te hebben.**
- **Toetsingscriteria en subsidievoorwaarden opstellen.**

Stimuleringsregeling Breedtesport IMPULS (2004 – 2007)

Bij besluit van 25 september 2003 heeft u ingestemd met het bij het ministerie van VWS ingediende projectplan met een begroting van € 465.267,00. Het projectplan met begroting heeft inmiddels ook de goedkeuring verkregen van genoemd ministerie, hetgeen betekent, dat het Rijk 50% van dit bedrag zal subsidiëren.

Het doel van de breedtesportimpuls is dat gemeenten en lokale organisaties initiatieven ontplooiën die bijdragen aan een duurzame verbetering van het lokale sportaanbod, indien mogelijk in samenwerking met andere sectoren. Tevens wordt bevorderd, dat sportactiviteiten optimaal worden benut in het kader van ander soortige maatschappelijke projecten.

Anders gezegd, de breedtesportimpuls is gericht op een versterking van de lokale infrastructuur, waarbij sport vanuit een integrale benadering wordt ingezet als middel door het leggen van dwarsverbanden tussen de diverse sportaanbieders.

De introductie van het begrip Breedtesport met daaraan gekoppeld de juist genoemde stimuleringsregeling heeft het nut en noodzaak van sport en het sportief bewegen publicitaire bekendheid gegeven. Beleidsdoelen in de sport spreken in de betekenis van breedtesport meer aan en komen vanwege de medefinanciering gemakkelijker en sneller tot uitvoering.

Op deze wijze kan de uitvoering van verschillende beleidsvoornemens de eerste jaren meeliften met het Rijksbeleid.

Dit biedt de mogelijkheid om enigszins experimenteel te werk te gaan. Het spreekt voor zich dat alleen geslaagde activiteiten met een positieve verwachting een vervolg zullen krijgen. Zich wijzigende omstandigheden en maatschappelijke ontwikkelingen zijn daarbij mede bepalend.

Meerjarenprogrammabegroting 2004 – 2007.

Algemeen.

De in het programmaonderdeel sport genoemde prioriteiten, doelstellingen en concrete activiteiten sluiten geheel aan bij hetgeen in het voorgaande bespreking heeft gevonden.

Financiële aangelegenheden.

De cofinanciering van het Breedtesportproject (50%) is mogelijk gemaakt door herschikking en substitutie. Concernbreed een budgettaire neutrale actie. Eerst na afloop van de projectperiode, ingaande 2007 wordt rekening gehouden met een uitzetting van € 75.000,00 op jaarbasis. Het gaat dan primair om de activiteiten die hun weerslag vinden in de activiteiten van het projectplan.

Vooralsnog zijn buiten de middelen van de algemene post sportstimulering geen extra middelen gereserveerd die zijn aan te wenden voor uitvoering van de voorgestelde maatregelen. Met name ten behoeve van de doelgroepen gehandicapten en ouderen/bejaarden in het kader van sport, sportief - en gezond bewegen zijn binnen de sportbegroting geen gelden opgenomen of gereserveerd.

Van sport mag bovendien niet worden gevraagd dat de hiermee gemoeide kosten uit de huidige sportbegroting worden gehaald.

Momenteel wordt bezien over welke zaken we concreet spreken en op welke wijze hierin kan worden voorzien, daarbij als uitgangspunt nemend budgettaire neutraliteit concernbreed.

Uiterlijk in de raadsvergadering van april 2004 komen wij met concrete voorstellen, inclusief de wijze van financieren.

Planning.

De uitvoeringstermijnen voor de BOS-activiteiten zijn in het betreffende projectplan opgenomen. Regelgeving en activiteiten op het terrein van het aangepast sporten en sportief- en gezond bewegen kunnen in de aprilvergadering worden tegemoet gezien.

Bijlagen

De volgende bijlagen zijn, als achtergrondinformatie voor dit raadsvoorstel, ter inzage gelegd:

- Inspraakversie van de nota over het gemeentelijk sportbeleid: Sport over de volle breedte.
- Sheets met een uiteenzetting over het breedtesportbeleid.
- Raadsmededeling inzake aanbieding van de beleidsnota.
- Toezendingsbrief aan sportverenigingen, scholen en (welzijns)instellingen met beleidsnota.
- Publicatie inspraakavond.
- Uitnodigingsbrief aan sportverenigingen, scholen en (welzijns)instellingen.
- Uitnodigingsbrief aan de gemeenteraadsfracties.
- Agenda-inspraakavond met beleidssheets.
- Verslag van inspraakavond met toezendingsbrief.
- Vertaalslag beleidsvoornemens uit de beleidsnota.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De secretaris,

De burgemeester,

Mr. P.B.J.M. Thomassen.

Dhr. P.A.C.M. van der Velden.

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 1 december 2003, nr. SMD/03/57 ;

gelet op de gemeentewet;

BESLUIT:

1. De inspraakversie van de beleidsnota: **SPORT OVER DE VOLLE BREEDTE** definitief vast te stellen.
2. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen om op basis van de beleidsvoornemens uit de beleidsnota uitvoering te geven aan de actiepunten, zoals deze zijn verwoord in het raadsvoorstel.
3. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen om met voorstellen te komen ten aanzien van de nog niet gebudgetteerde activiteiten of maatregelen, wat betreft de concrete beschrijving, de hoogte van de benodigde bedragen en de structurele financiering er van.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

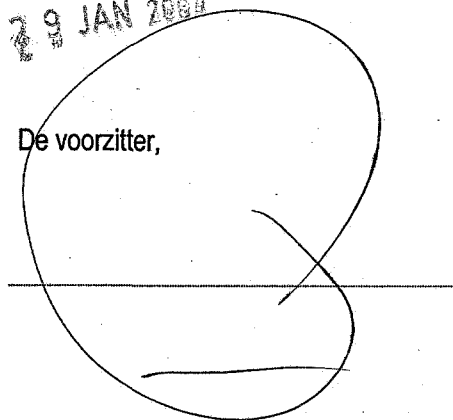
De griffier,

F.P. de Vos

29 JAN 2004

De voorzitter,

Smd/03/57

Sport over de volle breedte

NOTA OVER HET GEMEENTELIJK SPORTBELEID

INSPRAAKVERSIE

Gemeente Bergen op Zoom

INHOUDSOPGAVE

1.	Inhoudsopgave	2 - 3
2.	Samenvatting	4 - 8
3.	Inleiding	
3.1.	Terugblik	9
3.2.	De waarde en het belang van sport	10 - 11
4.	Sport en overheid	
4.1.	Sport als object van overheidszorg	11 - 12
4.2.	Sport als object van de Gemeente Bergen op Zoom	12
5.	Huidig sportbeleid en verantwoording	
5.1.	Omvang van het sportbeleid	12 - 13
5.2.	Accommodaties, planning en ontwikkeling	13 - 14
5.3.	Beheer en exploitatie sportvoorzieningen	14
5.4.	Subsidies	14 - 15
5.5.	Tarieven gemeentelijke sportaccommodaties	15 - 16
5.6.	Facilitering bijzondere of bepaalde takken van sport	16
5.7.	Afdracht van reclamegelden	16
5.8.	Sportstimuleringsgebied	17
5.9.	Topsport	17 - 18
5.10.	Ambtelijke organisatie	18
5.11.	(Overkoepelende) organisatie van de sport/overlegstructuren etc.	18 - 19
6.	Ontwikkelingen in de sport	19 - 21
7.	Sportbeleid (als breedtesport) in het perspectief van een breed lokaal sociaal beleid	
7.1.	Algemeen	21
7.2.	Breedtesport in het licht van lokaal sociaal beleid	21 - 22
7.3.	Jeugdbeleid en onderwijsbeleid	22
7.4.	Specifiek doelgroepenbeleid	23
7.5.	Sportbeoefening buiten verenigingsstructuren	23 - 24
7.6.	Buurtsport	24
8.	Sport(beleid) in het perspectief van sport als prestatiesport c.q. topsport	24 - 25

INHOUDSOPGAVE (vervolg)

9.	Bestuur en organisatie	
9.1.	Organisatieveranderingen.....	25 - 26
9.2.	Vrijwilligersbeleid in de sport	26 - 27
9.3.	Lokale maatschappelijke instellingen en hun ideeën, meningen over het te ontwikkelen gemeentelijk breedtesportbeleid	27
10.	Accommodatiebeleid	
10.1.	Algemeen	28 - 29
10.2.	Inventarisatie van de binnen- en buitensportaccommodaties	29
10.3.	Eerste inventarisatie van knelpunten en onderzoek naar geschikte sportlocaties	29 - 31
10.4.	Beheer en exploitatie van sportaccommodaties	31 - 32
10.5.	Privatisering en zelfwerkzaamheid	32 - 33
11.	Subsidiebeleid	
11.1.	Algemeen	33 - 34
11.2.	Subsidieverordening jeugdsport	34 - 35
11.3.	Subsidie en ondersteuning specifieke doelgroepen	35
11.4.	Subsidie en ondersteuning achterstands- en minderheidsgroepen	36
12.	Tarievenbeleid	36 - 37
13.	Beleidsvoornemens	38 - 39
13.1.	Accommodaties	
13.2.	Inrichting openbare ruimten voor sportieve/recreatieve doeleinden	
13.3.	Het toelaten van 'nieuwe' sporten	
13.4.	Specifieke doelgroepen	
13.5.	Integrale aanpak jeugdproblematiek	
13.6.	Ondersteuning van het sportverenigingsleven	
13.7.	Financiële draagkracht van sportverenigingen	
13.8.	Ambtelijke organisatie	
14.	Communicatie	40
15.	Ondersteunende gegevens	
15.1.	Gemeentelijke sportaccommodaties (inventarisatie e.d.)	41 - 54
15.2.	Financiële gegevens	55 - 58
15.3.	Demografische gegevens	59 - 62

SAMENVATTING.

Terugblik.

Bijna 8 jaar geleden presenteerde het toenmalig college van burgemeester en wethouders de beleidsnota Sport in Beeld. Een lijvige nota waarin in alle totaliteit een beeld werd gegeven van sportend Nederland, vervolgens vanzelfsprekend toegespitst op de lokale situatie. Uitgangspunten en beleidsvoornemens completeerden de betreffende nota. De nota is behandeld in de raadsvergadering van 22 december 1994 en heeft, voor zover daar mogelijkheden voor waren, toepassing en uitvoering gevonden.

Een nieuwe nota.

Het waarom van een nieuwe nota laat zich eenvoudig raden. In zijn algemeenheid kan worden gezegd, dat er in een tijdspanne van zo'n 8 jaar heel wat verandert of kan veranderen. We leven immers in een samenleving die voortdurend in beweging is en naar we hopen zich in positieve zin verder ontwikkelt. Hierdoor kunnen er andere inzichten en behoeften ontstaan waardoor beleidsuitgangspunten en -voornemens snel gedateerd raken en bijstelling dus noodzakelijk is.

De waarde van sport.

Het belang van sport in al haar verschijningsvormen wordt algemeen onderkend. Behalve het behartigen van de specifieke en primaire sportbelangen, gezien vanuit de intrinsieke waarde van de sport, zal er in belangrijke en toenemende mate aandacht moeten zijn voor afstemming met (andere) maatschappelijke belangen.

Vorbereiding en overleg.

Ter voorbereiding van deze nota zijn er contacten geweest met de meest belanghebbende partijen. Daarbij is voor de benadering van de sportverenigingen gebruik gemaakt van het zogenoemde sportplatform, een jaarlijkse bijeenkomst van sportverenigingen en gemeente, om thematisch hoofdpunten van sportbeleid en actuele zaken te bespreken. Tijdens het sportplatform in maart 2001 is met name gesproken over het thema: de samenleving verandert, hoe zit dat met het fenomeen sport?

Het sportplatform in maart 2002 was in zeker opzicht een herhaling met als belangrijke toevoeging een eerste bespreking over het Breedtesportbeleid, in relatie tot de Breedtesport IMPULS.

Vervolgens is er op 27 mei 2002 een informatie- en overlegbijeenkomst belegd met als onderwerp 'Breedtesport' waarvoor besturen van sportverenigingen, scholen, welzijnsinstellingen en dergelijke waren uitgenodigd.

Hoofddoelstelling van sport.

De hoofddoelstelling kan worden omschreven als het bevorderen van een duurzame verbetering van een vraaggericht sportaanbod. Een sportaanbod dat zich vervolgens laat vertalen in een gevarieerd aantal activiteiten.

Het sportbeleid en de daarvan afgeleide activiteiten zijn bestemd, en moeten bereikbaar en geschikt zijn voor alle geledingen binnen onze lokale samenleving, als individu en als groep. Dit alles met het oog op een bestendiging of zo mogelijk verbetering van de leefomstandigheden in de meest brede zin.

De inspanningen die de lokale overheid, de gemeente dus, zich getroost op het terrein van sport zijn in belangrijke mate historisch bepaald. Beleid en activiteit hebben zich in de loop van de jaren ontwikkeld en zich aldus aangepast aan de toenemende en de veranderde behoefte van het sportverenigingsleven en de individuele sporter. Het is toch met name de georganiseerde sport die, zeker in het verleden, aandacht heeft gevraagd en bestuur en politiek heeft bewogen om op het terrein van sport beleid te ontwikkelen.

Ontwikkelingen in de sport.

Zoals hiervoor aangegeven kan sporten niet meer worden gezien als een op zichzelf staande bezigheid. Sport(en) wordt in verband gebracht met iets of wat. Dat gaat zeker op waar het betreft het ontwikkelen van beleid en het opstellen van beleidskaders. Als zodanig maakt het sportbeleid deel uit van een breed lokaal sociaal beleid gericht op alle geledingen binnen de lokale samenleving. Het onderbrengen of positioneren van de sport of het sportbeleid binnen dat bredere kader betekent geenszins dat afstand moet worden gedaan van het eigene of de eigen identiteit of herkenbaarheid. Het leggen van relaties schept echter wel mogelijkheden tot betere afstemming en uitnutting van middelen en voorzieningen. Het geeft in deze betekenis een meerwaarde aan de sport en verschaft de overheid een aanvullende legitimatie hiervoor middelen ter beschikking te stellen.

Breedtesport in het licht van lokaal sociaal beleid.

Wat misschien tot op heden meer impliciet werd bedoeld en waarnaar in de praktijk ook werd gehandeld wordt thans met het bezigen van termen als lokaal sociaal beleid en breedtesport meer expliciet gemaakt.

Het op deze wijze benadrukken van doel en nut van zaken bewerkstelligt een bewustwording die van belang is voor het maken van bepaalde keuzes of het doen van afwegingen.

Specifiek doelgroepenbeleid.

Hieronder kan worden begrepen een beleid dat zich richt op individuen of groepen in de samenleving die vanwege een lichamelijke of geestelijke beperking of vanwege een ander bijzonder kenmerk (achterstands- of minderheidsgroepen) niet zelfstandig of zonder steun of
Het specifiek doelgroepenbeleid is een bekend begrip en valt binnen het begrippenkader van de Breedtesport.

De omstandigheden dwingen als nooit tevoren om nadrukkelijk aandacht te besteden aan de zich voordoende problematiek en te streven naar structurele en duurzame oplossingen, passend binnen de huidige kijk op de functionaliteit en de betekenis van de mogelijkheid van enige vorm van sportieve vrijetijdsbesteding voor kwetsbare of zwakkere groepen binnen onze samenleving.

Buurtsport.

Buurtsport is het gelegenheid bieden tot vrij sporten in groepsverband in beginsel aan minder kansrijke jeugd die niet in de gelegenheid is op meer reguliere wijze, bijvoorbeeld binnen een sportvereniging aan sport te doen. Het geven van een zinvolle en sportieve vrijetijdsbesteding en het bijbrengen van een bepaalde (zelf)discipline zijn de belangrijkste drijfveren. Van deze activiteiten gaat bovendien een preventieve, positieve werking uit, in die zin, dat de kans op verveling, uitmondend in agressief gedrag, vandalisme of criminaliteit aantoonbaar vermindert.

Buurtsport is een gereguleerde activiteit die de laatste jaren, zij het op bescheiden schaal, is beproefd en ingang heeft gevonden, met name in wijk Oost.

Vrijwilligersbeleid in de sport.

De betekenis van vrijwilligerswerk voor het functioneren van de lokale samenleving heeft nauwelijks nog uitleg. Die betekenis is groot, zeer groot.

De betekenis en de waarde van het vrijwilligerswerk heeft een zekere naar buiten tredende erkenning gekregen door 2001 het predikaat mee te geven van het internationale jaar van de vrijwilliger.

Naast de generale aandacht voor het vrijwilligerswerk heeft ook het NOC*NSF een landelijke campagne gevoerd, getiteld: Hart voor de sport, oog voor de vrijwilligers.

In dat kader is een publicatie verschenen: Gemeentelijk sportbeleid; Vrijwilligersbeleid. In deze publicatie worden, aan de hand van voorbeelden, ideeën aangedragen hoe met name gemeenten het vrijwilligerswerk verder vorm kunnen geven en dit kunnen opnemen in het totale breedtesportbeleid.

Sport(beleid) van sport als prestatiesport c.q. topsport.

De gemeente Bergen op Zoom kent, zeker in de breedte gezien, geen topsportcultuur. De vraag laat zich stellen of dat ontbreken wordt veroorzaakt door het gemis aan de juiste voorwaarden om plaatselijke talenten door te laten breken of dat er gewoonweg onvoldoende talent of kwaliteit is om als team of individueel aan de top te komen.

Een goed ontwikkeld breedtesportbeleid draagt bij aan een verbetering of het mogelijk maken van een topsportklimaat.

De aanwezigheid van topsport in een stad of gemeente kan verschillende waarden hebben. Er spelen ongetwijfeld economische belangen. Verder heeft topsport een amusementswaarde en een promotionele waarde. Vaststaat dat het bedrijfsleven een substantiële bijdrage heeft te leveren. De bijdrage of de inbreng van de gemeente kan niet anders dan beperkt van omvang zijn en soms alleen voorwaardenscheppend. Een gemeente zal in het bepalen van haar beleid steeds beducht moeten zijn van haar algemene zorgtaak en precedentwerking moeten vermijden. Dat neemt niet weg, dat topsport(beleid) in de hiervoor gegeven beschrijving, een legitieme aangelegenheid is die serieuze aandacht verdient.

Accommodatiebeleid.

Het accommodatiebeleid is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk sportbeleid. Het accommodatiebeleid omvat het ontwikkelen van een visie op de omvang, de variëteit en de spreiding van de verschillende (sport)accommodaties. Met variëteit wordt hier bedoeld de mogelijkheid van uitwisseling van gebruiksfuncties ofwel de multifunctionaliteit van de betreffende accommodaties.

Die visie zal zich in eerste instantie richten op die voorzieningen waarvoor de lokale overheid zich vanuit haar primaire zorgtaken verantwoordelijk acht. Zaken die daar niet toe gerekend kunnen worden zullen aan het particulier initiatief worden overgelaten.

Privatisering en zelfwerkzaamheid.

Optimale exploitatie en een zo efficiënt mogelijk beheer van de gemeentelijke accommodaties vragen permanente alertheid van de organisatie. De vraag die in dat verband dan ook mag worden gesteld is of de huidige organisatie(structuur) wel de meest geëigende is om deze taken als gemeente te blijven uitvoeren of dat er wellicht andere en/of betere methoden zijn om hetzelfde effect te bereiken. Een dergelijke vraag staat los van de mate van tevredenheid waarmee aan een en ander thans uitvoering wordt gegeven. Het is een organisatorisch vraagstuk dat in een breder kader is te plaatsen. Ook bij een positieve waardering kunnen er immers redenen zijn voor een verandering.

Stedenbouwkundige ontwikkelingen en totaalvisie op de buitensport.

Gelijktijdig met de presentatie van de stedenbouwkundige ontwikkelingsvisies met betrekking tot de gebieden Augustapolder, daaronder begrepen het A.M. De Jong sportpark De Brombeer (Borgvliet), het sportpark Rozenoord en het Cort Heyligerskazerne-complex, is eind 2001 een op de buitensport gerichte inventarisatie met plan van aanpak opgesteld als voorbereiding op een totaalvisie op de toekomstige ontwikkelingen van de buitensport. Deze notitie is in november 2001 besproken in de raadscommissie MES.

Redenen die ten grondslag liggen aan de voorgestane herstructurering zijn.

- grootschalige stedenbouwkundige ontwikkelingen, onder andere in gebieden waar sportvoorzieningen zijn gelegen en vanwege de nieuw voorgestelde bestemming geheel of gedeeltelijk zullen verdwijnen;
- de noodzaak van uitbreiding van het aantal sportvoorzieningen ter oplossing van de knelpunten en om ruimte te creëren voor toekomstige ontwikkelingen;
- de gewenste kwaliteitsverbetering, ten einde te blijven voldoen aan sporttechnische kwaliteiten en de eisen die heden ten dage aan sportvoorzieningen in algemene zin worden gesteld.

Beheer en exploitatie van sportaccommodaties.

Op basis van het huidige beleid is het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties vrijwel volledig een eigen verantwoordelijkheid van de gemeente en is de uitvoering van de betreffende werkzaamheden opgedragen aan het bureau Beheer en Uitvoering, vallend onder de afdeling WES van de sector Maatschappelijke Dienstverlening.

Deze taken kunnen als volgt worden samengevat:

- a. streven naar maximale bezetting van de verschillende sportaccommodaties en een zo optimaal mogelijke exploitatie en een zo efficiënt mogelijk beheer;

- b. handhaving en zo nodig verbetering van de kwaliteit van de gemeentelijke sportaccommodaties door systematisch onderhoud en zo nodig renovatie, inclusief (toezicht op) de uitvoering van nieuwbouw plannen;
- c. aanpassingen en vernieuwingen aan of in sportaccommodaties, verbandhoudende met nieuwe sporttechnische eisen door bonden of andere overkoepelende organisaties gesteld;

De recente herpositionering van deze sector, waarbij ook organisatorisch een onderscheid wordt aangegeven tussen beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering met de daarbij behorende beheerstaken biedt meer en andere mogelijkheden tot een nieuwe opzet in het accommodatiebeheer. De huidige problematiek rond de beheerstructuur van de welzijnsgebouwen heeft een eerste aanzet gegeven tot de ontwikkeling van die gedachte.

Directe en indirecte subsidies.

Subsidiering is te onderscheiden in directe subsidiering en indirecte subsidiering.

Onder directe subsidiering wordt verstaan het rechtstreeks verstrekken van gelden aan sportverenigingen of individuen voor een bepaald door de gemeente erkend of vastgesteld gebruiksdoel.

Onder indirecte subsidiering wordt verstaan het niet volledig doorberekenen van de kosten van realisatie en instandhouding van de sportaccommodaties in een vast te stellen gebruikstarief. Het niet doorberekende deel vormt het subsidiebedrag. Algemeen beleidsuitgangspunt is, dat gestreefd moet worden de jaarlasten, exclusief de zuivere kapitaallasten, in het tarief te verdisconteren. Zeker niet in alle gevallen wordt die verhouding gehaald.

De indirecte subsidiering als hiervoor omschreven is een veelvoud van het bedrag dat wordt uitgegeven aan directe subsidiering.

Tarieven.

Het gemeentelijk tariefstelsel kent in de sportaccommodatiesfeer geen kostendekkende tarieven. Het toepassen van kostendekkende tarieven zou voor de gebruikende vereniging niet op te brengen zijn. Bovendien zou er een forse onevenwichtigheid ontstaan, omdat de kapitaal- en de exploitatielasten van de een of andere accommodatie zeer ver uiteenlopen. Zo zou een kostendekkend tarief voor zwembadgebruik een exorbitant hoog tarief te zien geven. Zelfs voor de ogenschijnlijke goedkopere accommodaties zou een tarief moeten gelden dat de financiële mogelijkheden van verenigingen verre overschrijdt. Het dekkingspercentage varieert van ca. 20% tot ca. 60 %. Hiermee wijkt Bergen op Zoom niet af van de landelijke trend.

Het subsidiebeleid en het tarievenbeleid hebben met elkaar te maken. Een substantiële verhoging van tarieven zou mogelijk kunnen noodzaken tot het verstrekken van meer directe subsidies. Simpel geredeneerd blijft het praktisch gezien lood om oud ijzer. Het voordeel is wel dat er een beter en directer inzicht ontstaat in de kosten(opbouw). Anderzijds dwingt een dergelijke methodiek tot een zeer ingewikkeld subsidiesysteem.

Beleidsvoornemens.

Een aantal van de in de nota genoemde beleidsvoornemens zijn een (her)bevestiging van eerder uitgesproken beleidsvoornemens. Toch vinden zij hier vermelding vanwege het belang dat hieraan wordt gehecht.

De beleidsvoornemens richten zich op:

- behoud en verbetering van de kwaliteit van de huidige accommodaties, waar nodig uitbreiding;
- inrichting openbare ruimte voor recreatieve doeleinden;
- facilitering van 'nieuwe' sporten;
- specifieke doelgroepen (sportstimulering);
- integrale aanpak jeugdproblematiek (sportstimulering);
- ondersteuning van het sportverenigingsleven.

Communicatie.

Deze (concept)nota vervangt de beleidsnota Sport in Beeld uit 1994. Met deze (concept)nota wordt beoogd een geactualiseerd sportbeleid te presenteren.

De (concept)nota zal eerst worden gepresenteerd aan de gemeenteraad. Vervolgens krijgen belanghebbenden c.q. de doelgroepen waarvoor het beleid is bestemd gelegenheid te reageren. Als zodanig kan de nota worden gezien als een inspraaknota.

Het voornemen is om naast een schriftelijke inspraakronde, na een beoordeling van de verschillende reacties of indien de reacties daartoe naar ons oordeel aanleiding geven, een voor belanghebbenden c.q. doelgroepen plenaire bijeenkomst te beleggen.

De definitieve vaststelling geschiedt vervolgens door de gemeenteraad.

Uitgaande van een presentatie aan de gemeenteraad in zijn vergadering van (20) december 2002 en rekeninghoudende met een te doorlopen proces van ca. 3 maanden kan de definitieve vaststelling in de raadsvergadering van april 2003 plaatsvinden.

3. Inleiding.

3.1. Terugblik.

Beleidsnota Sport in Beeld.

Bijna 8 jaar geleden presenteerde het toenmalig college van burgemeester en wethouders de beleidsnota Sport in Beeld. Een lijvige nota waarin in alle globaliteit een beeld werd gegeven van sportend Nederland, vervolgens vanzelfsprekend toegespitst op de lokale situatie. Uitgangspunten en beleidsvoornemens completeerden de betreffende nota. De nota is behandeld in de raadsvergadering van 22 december 1994 en heeft binnen de begrensde mogelijkheden toepassing en uitvoering gevonden.

Een nieuwe nota.

Het waarom van een nieuwe nota laat zich eenvoudig raden. In zijn algemeenheid kan worden gezegd, dat er in een tijdspanne van zo'n 8 jaar heel wat verandert of kan veranderen. We leven immers in een samenleving die voortdurend in beweging is, verandert en naar we hopen zich in positieve zin verder ontwikkelt. Hierdoor kunnen er andere inzichten en behoeften ontstaan waardoor beleidsuitgangspunten en -voornemens snel gedateerd raken en bijstelling dus noodzakelijk is.

De gemeentelijke samenvoeging Bergen op Zoom – Halsteren op 1 januari 1997 gaf weliswaar een verandering te zien, doch noopte slechts tot enkele afstemmende maatregelen. Beleidsinhoudelijk waren, buiten dat, tussen beide gemeenten geen confronterende verschillen die reeds op dat moment aanleiding zouden moeten vormen tot een algehele bijstelling van het sportbeleid.

Dit is nog eens verwoord en bevestigd in een commissienotitie, gedateerd 9 februari 1999, naar aanleiding van een oproep van verschillende gemeenteraadsfracties de nota te evalueren en te bezien op actualiteit, vanwege zich toen voordoende omstandigheden.

De introductie van een jaarlijkse beleidscyclus, met een aantal jaarmomenten waarop het (meerjaren)beleidsperspectief en de verantwoording in afzonderlijke documenten aan de orde kwamen hebben een redelijk alternatief geboden voor het uitblijven van een actualisatie van beleid. Op gezette tijden heeft de raad beslissingen kunnen nemen omtrent voornemens als uitvoering van de beleidsnota. Of op basis van ad hoc voorstellen vanwege zich aandienende zaken al dan niet voorzien.

Ondanks dat moet worden vastgesteld, dat wij als bestuur en organisatie in de voorbije jaren er niet in zijn geslaagd alle genoteerde beleidsvoornemens ter hand te nemen en tot uitvoering te brengen. Afgezet tegen de beschikbare menskracht en de voor de gestelde doelen benodigde financiële middelen blijkt dat het ambitieniveau te hoog was gesteld. In het betreffende hoofdstuk, waarin de beleidsvoornemens in het kort worden geëvalueerd komen wij hier nader op terug.

Gezien het grote belang dat aan een op basis van beschreven visie, uitgangspunten, beleidsvoornemens en doelstellingen toetsbaar sportbeleid moet worden gehecht, zal er naar de toekomst een betere afstemming moeten plaatsvinden om tot haalbare doelen te komen.

Tot nu toe is regelmatig gebruik gemaakt van ad hoc besluiten en maatregelen om toch te kunnen inspelen op de zich aandienende behoefte. Deze uiterst nuttige besluiten en maatregelen, ook al liggen deze geheel in de lijn van de beleidsnota van 1994, missen evenwel de adequaatheid om tot een evenwichtige op continuïteit gericht gemeentelijk beleid en integrale beleidsuitvoering te komen.

De beleidsnota 1994 kan, zonder van een gedateerd stuk te spreken, op vele punten dienen als referentiekader. Sterker, een aantal toen geciteerde beleidsuitgangspunten en beleidsvoornemens zal opnieuw opgepakt moeten worden.

3.2 De waarde en het belang van sport.

De waarde van sport

Het belang van sport in al haar verschijningsvormen wordt algemeen onderkend. Behalve het behartigen van de specifieke en primaire sportbelangen, gezien vanuit de intrinsieke waarde van de sport, zal er in belangrijke en toenemende mate aandacht moeten zijn voor afstemming met (andere) maatschappelijke belangen.

Deze afgeleide of nevenschikkende belangen of doelen verdienen een meer prominente plaats en vormen tevens de legitimatie om niet marginaal maar substantieel gemeenschapsgelden uit te trekken voor de op deze belangen en doelen afgestemde maatregelen en voorzieningen.

Vandaag de dag hebben we te maken met een complexe samenleving die een volstrekte verwevenheid kent van diverse uiteenlopende persoonlijke en maatschappelijke belangen en daarmee om een samenhangend beleid vragen om een zo efficiënt en effectief mogelijke inzet van de beschikbare middelen te bereiken.

Aan deze waarde of meerwaarde ontleent de sport als collectief en de individuele sportvereniging of belangengroep hun bestaansrecht.

Samenwerking, waarbij verenigingen, overheden en maatschappelijke instellingen en – organisaties, waaronder scholen, in verschillende en wisselende posities en rollen optreden is inmiddels een absolute voorwaarde.

Synoniemen.

Waren prestatie en competitie in oorsprong haast de synoniemen voor sportbeoefening en –naast gezond en sterk- tevens het enige en dus voornaamste doel, op dit moment spreken de nevenschikkende en afgeleide doelen/effecten, zoals participatie, integratie en vorming meer aan en nemen als zodanig in waarde toe. Overigens een redenering van overheid en het maatschappelijk middenveld. Of de deelnemende sporter zelf bewust is van het beredeneerd maatschappelijk effect en ook zelf met dat oogmerk aan sport deelneemt blijft hier onbeantwoord en is minder relevant. Feiten en maatschappelijke effecten bevestigen het nut.

Kort gezegd: sport draagt ontegenzeggelijk bij aan de versterking van de sociale infrastructuur.

Overleg.

Ter voorbereiding van deze nota hebben wij op verschillende wijzen contact gelegd met de in onze ogen meest belanghebbende partijen. Daarbij is voor de benadering van de sportverenigingen gebruik gemaakt van het zogenoemde sportplatform, een jaarlijkse bijeenkomst van sportverenigingen en gemeente, om thematisch hoofdpunten van sportbeleid en actuele zaken te bespreken.

Tijdens het sportplatform in maart 2001 is met name gesproken over het thema: de samenleving verandert, hoe zit dat met het fenomeen sport?

Een thema, gekozen, vanwege veranderingen in de samenleving, vertaald in nieuwe behoeft patronen, andere vormen van (vrije)tijdsbesteding, wijzigingen in samenstelling van de (lokale) bevolking en de leeftijdsopbouw er van. Dit alles met de expliciete vraag welke beleidsaanpassingen op het sportgebied nodig zullen zijn om hierop op de juiste wijze in te kunnen spelen.

Prangende vragen zijn aan de orde gekomen, zoals: hoe staat het met de kwaliteit van de verenigingen?; hoe open staan de verenigingen naar de samenleving?; Welke mogelijkheden zijn er ten aanzien van samenwerking, krachtenbundeling en fusieren? ; wat boeit de jeugd, hoe boeiend is de jeugd?; hoe zit het met de verantwoordelijkheden van de overheid ten aanzien van rol en taakverdeling?

Herstructurering sportaccommodaties.

Tijdens het sportplatform 2001 is ook aandacht besteed aan de actualiteit betreffende de herstructurering van de binnensport- en de buitensportaccommodaties. Wat de binnensport betreft ging het om de bouw van een 4^e sporthal, hetgeen heeft geresulteerd in participatie van de gemeente in het project sport- en leisurecentrum aan De Boulevard. Het complex wordt vanaf 2003 in gebruik genomen. Wat de buitensport aangaat was er de eerste kennismaking met de ontwikkelingsvisie Augustapolder c.a. en die voor de Cort Heyligerskazerne en later sportpark Rozenoord.

In de nadere uitwerking wordt uitgegaan van een herbestemming van het A.M. de Jong Sportpark De Brombeer en de aanwijzing van een nieuwe sportlocatie in de Augustapoldergebied, alsmede de toekenning van onder andere een woonbestemming aan sportpark Rozenoord en de Cort Heyligerskazeme.

Het vraagstuk is inmiddels verbreed en dient in de uiteindelijke besluitvorming te leiden tot een op de toekomstgerichte totaalvisie voor de buitensport binnen de gemeente Bergen op Zoom. Tijdens het sportplatform 2002 is aan dit onderwerp ruime aandacht geschonken.

Breedtesport.

Het sportplatform in maart 2002 stond ook in het teken van het Breedtesportbeleid en de Breedtesport IMPULS.

Hierop aansluitend is er op 27 mei 2002 een informatie- en overlegbijeenkomst geweest met als onderwerp breedtesportbeleid waarvoor besturen van sportverenigingen, scholen, welzijnsinstellingen en dergelijke waren uitgenodigd. De uitnodiging is vergezeld gegaan van een uitgebreide toelichting. Een lijst met een aantal stellingen en gerichte vragen completeerde de bijeenkomst. De betreffende lijst is volledigheidshalve nog eens aan alle genodigden nagezonden met het verzoek deze ingevuld en wel te retourneren.

De verkregen gegevens hebben inmiddels een handzame verwerking gekregen en kunnen worden gezien als bouwstenen voor deze nota. Dat geldt tevens voor de bewerkte gegevens uit een recent gehouden enquête onder alle plaatselijke organisaties over het vrijwilligerswerk.

Niet minder belangrijk voor de nieuwe nota zijn tal van gegevens uit de beleidsnota van 1994, gegevens die aan actualiteitswaarde weinig of niets hebben ingeboet.

In het hoofdstuk communicatie komen we terug op de verder te volgen (inspraak)procedures.

4. Sport en overheid.

4.1 Sport als object van overheidszorg.

Rijk, provincie en gemeente.

Door de verbreding van de betekenis van sport voor de samenleving en de burger is sport niet meer alleen het domein van de beleidssectoren sport maar wordt het hiermee mede een zaak van multidisciplinair beleid.

Dat manifesteert zich op alle niveaus van de overheid, te weten: Rijk, provincie en de gemeente.

Het is hier niet de plaats om de rol van met name Rijk en provincie veel verder uit te diepen, immers op slechts enkele punten zijn er raakvlakken of relaties en heeft beleid op hoger niveau nauwelijks rechtstreekse invloed op het lokale beleid. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de drie overheden is zeer verschillend van aard en vaak van een andere orde. Bij haast geen ander beleidsveld komt de autonomie van de lokale overheid zo nadrukkelijk naar voren. Dat betekent, dat de gemeenten zich zelf moeten bedruipen, want de algemene stelregel is toch: geen middelen zonder invloed. Een positieve uitzondering op dit alles vormt de tijdelijke Rijksstimuleringsregeling ter introductie van de zogenoemde Breedtesport.

Het Rijk houdt zich per definitie bezig met zaken van nationaal belang en die met een zeer algemeen karakter. Ter verduidelijking een korte opsomming van zaken over de drie geledingen:

Rijk	mede financiering van landelijke organisatie c.q. sportbonden;
	ontwikkeling van topsportbeleid;
	sportstimulering, veelal op experimentele basis;

provincie	steunfunctiebeleid, begeleiding van en dienstverlening aan sportorganisaties;
-----------	---

gemeente een zelf te bepalen beleid met betrekking tot alle sportaangelegenheden, waarvan het voorwaardenscheppend beleid een belangrijke exponent is

4.2 Sport als object van de Gemeente Bergen op Zoom.

Hoofddoelstelling van sport.

De hoofddoelstelling kan worden omschreven als het bevorderen van een duurzame verbetering van een vraaggericht sportaanbod. Een sportaanbod dat zich vervolgens laat vertalen in een gevarieerd aantal activiteiten.

Het sportbeleid en de daarvan afgeleide activiteiten zijn bestemd, en moeten bereikbaar en geschikt zijn voor alle geledingen binnen onze lokale samenleving naar individu of groep. Dit alles met het oog op een bestending of zo mogelijk verbetering van de leefomstandigheden in de meest brede zin.

Multidisciplinaire aangelegenheid.

Door de bredere plaatsing van het fenomeen sport in de samenleving wordt sport niet alleen een multidisciplinaire aangelegenheid binnen overheidsorganisaties, als Rijk, provincie en gemeente, maar zijn er automatisch meer partners in het spel, die, afhankelijk van de 'insteek' of het onderwerp een deelnemende, dus actieve rol hebben te vervullen en op hun verantwoordelijkheden moeten kunnen worden aangesproken.

Een en ander past geheel bij het beeld van de Breedtesport.

In aanmerking komen of te noemen zijn: (lokale) maatschappelijke instellingen, onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en niet in de laatste plaats de sportverenigingen zelf.

In de navolgende hoofdstukken wordt hieraan verder aandacht besteed.

5. Huidig sportbeleid en verantwoording.

5.1 Omvang van het sportbeleid.

Algemeen.

De inspanningen die de lokale overheid, de gemeente dus, zich getroost op het terrein van sport zijn in belangrijke mate historisch bepaald. Beleid en activiteit hebben zich in de loop van de jaren ontwikkeld en zich aldus aangepast aan de toenemende en de veranderde behoefte van het sportverenigingsleven en de individuele sporter. Het is toch met name de georganiseerde sport die, zeker in het verleden, aandacht heeft gevraagd en bestuur en politiek heeft bewogen om op het terrein van sport beleid te ontwikkelen.

Sportontwikkeling.

Sport en sportbeoefening binnen de beschermende en verzorgende verenigingsbanden staan bol van tradities en kenmerken zich in behoudende trekjes. Het zijn vooral de technische randvoorwaarden die in de loop van de jaren sterk zijn ontwikkeld, vaak ingegeven door commerciële motieven.

Naast de persoonlijke sportuitrusting valt natuurlijk te denken aan de sterke ontwikkeling in de materialen die in de sportvoorzieningen worden toegepast.

Ook voor deze gemeente herkenbare voorbeelden zijn de introductie van de kunstgrasvelden en de kunststof-atletiek-accommodatie, verharde (handbal)velden, optimalisering door duurzame middelen, verlichtingstechnieken en dergelijke. Ook de opkomst van en de sterke groei in de sporthalbouw mogen daartoe worden gerekend. Van multifunctioneel sportgebruik is er een tendens waar te nemen om aanvullend specifieke sportaccommodaties neer te zetten om een bepaalde tak van sport nog intensiever en op meer professionele basis te kunnen beoefenen.

Het traditionele zit dan ook vooral in de behoudende verenigingsstructuur.

Het doen en laten van de gemeente is gebundeld en gekanaliseerd in geformaliseerd beleid en als zodanig neergelegd in een beleidsnotitie. Zoals in de inleiding al is aangegeven betreft het de gemeentelijke beleidsnotitie Sport in Beeld uit 1994.

Beleidsnota 1994.

Voor het opstellen van de nota is destijds gebruik gemaakt van toen recente statistische gegevens van landelijke trends en ontwikkelingen betreffende de sport in meer algemene zin en van de resultaten van interne behoefteverkenningen en enquêtegegevens verkregen van de plaatselijke sportverenigingen. Het past hier zeker om de daaruit gedistilleerde beleidsvoornemens in het kort de revue te laten passeren, enerzijds als verantwoording voor de geboekte resultaten in de uitvoering, anderzijds om een logische aansluiting te vinden voor een nieuwe beleidsnota.

Samenvattend luiden de beleidsvoornemens:

- Behoud en verbetering van de kwaliteit van de huidige sportvoorzieningen;
- Optimalisering/intensivering van de huidige sportvoorzieningen of onderdelen daarvan;
- Herstructurering van de overdekte accommodaties (sporthallen/gymnastieklokalen);
- Aanpak specifieke en acute huisvestingsproblemen, zoals die ten aanzien van de honk- en softbal en voetbal;
- Financiële ondersteuning van sportverenigingen, onder andere via geldleningen bij het realiseren van 'eigen' projecten
- Aandacht voor specifieke takken van sport, waaronder de schietsport en de hippische sport;
- Ontwikkelen van een doelgroepenbeleid op het terrein van sport, waaronder het aangepast sporten voor gehandicapten;
- Afschaffen van bijzondere heffingen (reclameborden);
- Voortzetting van het jeugdsportbeleid en algemene sportstimuleringsmaatregelen;
- Aandacht voor, zo mogelijk ondersteuning van topsport.

Een aantal van deze beleidsvoornemens is te plaatsen in een continu proces, andere zouden hun afronding of implementatie gevonden moeten hebben.

Onderstaand wordt zoveel mogelijk puntsgewijs ingegaan op deze beleidsvoornemens en de realisatie ervan. Enkele, misschien wel de meeste daarvan zullen ook in het kader van het nieuwe beleid aandacht blijven vragen.

5.2 Accommodaties, planning en ontwikkeling.

Algemeen.

Met betrekking tot de buitensportvoorzieningen kan worden gesteld, dat dit vraagstuk voortdurende aandacht heeft gekregen, hetgeen tenminste heeft geresulteerd in een onderhoudstraject van de meeste accommodaties. Ondanks regelmatig bouwkundig en installatietechnisch onderhoud raken voorzieningen toch verouderd en dienen voor een adequaat gebruik te worden vervangen.

De realisatie van sportpark De Staakberg is ter hand genomen. Stedenbouwkundige ontwikkelingen, gewenste uitbreidingen en kwaliteitsverbeteringen vragen een totaalvisie op de toekomst van de buitensportaccommodaties. Wij wijzen op het voorafgaande en het vervolg van de nota.

De voorgenomen herstructurering van de binnensport heeft met de 4^e sporthal (onderdeel van het sport en leisurecentrum aan De Boulevard) en het besluit twee kleinere sportvoorzieningen (Meeussenstraat en Vijverberg) af te stoten ten dele haar beslag gekregen. Het moment van daadwerkelijke beëindiging van het gebruik van deze lokalen zal afhangen van de concrete behoefte lopende dit schooljaar (2002/2003) Het streven blijft 1 januari 2003.

Het sport- en leisurecentrum is vanaf 2003 in gebruik. De gemeente huurt langdurig de sporthal met turnhal, evenals een judo- en balletruimte en cursus- en vergaderruimten.

Stadsuitleg, herbestemmingen en herstructureringen binnen bestaande wijken bieden nieuwe mogelijkheden aan dit beleid invulling te geven. Het plan De Schans geldt hier als voorbeeld.

Zwembad De Schelp is inmiddels een drietal jaren in gebruik. De externe verzelfstandiging werd op 1 januari 2002 een feit. Het vooronderzoek naar een mogelijk samengaan van zwembad De Schelp met zwembad De Melanen is gestart. Te beantwoorden vraag is of en zo ja in welke mate beide accommodaties elkaar kunnen versterken en hoe de doelmatigheid en de efficiency kunnen worden verhoogd.

Hoewel de beleidsnota van 1994 nieuwe wegen opende is het in de uitvoering van het beleid toch vooral of misschien wel uitsluitend gebleven bij een voorwaardenscheppend beleid, in belangrijke mate verbijzonderd naar de sportaccommodaties. Daar lag en ligt tot op heden de prioriteit. Hoewel zonder goede en voldoende accommodaties geen sport bedreven kan worden geeft de praktijk van alle dag aan dat er meer nodig is om het sport(verenigings)leven in al zijn facetten te laten floreren.

5.3 Beheer en exploitatie sportvoorzieningen.

Het beheer en de exploitatie van de in eigendom van de gemeente zijnde accommodaties vinden, een enkele uitzondering daargelaten, door de gemeente plaats. Tot voor kort heeft slechts ter discussie gestaan welke discipline binnen de gemeentelijke organisatie daarvoor verantwoordelijk diende te zijn. Binnen de huidige structuur zijn alle taken verenigd binnen de sector Maatschappelijke Dienstverlening.

De recente herpositionering van deze sector, waarbij ook organisatorisch een onderscheid wordt aangegeven tussen beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering met de daarbij behorende beheerstaken biedt meer en andere mogelijkheden tot een nieuwe opzet in het accommodatiebeheer. De huidige problematiek rond de beheerstructuur van de welzijnsgebouwen heeft een eerste aanzet gegeven tot de ontwikkeling van die gedachte. In het vervolg wordt hierop nader ingegaan.

5.4 Subsidies.

De betekenis van subsidies voor het verenigingsleven.

Het subsidiebeleid is in grote trekken als sinds jaren ongewijzigd gebleven. Marginale aanpassingen zijn doorgevoerd, soms ingegeven door noodzakelijke heroriëntaties op de gemeentelijke financiële middelen, soms door wijziging in inzichten op het punt van financiële ondersteuning van het sportverenigingsleven of van andere sportorganisaties.

Het jaarlijks budget, dat hiervoor werd en wordt vrijgemaakt is in verhouding gezien bescheiden van omvang, zeker wanneer dat wordt afgezet tegen het totale sportbudget, waarvan het leeuwendeel gaat naar de lasten voortvloeiend uit de aanleg, bouw, onderhoud en instandhouding van de sportaccommodaties.

Zodoende zijn gemeentelijke subsidies ook slechts beperkte inkomsten voor de sportverenigingen. De belangrijkste inkomsten bron voor de verenigingen zijn natuurlijk de contributies, aangevuld met sponsorgelden en reclameopbrengsten.

De in het verleden op verschillende momenten gevoerde discussies over de zin en de betekenis van het jeugdsportsubsidiebeleid hebben, ondanks de beperkte invloed op de financiële huishouding van sportverenigingen, niet tot wezenlijke veranderingen in beleid geleid.

Harmonisatie.

Bij de gemeentelijke samenvoeging per 1 januari 1997 is nog eens gebleken dat deze geldbron, hoe beperkt in verhouding ook, voor de verenigingen een grotere impact heeft dan verwacht. Zeker voor de Halsterse verenigingen die hun vaste jeugdsportsubsidiebedragen, in het kader van de harmonisatie, op termijn zien gereduceerd tot ca. 1/3 van het oorspronkelijk bedrag. Reden om een afbouwregeling in het leven te roepen die nu nog loopt.

Subsidiemogelijkheden.

De gemeente Bergen op Zoom kent momenteel de volgende subsidieregelingen:

- Een jeugdsportsubsidieregeling, gebaseerd op verschillende grondslagen en een beperkte verscheidenheid aan subsidiemogelijkheden, zoals een bedrag per jeugdlid, kadervorming en projecten.
- Een op basis van ad hoc regels geregeld subsidiebeleid ter stimulering van de sportbeoefening in het algemeen, verder toegespitst op doelgroepen, met name de gehandicaptensport.
- Een op basis van ad hoc regels gebaseerd beleid ter financiële ondersteuning van niet voorziene en toonaangevende sportevenementen.
- Incidentele mogelijkheden ter verkrijging van subsidiebedragen bij grootschalige promotionele sportactiviteiten, waarbij de bekendwording van de gemeente Bergen op Zoom voorop staat.
- Garantieverstrekking c.q. het verstrekken van geldleningen ten behoeve van kapitaalsinvesteringen, bijvoorbeeld ten behoeve van de (ver)bouw van clubhuizen of andere zaken waarvoor geld moet worden aangetrokken.

Een enkele opmerking over laatstgenoemde regeling.

In oorsprong gold in de (voormalige) gemeente Bergen op Zoom een zogenoemde investeringssubsidieregeling, waarbij in gevallen als de bouw van een clubhuis de gemeente een bijdrage a fonds perdu verstrekke tot 1/3, onder voorwaarde, dat de vereniging met eigen middelen tenminste eveneens tot 1/3 zou bijdragen, eventueel aangevuld met een rentedragende geldlening tot 1/3 van het totaal.

De voor de bouw van het clubhuis benodigde grond werd door de gemeente aan de betreffende sportvereniging in erfpacht gegeven tegen betaling van een bepaalde canon.

Deze subsidiesystematiek, daterend uit de jaren 1970, heeft er in belangrijke mate toe bijgedragen dat er goed geoutilleerde clubhuizen/kantines tot stand zijn gekomen. De regeling is, inmiddels een aantal jaren geleden, om bezuinigingsredenen, afgeschaft. De meeste buitensportverenigingen waren toen reeds in het bezit van een eigen onderkomen. Sinds enkele jaren kent de gemeente een nieuwe regeling waarbij verenigingen een beroep kunnen doen op de gemeente ter verkrijging van een geldlening voor het doen van kapitaalsinvesteringen voor nieuwbouw of verbouw van hun clubhuizen.

De bouw van clubhuizen in de voormalige gemeente Halsteren heeft, hoewel de uitgangspunten zo wat dezelfde waren, een iets ander verloop gehad. Het feit, dat geen zakelijk recht werd gevestigd voor het gebruik van de ondergrond bleef de gemeente door natrekking eigenaar van de gebouwen, hetgeen voor de gemeente in de sfeer van onderhoud en instandhouding andere verplichtingen met zich mee bracht.

Ook op dit punt past uniformiteit en afstemming.

De clubhuizen van Halsterse verenigingen zullen dan ook door de gemeente in eigendom worden overgedragen.

Hierdoor wordt een regeling voorbereid en zijn er contacten met de betrokken verenigingen.

Nieuw zijn de afspraken over het verlenen van compensatie aan verenigingen bij gedwongen verhuizing naar een nieuwe accommodatie elders. Dit kan zich gaan voordoen indien, in het kader van grootschalige stedenbouwkundige ontwikkelingen, bestaande sportvoorzieningen noodgedwongen plaats moeten maken voor andere bestemmingen. De verhuizing van een tweetal verenigingen naar het in aanleg zijnde sportpark De Staakberg mag in deze als voorbeeld dienen. Hierover is inmiddels een besluit genomen.

5.5 Tarieven gemeentelijke sportaccommodaties.

Algemeen.

Het gemeentelijk tariefstelsel kent in de sportaccommodatiesfeer geen kostendekkende tarieven. Het toepassen van kostendekkende tarieven zou voor de gebruikende vereniging niet op te brengen zijn. Bovendien zou er een forse onevenwichtigheid ontstaan, omdat de kapitaal- en de exploitatielasten van de een of andere accommodatie zeer ver uiteenlopen. Zo zou een kostendekkend tarief voor zwembadgebruik een exorbitant hoog tarief te zien geven.

Zelfs voor de ogenschijnlijke goedkopere accommodaties zou een tarief moeten gelden dat de financiële mogelijkheden van verenigingen verre overschrijdt. Het dekkingspercentage van de verschillende accommodaties varieert van ca. 20% tot ca. 60 %. Hiermee wijkt Bergen op Zoom niet af van de landelijke trend.

De hoogte en de verschillen in hoogte van de tarieven zijn veelal historisch bepaald. Een gedifferentieerde aanpassing van de tarieven in de loop van de jaren heeft er in ieder geval voor gezorgd dat de onderlinge verschillen niet verder zijn toegenomen.

Harmonisatie.

Ook voor de tarieven geldt, vanwege de gemeentelijke samenvoeging, een harmonisatieregeling. Opvallend waren de in oorsprong lage tarieven voor het gebruik van de sportvelden in de voormalige gemeente Halsteren in vergelijking met die in de voormalige gemeente Bergen op Zoom. De tarieven voor andere accommodaties, zoals tennisbanen en sporthallen waren nagenoeg gelijk.

Door extra jaarlijkse stijgingen van de betreffende tarieven zullen binnen enkele jaren de verschillen zijn opgeheven.

Los van de afstemming tussen de gebruikstarieven van de voormalige gemeenten Halsteren en Bergen op Zoom blijven er in verhouding (prijs)verschillen tussen de tarieven voor de binnensport- en de buitensportaccommodaties. Verschillen die veelal historisch zijn bepaald en geaccepteerd.

5.6 Facilitering bijzondere of bepaalde takken van sport.

Niet alle gangbare takken van sport worden door de gemeente (op dezelfde wijze) gefaciliteerd. Het zijn vooral de gemakkelijk toegankelijke en traditioneel voor brede lagen van de bevolking bedoelde takken van sport waarover de lokale overheid zich (in de loop van de jaren) heeft ontfemd.

Van oorsprong elitaire en voor een relatief kleine selecte groep bestemde sporten blijven nog steeds aangewezen op eigen financiering. De ondersteuning blijft veelal beperkt tot een startsubsidie of het op andere wijze mogelijk maken van het realiseren van sportvoorzieningen c.q. het beoefenen van dergelijke sporten. Bijvoorbeeld het zoeken naar geschikte locaties en het optreden als intermediair bij grondverwerving.

De schietsport, de hondensport, de kleine watersport en de in populariteit toenemende golfsport zijn sprekende voorbeelden van sportverenigingen die zichzelf moeten bedruipen en slechts beperkt met succes een beroep kunnen doen op de gemeente. Dat zelfde geldt voor de moderne, meer attractieve en spectaculaire trendgevoelige sporten zoals het skaten en het wandklimmen. Een andere categorie die tot nu toe slechts matig is bediend zijn de sporten die als regel in horecagelegenheden worden beoefend zoals biljarten en het darten, evenals de denksporten. Het zijn haast traditiegetrouw de sporten die op sportparken en in sporthallen/gymnastieklokalen worden beoefend die kunnen rekenen op facilitering in de zin van beschikbaarstelling van sportvoorzieningen tegen betaalbare prijzen.

5.7 Afdracht van reclamegelden.

De opvatting dat de gemeente, gezien haar vele inspanningen op sportief gebied, mag meeprofiteren van door vereniging van het bedrijfsleven ontvangen reclamegelden is verlaten. De regelingen zijn inmiddels afgeschaft. Wat resteert is de facultatieve regeling waarvan verenigingen gebruik kunnen maken bij het doen plaatsen c.q. verhangen van reclameborden waarvoor door de gemeente een vergoeding wordt gevraagd. Deze vergoeding is afgestemd op de daarmee gemoeide kosten voor materialen en bestede uren.

5.8 Sportstimuleringsbeleid.

De beleidsnota van 1994 stelt, dat gerichte aanpak nodig is om bepaalde en herkenbare doelgroepen te bereiken.

Het voornemen om hierop een beleid te ontwikkelen heeft niet tot structurele maatregelen in deze zin geleid.

Schoolsportkennismakingsproject.

De reeds in gang gezette acties zijn zoveel mogelijk voortgezet. Het schoolsportkennismakingsproject mag hier als positief voorbeeld dienen. Het specifiek voor allochtone opgezet sportstimuleringsproject dat vervolgens is verbreed tot minderheids- en achterstandsgroepen in het algemeen, is na enkele geslaagde activiteiten bij gebrek aan organisatiecapaciteit en middelen afgebouwd. Ad hoc is ondersteuning gegeven aan verschillende in deze lijn liggende initiatieven. Meer recent is, vooruitlopend op een nader te formuleren (integraal) gehandicapten beleid, subsidie verstrekt aan verschillende organisaties.

Buurtsport.

Inspelend op de actualiteit is recentelijk een jeugdsportproject gestart in Bergen op Zoom Oost dat enerzijds moet bijdragen aan het terugdringen van overlast door jeugdigen op sportpark Rozenoord, doch anderzijds ook een bijdrage moet leveren aan een zinvolle sportieve invulling van de vrije tijd van diezelfde jongeren. Een groeiende groep die zich kennelijk (nog) niet kan vinden binnen verenigingsstructuren.

Na evaluatie zal worden gezien of en zo ja op welke wijze dit project een voortzetting zal krijgen. Dit project is opgestart samen met Traverse het voormalig Algemeen Maatschappelijk Werk. De nieuwe organisatie zet sportbuurtwerkers in die de activiteiten leiden en begeleiden. Het is diezelfde organisatie die parallel aan of beter gezegd in het verlengde van genoemd project (randgroep) jongeren opvangt en sportactiviteiten aanbiedt in gemeentelijke sportaccommodaties (sporthallen/gymnastieklokalen). Begin volgend jaar zal een en ander meer duidelijk moeten zijn.

Ervaringen leveren het bewijs van de noodzaak om serieus werk te maken van het destijds op dit terrein voorgenomen beleid.

5.9 Topsport.

Algemeen.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld, dat aan topsport een positieve waarde kan worden toegekend. Succesvolle sporters inspireren jeugd en ouderen tot deelname aan de betreffende takken van sport. Omgekeerd is het zo dat er geen topsport kan zijn zonder een brede basis in de breedtesport. Naarmate er meer inspanningen worden verricht om het kwaliteitsniveau van de accommodaties te verbeteren en anderszins voorwaardenscheppend beleid wordt gevoerd zullen individuele of clubprestaties stijgen en meer aanzien krijgen.

Hoewel het hier gaat om belangrijke randvoorwaarden, feit blijft dat succes toch vaak gekoppeld is aan de toevalligheid van aanwezig (natuur) talent, dat uiteraard een goede voedingsbodem moet hebben om zich verder te ontwikkelen.

Als zodanig verleent elke gemeente in meer of mindere mate haar bijdrage aan die ontwikkeling van topsport.

Situatie Bergen op Zoom.

Voorbeelden ten aanzien van sportfaciliteiten zijn de kunststof-atletiekaccommodatie op sportpark Rozenoord en het nieuwe sportcentrum Boulevard.

Buiten het accommodatiebeleid is de gemeentelijke organisatie (nog) niet ingesteld en toegerust op de bevordering en ondersteuning van topsport.

Wel zijn er zijn contacten met het Olympisch Steunpunt, geïnitieerd door het NOC*NSF, en de zogenoemde LOOT-scholen (waaronder 't Rijks). Een organisatie en scholen die door middel van bescheiden financiële bijdragen en studie- en trainingsfaciliteiten aankomend jeugdig talent extra mogelijkheden bieden zich te ontwikkelen.

De betrokkenheid en de rol van de gemeente dient te worden uitgebreid. LOOT staat voor Landelijk Overleg Onderwijs Topsport.

In de nota van 1994 wordt gesproken over de oprichting van een topsportsteunfonds, waarin de gemeente zou moeten participeren, naast het bedrijfsleven en de verenigingen zelf. Initiatieven zijn tot nu toe uitgebleven. Vanuit de turnsport is hierop wel aangedrongen.

Uitzonderingen daargelaten en met respect voor de vele inspanningen die er op verschillend terrein worden geleverd is het met de prestaties van de meeste sportverenigingen en individuele sporters matig gesteld.

Het is wellicht om die reden dat het bedrijfsleven, wat de grote sponsoring betreft, zich terughoudend opstelt ofwel niet geïnteresseerd lijkt. Die veronderstelling werd onlangs na een 'publieke' oproep in een van de nieuwsbladen bevestigd.

In sommige gevallen wordt het doorstoten naar hogere regionen helaas snel gevolgd door opeenvolgende degradaties. Vertrek van goede spelers en trainer en een te smalle basis worden vaak als redenen aangevoerd.

Natuurlijk moet met waardering gesproken worden over de steun van vele bedrijven aan het verenigingsleven die dan wel in de meeste gevallen beperkt blijft tot advertenties en reclameborden. Echte, substantiële financiële injecties vanuit het bedrijfsleven waarmee nieuwe wegen zouden kunnen worden ingeslagen zijn bij de gemeente niet bekend.

5.10 Ambtelijke organisatie.

Gedurende werking van de nota van 1994 is de ambtelijke organisatie voor zover deze betrekking had op beleidsontwikkeling in de sport, de beleidsuitvoering, alsmede het beheer en onderhoud niet wezenlijk veranderd, noch in samenstelling en structuur, noch in personele capaciteit. Toen werd reeds vastgesteld, dat de formatie in kwalitatieve en kwantitatieve zin, zonder uitbreiding en verbetering niet toereikend zou zijn om de geformuleerde beleidsvoornemens ook daadwerkelijk tot uitvoering te brengen. Het achterblijven van de noodzakelijke formatie is dan ook een van de belangrijkste redenen, dat aan nieuwe beleidsvoornemens, nieuwe taken slechts marginaal aandacht is besteed. Bepaald voorgenomen beleid is niet van de grond gekomen.

De per 1 januari 2002 doorgevoerde reorganisatie van de sector Maatschappelijke Dienstverlening waarbij de sector is heringedeeld en taken in de zin van beleid(ontwikkeling) functioneel en fysiek gescheiden is van de overige, dus beleidsuitvoerende taken, inclusief beheer en onderhoud, heeft een nieuwe situatie doen ontstaan.

Voor het strategisch beleid is een aparte afdeling, het Beleidsatelier, in het leven geroepen. De overige taken zijn ondergebracht bij de afdeling WES, waar naast sportaangelegenheden ook welzijnszaken en educatieve aangelegenheden worden behartigd.

De ervaring zal moeten leren welke verbeteringen de herpositionering te zien geeft. Met de personele herschikking per genoemde datum is ten behoeve van de specifieke sporttaken vooralsnog geen capaciteit toegevoegd.

5.11 (Overkoepelende) organisatie van de sport/overlegstructuren/ondersteuning.

Sportraad.

Voor een goede voorbereiding, besluitvorming en uitvoering van het sportbeleid in zijn geheel of op onderdelen is het van groot belang, dat de gemeente in een vroeg stadium in overleg treedt met (representanten van) de verenigingen, groepen sporters en (overkoepelende) organisaties.

Een stellingname die werd gevoed door de in de loop van de jaren opgedane ervaringen. Met name de invulling van de rol van de toenmalige Sportraad, als overkoepelend orgaan, stond ter discussie en daarmee stond ook het voortbestaan van de sportraad onder grote druk.

In de nota van 1994 werd dan ook als beleidsvoornemen opgenomen de opwaardering en versterking van de positie van de sportraad in zijn functie van overkoepelend orgaan.

De inspanningen die er wel degelijk zijn geweest, zowel van de kant van de organisatie als van de gemeente hebben niet mogen baten. De Sportraad is inmiddels een drietal jaren ter ziele.

Sportplatform.

Ter compensatie is op initiatief van de gemeente een zogenoemd Sportplatform actief dat staat voor een jaarlijkse bijeenkomst van de plaatselijke sportverenigingen met de gemeente waarop thema's van verschillende aard en actuele zaken aan de orde worden gesteld.

Daarnaast zijn er de periodieke clustervergaderingen van verenigingen over concrete aangelegenheden, al dan niet voortvloeiend uit afspraken gemaakt op de sportplatformbijeenkomst.

De tot nu toe opgedane ervaringen zijn gematigd positief. De verenigingen zijn zeer terughoudend en geven weinig blijk van feeling met algemene thema's en komen pas naar buiten op het moment dat het de eigen vereniging direct raakt. De clustervergaderingen dreigen, zonder nieuwe impuls, in het slop te geraken.

Een echte vertegenwoordiging in de vorm van een eigen orgaan dat het vertrouwen geniet van alle sportverenigingen zou welkom zijn. Binnen de verenigingen wordt over een 'eerherstel' van de sportraad zeer verschillend gedacht. Ook in andere gemeenten worstelt men met dit probleem. Het gaat immers niet zo zeer om de wens of de noodzaak van een dergelijk instituut, maar veeleer om de vraag hoe het orgaan moet worden samengesteld, binnen welke structuur en met welke taken en bevoegdheden.

Ondersteuning verenigingen.

Hadden de verenigingen tot voor enkele jaren een min of meer 'beschermde status', momenteel worden zij volgens wet en regelgeving aangemerkt als 'volwassen' organisaties/bedrijven. Dat stelt bijzondere en extra eisen.

In die betekenis is al bij de totstandkoming van de nota van 1994 geconstateerd, dat een onderzoek bij de verenigingen naar eventuele behoefte aan juridische en administratieve ondersteuning wenselijk is. Het gaat hierbij niet alleen om mogelijk gebrek aan kennis (dit varieert heel sterk van vereniging tot vereniging) maar zeker ook en in toenemende mate om de beschikbaarheid van in hoofdzaak vrijwilligers om de verschillende (bestuurs)posten te bemannen.

Ook in het begeleidend (sporttechnisch) kader is de klad gekomen. Het wordt, zo is de veel gehoorde klacht, steeds moeilijker vrijwilligers te vinden voor dit soort werk.

Enkele vragen uit een recent gehouden enquête onder vrijwilligers(organisaties) richten zich specifiek op dit vraagstuk. Van de uitkomsten van deze enquête zal passend gebruik worden gemaakt. Daarover in het vervolg meer.

6. Ontwikkelingen in de sport.

Zoals hiervoor aangegeven kan sporten niet meer worden gezien als een op zichzelf staande bezigheid. Sport wordt in verband gebracht met iets of wat. Dat gaat zeker op waar het betreft het ontwikkelen van beleid en het opstellen van beleidskaders. Als zodanig maakt het sportbeleid deel uit van een breed lokaal sociaal beleid gericht op alle geledingen binnen de lokale samenleving. Het onderbrengen of positioneren van de sport of het sportbeleid binnen dat bredere kader betekent geenszins dat afstand moet worden gedaan van het eigene of de eigen identiteit of herkenbaarheid. Het leggen van relaties schept echter wel mogelijkheden tot betere afstemming en uitnutting van middelen en voorzieningen. Het geeft in deze betekenis een meerwaarde aan de sport en verschaft de overheid een aanvullende legitimatie hiervoor middelen ter beschikking te stellen.

In dat verband is het van belang te weten welke veranderingen en ontwikkelingen zich in de samenleving voordoen, waarmee in het te formuleren (sport)beleid rekening moet worden gehouden. Hoewel een enkele gemeente geconfronteerd kan worden met een specifiek probleem of situatie, over het algemeen zijn de landelijke veranderingen, ontwikkelingen en trends van toepassing en kunnen identieke maatregelen of voorzieningen worden getroffen. De gemeente Bergen op Zoom is hierin niet bijzonder of een uitzondering.

Zaken die een rol spelen in het sportief gedrag van mensen zijn onder andere de (verschillen in) bestedingsmogelijkheden, de beschikbaarheid van vrije tijd, de veelheid aan keuzemogelijkheden wat betreft de invulling van vrije tijd en de verdergaande individualisering. Last but not least de aanwezigheid van natuurlijke aanleg en het genieten en plezier hebben in sportieve beweging.

Wat in vele gemeenten sterk op de voorgrond treedt is de ontwikkeling naar een multiculturele samenleving.

Met al deze gegevens en feiten zal dus rekening moeten worden gehouden.

Samengevat gaat het dan om maatschappelijke ontwikkelingen, die zijn te onderscheiden in demografische ontwikkelingen, sociaal-culturele ontwikkelingen en sociaal-economische ontwikkelingen.

Vorenstaande ontwikkelingen zorgen voor een wisselwerking ten aanzien van veranderingen en ontwikkelingen in de sport zelf.

Dat sporten in verschillende verschijningsvormen van alle tijd is bewijzen de geschiedenis en het toekomstbeeld dat alom wordt geschetst. De beleving ervan verschilt evenwel naar tijd en omstandigheden.

Verbreiding van de sport, in de zin van toename van het sporten, heeft een andere betekenis dan het fenomeen dat Breedtesport wordt genoemd. Het eerste ontstaat vooral door toenemende welvaart en ontwikkeling. In de tweede betekenis gaat het om het bevorderen van enigerlei vorm van sportbeoefening door groepen die om uiteenlopende redenen beperkingen kennen en (nog) niet bij machte zijn geheel op eigen kracht en zonder stimulerende maatregelen tot bewegen en sporten te komen. Beide ontwikkelingsvormen behoeven en verdienen de aandacht van de overheid.

Zoals hiervoor al opgemerkt zijn er, behalve de algemeen geldende trends, sinds 1994 binnen de gemeentegrenzen geen spectaculaire veranderingen en ontwikkelingen te melden. Er zijn weliswaar verschuivingen binnen verenigingen c.q. takken van sport, maar door de bank genomen is er in vele opzichten sprake van gelijkblijvende omstandigheden, tenderend naar een stabilisatie en soms zelfs incidentele teruggang. Een enkele tak van sport, met name handbal heeft het loetje moeten leggen. Niet alleen de tanende belangstelling, maar vooral toch het gemis aan voldoende bestuurlijk en technisch kader heeft de bijl aan de wortel gelegd. Nieuwe sporten, het skaten uitgezonderd, hebben zich evenmin aangediend.

Initiatieven daartoe verdienen ondersteuning en moeten op haalbaarheid worden getoetst.

Geleidelijk aan is er een toename waar te nemen van georganiseerd sporten door jongeren van buitenlandse afkomst. Voetbal scoort bij deze groep haast vanzelfsprekend het hoogst. Doorstromen naar andere takken van sport zal meer tijd vragen. Voetbal is kennelijk de meest laagdrempelige en tot de beleving sprekende sport. Een dergelijke situatie is herkenbaar vanuit de eigen Nederlandse cultuur en de welvaartsontwikkeling van de afgelopen 25 of 30 jaar.

Waarin de belangstelling voor sportbeoefening in het algemeen nog een enige groei valt te bespeuren, zo matig is het gesteld met de bestuurlijke en ondersteunende kaders die de sport en de sportverenigingen moeten dragen.

Door de hectiek van alle dag, de 24-uurseconomie, de individualisering stagneert de belangstelling voor het vrijwilligerswerk. Er is, uitzonderingen daargelaten een gebrek aan kader. Het kader vergrijsd en van voldoende doorstroming is geen sprake meer.

Een andere, zeker zo belangrijke oorzaak is de toenemende stroom van wet- en regelgeving waarmee verenigingen, dus de vrijwilliger, wordt geconfronteerd.

Niet alleen praktische ervaring en clubliefde is voldoende, nee, deskundigheid op meer terreinen is nodig om een vereniging te kunnen leiden en te laten functioneren.

7. Sportbeleid (als breedtesport) in het perspectief van een breed lokaal sociaal beleid.

7.1 Algemeen.

Binnen het kader van lokaal sociaal beleid is een veelheid aan deelbeleidsterreinen te plaatsen.

Onderdelen die zelfs nog verder zijn te onderscheiden.

Hierna wordt ingegaan op de relatie tussen de verschillende beleidsgebieden en de versterkende invloeden die van het beschouwen van de onderlinge relatie en verbanden kunnen uitgaan.

Het introduceren en hanteren van een breed lokaal sociaal beleid geeft aan, dat de gemeente bijzondere waarde hecht aan een goede sociale infrastructuur en waar mogelijk een versterking van de zogenoemde maatschappelijke participatie. Een en ander kan worden gezien als een alles (ver)bindende centrale doelstelling.

Inherent aan dit gedachtegoed is de aandacht toch vooral gericht op sport in de breedte en niet, althans veel beperkter, op wat dan topsport wordt genoemd.

7.2 Breedtesport in het licht van lokaal sociaal beleid.

Wat misschien tot op heden meer impliciet werd bedoeld en waarnaar in de praktijk ook werd gehandeld wordt met het bezigen van termen als lokaal sociaal beleid en breedtesport meer expliciet gemaakt.

Het op deze wijze benadrukken van doel en nut van zaken bewerkstelligt een bewustwording die van belang is voor het maken van bepaalde keuzes of het doen van afwegingen.

Hoe breed breedtesport wel is valt niet eenvoudig te omschrijven. Kort en bondig wellicht: breedtesport omvat alle vormen van sport, alleen topsport daarvan uitgesloten.

Uitgebreider en volgens de beschrijving van bijvoorbeeld het ministerie van VWS en het NOC*NSF heeft de breedtesport als doel, dat iedere inwoner van Nederland in elke fase van zijn of haar leven, naar eigen voorkeur en op grond van zelf gekozen beweegredenen aan sport en bewegingsactiviteiten van goede kwaliteit kan deelnemen, dan wel daarbij betrokken zijn.

Een definitie die aansluit op de beschreven missie en doelen met betrekking tot sport en sportbeleving zoals die in verschillende gemeentelijke beleidsstukken wordt geciteerd.

Het onderschrijven van deze uitgangspunten legt gelijktijdig een zware verantwoordelijkheid c.q. verplichting op de schouders van de overheid. Immers, de vraag is gerechtvaardigd of aan deze onderschrijving door de burger automatisch rechten kunnen worden ontleend.

Hoewel niet als zodanig aangegeven zal er altijd de beperking zijn van de financiële spankracht van de overheid, zowel Rijk als gemeente.

Aan de basis van Breedtesport en de sportstimuleringsgedachte, ligt het groeiend probleem van bewegingsarmoede, de grote vroege uitval van jeugdige sporters en het bestaan van groepen binnen onze samenleving die om welke reden dan ook niet eigenmachtig de stap weten te maken naar sport. De beschikbare gelden zijn bedoeld voor (meerjarige) projecten, projecten die na een aanloopfase (project termijn) deel moeten gaan uitmaken van het gestructureerde gemeentelijk sportbeleid. Het gaat om koppelsubsidies in die zin, dat het Rijk tot 50% van de kosten, gedurende de daarvoor gestelde jaren, participeert. De overige 50% moet komen uit de autonome middelen van de gemeente zelf dan wel van derden. Bestaande activiteiten komen in beginsel niet in aanmerking voor een dergelijke Rijksbijdrage.

De Stimuleringsregeling breedtesport IMPULS, een tijdelijke regeling, is onlangs aangepast en de laatste versie dateert van maart 2002.

De betreffende regeling is ter informatie als bijlage aan deze nota toegevoegd.

Momenteel zijn twee aanvragen ter verkrijging van Rijkssubsidie in voorbereiding.

Van de Stichting Welzijn Ouderen is een aanvraag ontvangen. Het voorgenomen project heeft te maken met activiteiten in de sfeer van een gezonde en sportieve tijdsbesteding door ouderen in het algemeen en zij die te kampen hebben met lichamelijke of geestelijke beperkingen, met het Meer Bewegen Voor Ouderen (MVBO) als basisstructuur. Een uitgebreid en veelomvattend project. Deze aanvraag wordt momenteel in overleg met de gemeente nader uitgewerkt en gecompleteerd. Genoemde stichting heeft voor een deelactiviteit reeds eerder uit gemeentelijke middelen een subsidie ontvangen. Het gaat hier in feite om een voortzetting, maar dan in breder verband.

Het tweede project dat wij willen voordragen betreft de integrale aanpak van activiteiten in het kader van het sportbuurtwerk en de algemene ondersteuning van het sportvereningsleven in het licht van de taakverbreding van verenigingen door allerlei maatschappelijke ontwikkelingen.

Zoals elders al aangegeven vraagt een integrale aanpak van sportbuurtwerk en aanverwante zaken een betrokkenheid van verschillende disciplines. Uitgezonderd dan het kortlopende experimentele project Rozenoord is het tot nu toe toch vooral Traverse (het voormalig Algemeen Maatschappelijke Werk) dat zich hiermee bezig houdt. Niet alleen ter verbetering van kwaliteitsverbetering en algemene acceptatie is een deelname en betrokkenheid van andere partijen nodig, maar ook en misschien wel vooral om te voorkomen dat er, naast hetgeen wat de reguliere sportverenigingen hebben te bieden en waaraan zij hun bestaansrecht als het ware ontleenen, een aparte op andere grondslagen gebaseerde organisatiestructuur gaat ontstaan.

Zowel gemeente, verenigingen, scholen als sociaal-maatschappelijke instellingen zoals Traverse hebben, binnen dit spectrum een rol en taak te vervullen.

Deze projectaanvragen zijn niet los te zien van het breedtesportbeleid. Dat geldt enerzijds vanwege de directe samenhang, doch anderzijds vanwege de financiële consequenties naar de toekomst.

7.3 Jeugdbeleid en onderwijsbeleid..

Omdat een belangrijk gedeelte van het sportbeleid zich richt op jongeren ligt het voor de hand dit beleid te betrekken bij het algemeen of integraal jeugdbeleid als referentiekader. Een deelnota, in dat verband, voor het sportbeleid blijft noodzakelijk, omdat in een algemene nota te generaliserend en te beknopt onderwerpen de revue passeren.

Ook het onderwijs heeft vooral met kinderen en jongeren te maken. Het is helaas zo, dat sport en bewegen nog amper een plaats hebben binnen de activiteits sfeer in het kader van het (voortgezet) onderwijs. Dit met de verklaring of verdediging dat sportbeoefening geen (primaire) taak is voor het onderwijs.

Soms vanwege gebrek aan belangstelling, soms ook vanwege tijdsdruk, maar toch vooral vanwege gemis aan geoormerkte voorzieningen blijft sporten/gymnastiek een stiefkindje in onderwijsland. Het is zaak om op creatieve wijze met de beperkte mogelijkheden die het onderwijs biedt om te gaan. Bewustwording van de positieve en heilzame werking van het sporten en bewegen door kinderen in de groei is in deze van essentieel belang. Welwillende scholen en onderwijskrachten dienen in deze te worden gestimuleerd.

Scholen kunnen immers een positieve bijdrage leveren aan de sportontwikkeling bij kinderen en jongeren. Zij kunnen er tevens voor zorgen dat belangstelling wordt gekweekt voor sport en sportbeoefening. Een soepele overgang van schoolactiviteiten naar sportbeoefening in verenigingsverband biedt de beste kansen op een succesvolle ontwikkeling. Van de gemeente mogen in deze initiatieven worden verwacht.

7.4 Specifiek doelgroepenbeleid.

Hiermee wordt bedoeld een beleid dat zich richt op individuen of groepen in de samenleving die vanwege een lichamelijke of geestelijke beperking of vanwege een ander bijzonder kenmerk (achterstands- of minderheidsgroepen) niet zelfstandig of zonder steun of begeleiding in enigerlei vorm kunnen sporten.

Getalsmatig en verhoudingsgewijs gaat het hier om een steeds groter wordende groep. Dat is enerzijds een gevolg van de vergrijzing, doch anderzijds ook vanwege de toenemende behoefte bij velen om iets aan sport te gaan doen als bewegingstherapie en/of gezonde ontspanning. Ouderen en gehandicapten zijn specifieke voorbeelden.

Het specifiek doelgroepenbeleid is een bekend begrip en valt binnen het begrippenkader van de Breedtesport.

Zoals de evaluatie aangeeft is er onvoldoende gelegenheid geweest het voorgenomen beleid op dit punt nader uit te werken. Wel zijn er, zoals uit het voorgaande blijkt, ad hoc maatregelen genomen.

De omstandigheden dwingen als nooit tevoren om nadrukkelijk aandacht te besteden aan de zich voordoende problematiek. Er moet gewerkt worden aan structurele en duurzame oplossingen, passend binnen de huidige kijk op de functionaliteit en de betekenis van de mogelijkheid van enige vorm van sportieve vrijetijdsbesteding voor kwetsbare of zwakkere groepen binnen onze samenleving.

7.5 Sportbeoefening buiten verenigingsstructuren.

Niet alle sport wordt in verenigingsverband of door instellingen verzorgd. Veel sportliefhebbers beoefenen hun sport individueel en maken daarvoor gebruik van de verschillende sportvoorzieningen waarvan op huurbasis of tegen andere vormen van betaling gebruik kan worden gemaakt. Het zijn veelal de sportscholen en tennishallen die door individuele personen worden bezocht. In mindere mate gaat het wat dit soort gebruik betreft om gemeentelijke sportaccommodaties.

Een andere belangrijke categorie sporters is de groep die gebruik maakt van de openbare voorzieningen, zoals de openbare weg, paden, trapveldjes, pleinen, bossen en recreatiewater. Het betreft hier veelal niet geregistreerde of georganiseerde sporters. Aangezien het hier in verhouding om een grote groep, vooral recreatieve sporters gaat is het van belang dat de betreffende voorzieningen, ook mede ten behoeve van deze (recreatieve) sportbeoefening, in goed onderhoud staat zijn en blijven. Er moet zelfs oog zijn voor een extra kwaliteitsverbetering indien dat de sport en de veiligheid van de sporter ten goede komt.

Het skaten is een tak van sport die zich de laatste 10 jaar sterk heeft gemanifesteerd. Het liet zich aanvankelijk aanzien dat het ging om een rage. (Inline)skaten, skateboards en skeeleren zijn, afgaande op de praktijk, blijvertjes. De belangstelling van de jeugd is en blijft relatief groot.

Dit wordt door ons onderkend en zijn dan ook bereid op passende wijze hierop in te spelen. Door de gemeenteraad is het Anton van Duinkerkenpark aangewezen als plaats voor een stedelijke skatevoorziening.

Het inrichtingsplan voor een dergelijke voorziening wordt ingepast in het in voorbereiding zijnde herinrichtingsplan voor het totale park. Aan de besluitvorming en de uitvoering is een bestemmingsplanprocedure verbonden.

Op dit moment wordt gebruik gemaakt van een tijdelijke voorziening aan de Dr. Ir. Van Veenweg, in afwachting van de realisatie van de stedelijke voorziening.

Naast de gedachte skate-accommodatie zijn er geen plannen om elders in de gemeente, bijvoorbeeld in of bij grote woonwijken, skatevoorzieningen als specifieke sport voorziening van enige omvang te realiseren. Eventueel gewenste skatevoorzieningen zullen dan ook moeten passen binnen het beleid ten aanzien van wijkgebonden speelplaatsen.

Als beleidsuitgangspunt kan worden geformuleerd, dat er blijvende en in bepaalde opzicht meer aandacht voor sportmogelijkheden in de openbare ruimte voor de ongeorganiseerde sport en de recreant gecreëerd moet worden.

Enerzijds in het belang van een verbreding en uitbreiding van vormen van sportieve vrijetijdsbesteding, anderzijds in het belang van een verbetering van de leefbaarheid van wijken/buurtten.

7.6 Buurtsport.

Buurtsport is het gelegenheid bieden tot vrij sporten in groepsverband in beginsel aan minder kansrijke jeugd die niet in de gelegenheid is op meer reguliere wijze, bijvoorbeeld binnen een sportvereniging aan sport te doen. Het geven van een zinvolle en sportieve vrijetijdsbesteding en het bijbrengen van een bepaalde (zelf)discipline zijn de belangrijkste drijfveren. Van deze activiteiten gaat bovendien een preventieve, positieve werking uit, in die zin, dat de kans op verveling, uitmondend in agressief gedrag, vandalisme of criminaliteit aantoonbaar vermindert.

Buurtsport is een gereguleerde activiteit die de laatste jaren, zij het op bescheiden schaal, is beproefd en ingang heeft gevonden, met name in wijk Oost.

In het kader van het jeugdsportproject Rozenoord heeft het sportbuurtwerk een extra impuls gekregen. Een binnen de begrensde mogelijkheden succesvol verlopen experimenteel project. Momenteel wordt gezien of en zo ja op welke wijze een en ander een vervolg kan krijgen. Het is zinvol te onderzoeken of het project moet worden verbreed in de zin van meer activiteiten of meer variëteit daarin en of ook andere wijken voor activiteiten in aanmerking moeten komen.

Het project is opgezet binnen een samenwerkingsverband tussen de gemeente, Traverse (voormalig Algemeen Maatschappelijk Werk), de zogenoemde Rozenoordverenigingen en SCIANDRI, een professionele organisatie die de concrete aanpak van het project heeft verzorgd. Een voorbeeld van integrale samenwerking met een duidelijke rol en taakverdeling tussen de verschillende disciplines. Buurtsport in deze vorm past binnen de beleids- en financiële kaders van de Breedtesport.

Uitbouw van buurtsportactiviteiten betekent niet alleen meer organisatie en technisch kader, maar ook de beschikbaarheid van accommodaties. Accommodaties die ook in kwalitatieve zin moeten voldoen. Professionele buurtsportwerkers mogen er op rekenen dat aan die randvoorwaarde wordt voldaan. Kwalitatief goede voorzieningen stimuleren en motiveren tot sportbeoefening. In dat verband past ook de opmerking, zoals die hiervoor is gemaakt ten aanzien van de kwaliteit van zogenoemde openbare voorzieningen.

8. Sport(beleid) in het perspectief van sport als prestatiesport c.q. topsport.

Bergen op Zoom kent, zeker in de breedte gezien, geen topsportcultuur. Vraag is of het uitblijven van geregeld nationaal of zelfs internationaal succes hiervan de oorzaak is, dan wel de voorwaarden ontbreken om plaatselijke talenten te laten doorbreken om succesvol te kunnen zijn in een topsportcarrière. Het zal ongetwijfeld met beide zaken te maken hebben.

In de evaluatie en voorbeschouwing is al aangegeven dat de beperkte voornemens die wij in het kader van de beleidsnota 1994 hadden niet zijn uitgewerkt. Uitgezonderd bij de turnsport zijn er ook geen verenigingen die bij de gemeente de ontwikkeling van een dergelijk beleid hebben bepleit. Wellicht dat het mogelijk aanwezig talent in aantal en potentie te gering is (geweest) om de gemeente nadrukkelijk te verzoeken om beleid op dit terrein.

Het is buiten kijf, dat een goed ontwikkeld breedtesportbeleid bijdraagt aan een topsportklimaat.

Is een klimaat voor topsport gerelateerd aan de grootte van de gemeente of kan elke gemeente in de omstandigheid verkeren aan topsportbeleid te doen.

De aanwezigheid van topsport in een stad of gemeente kan verschillende waarden hebben voor die stad of gemeente.

In gevallen van forse omvang van topsport en daarvan afgeleide activiteiten is er sprake van een direct economisch belang. In andere gevallen heeft topsport slechts amusementswaarde en een promotionele waarde.

Kijkend naar de praktijk lijkt de gemeente Bergen op Zoom te groot voor servet en te klein voor tafellaken.

Los van die 'handicap' kan topsport alleen gedijen of bestaan indien het bedrijfsleven substantieel bijdraagt. De bijdrage of inbreng van een gemeente kan niet anders dan beperkt zijn en soms voorwaardenscheppend.

Een gemeente als overheidsinstituut heeft niet die vrijheid en zal steeds moeten waken voor precedentwerking en in alle gevallen steeds een zorgvuldige afweging moeten maken.

Er zijn voorbeelden te over waar gemeentelijk beleid op dit specifieke onderdeel op gespannen voet staat met de algemene zorgtaak van de gemeente en de gelijkberechtiging.

Deze terughoudende opmerkingen nemen niet weg, dat topsport(beleid), in de zin van ondersteuning van sportverenigingen en individuele sporters ter verbetering c.q. het leveren van (top)prestaties, een legitieme aangelegenheid is die serieuze aandacht verdient.

Het voert echter te ver om daar uitgebreid beleid op te ontwikkelen. Van geval tot geval kan worden bekeken op welke wijze de gemeente de beste ondersteuning kan geven. Een dergelijke benadering is inpasbaar in het sportstimulerings- en subsidiebeleid van de gemeente.

Tot nu toe is de medewerking beperkt gebleven tot deelneming in de organisatie van landelijke atletiekwedstrijden en promotionele topsportdemonstraties op tennisgebied.

Het sport- en leisurecentrum aan De Boulevard Noord biedt mogelijkheden voor sportactiviteiten en wedstrijden die het standaardgehalte van Bergen op Zoom overstijgt.

Het is de moeite waard te onderzoeken of Bergen op Zoom een rol kan spelen bij de keuze van regionale voorzieningen vanuit het NOC*NSF, geïnitieerd zoals de regionale Olympische steunpunten, waarvan er een is gevestigd in Goes.

Ook het mogen voeren van het predikaat LOOT-school, zoals van toepassing op het 't Rijks, geeft, zoals hiervoor al opgemerkt, aan dat er aandacht is voor aankomend talent en topsport.

9. Bestuur en organisatie.

9.1 Organisatieveranderingen.

Organisatiewijziging.

De vorm en de wijze van totstandkoming van bestuurs- en organisatiestructuren, al dan niet ingegeven door of voortvloeiend uit originele bevoegdheden of 'machts'posities, bepalen veelal de mate en de wijze van werken, samenwerken en communiceren.

Gescheiden of onafhankelijk opereren past niet meer in het hedendaagse denk- en werkpatroon. Zeker niet als men pretendeert een integraal beleid voor te staan, zoals dat van toepassing moet zijn bij het vormgeven aan lokaal sociaal beleid.

Andere disciplines van binnen de eigen organisatie of daarbuiten zullen interactief en communicatief bij het proces betrokken moeten worden.

Vanuit die positie worden de te onderscheiden rollen en taken toebedeeld, die afhankelijk van het onderwerp en het voor ogen staande doel kunnen variëren.

Wie moet dus op welk moment voor welke zaak initiërend of regulerend, stimulerend en uitvoerend zijn en wie voert daarbij de regie. Alleen al uit deze vraagstelling blijkt dat de posities naar gelang onderwerp, tijd en omstandigheden kunnen wisselen.

Kerntaken gemeente.

Een dergelijke benadering heeft misschien wel te maken met de huidige heersende filosofie dat de overheid, inclusief gemeenten, zich in een richting moet(en) bewegen die leidt tot een voornamelijk behartigen van de zogenoemde kerntaken.

Taken/zaken die niet als zodanig worden beschouwd, moeten worden overgelaten aan het particulier initiatief of daarvoor in het leven te roepen organisaties die op afstand de betreffende taken en belangen gaan behartigen.

Zo blijft er voor de gemeenten ten aanzien van steeds meer taken 'slechts' een regiefunctie over. Omdat in de meeste gevallen de financiering direct of indirect van de overheid uitgaat zal er vanuit die positie een (eindverantwoordelijke) rol blijven bestaan voor de gemeenten.

Wordt er door de overheid een beroep gedaan op verenigingen, instellingen of instituten voor zaken die niet behoren tot hun statutaire verplichtingen of opdrachten, dan ligt het voor de hand dat daarvoor op adequate wijze door de overheid steun wordt geboden.

Positie verenigingen.

Dat verenigingen en instellingen daadwerkelijk in staat zijn mee te helpen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken is niet vanzelfsprekend. Zojuist is al aangegeven dat verenigingen en instellingen om uiteenlopende redenen niet bij machte zijn hun eigen boontjes te doppen. Op een relatief kleine groep vrijwilligers wordt een steeds zwaardere wissel getrokken. Een grotere en zwaardere druk die wordt veroorzaakt door een toenemend aantal aan verenigingen opgelegde taken.

Een beleid, gericht op inschakeling en grotere participatie van het sportverenigingsleven bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken heeft alleen dan kans van slagen indien daarvoor aan de verenigingen de juiste middelen en instrumenten worden verschaft.

9.2 Vrijwilligersbeleid in de sport.

Naast de hiervoor gemaakte algemene opmerkingen over het vrijwilligerswerk is het hier de plaats om enkele passages te wijden aan de ontwikkeling van het (sport)vrijwilligerswerk, zoals zich dat nu aftekent en verdienen de door de gemeente in de afgelopen twee jaar ingezette acties de aandacht. Een en ander wordt hier toegespitst op aangelegenheden bij de sport.

De betekenis van vrijwilligerswerk voor het functioneren van de lokale samenleving behoeft nauwelijks nog uitleg. Die betekenis is groot, zeer groot.

De betekenis en de waarde van het vrijwilligerswerk heeft een zekere naar buiten tredende erkenning gekregen door 2001 het predikaat mee te geven van het internationale jaar van de vrijwilliger.

Naast de generale aandacht voor het vrijwilligerswerk heeft ook het NOC*NSF een landelijke campagne gevoerd, getiteld: Hart voor de sport, oog voor de vrijwilligers. In dat kader is een publicatie verschenen: Gemeentelijk sportbeleid; Vrijwilligersbeleid. In deze publicatie worden, aan de hand van voorbeelden, ideeën aangedragen hoe met name gemeenten het vrijwilligerswerk verder vorm kunnen geven en dit kunnen integreren binnen het totale breedtesportbeleid.

Geheel passend ook binnen deze benaderingswijze zijn er op initiatief van de gemeente en andere organisaties verschillende (eenmalige) activiteiten ontwikkeld met onder andere de aankondiging van een gericht (enquête)onderzoek naar hoe het staat met het vrijwilligerswerk in de gemeente Bergen op Zoom.

Voor een zo breed mogelijke benadering zijn drie belangrijke aspecten onderzocht.

In dat verband zijn vragen gesteld in de zin van:

- hoe staat het met de facilitering van het vrijwilligerswerk;
- hoe kan het vrijwilligerswerk worden gestimuleerd;
- en welke randvoorwaarden zijn daarbij van toepassing ter verzekering van een goed functioneren van het vrijwilligerswerk.

Een in verhouding grote respons van de sportverenigingen op de uitgezette enquête geeft, zoals al eerder is geciteerd, aan, dat het vrijwilligerswerk bij vele verenigingen onder druk staat, hoewel de problemen natuurlijk onderling verschillen.

Niet verrassend, maar wel veelzeggend is de rol die de gemeente krijgt toebedeeld bij de beantwoording van de vragen die betrekking hebben op ondersteuning van het vrijwilligerswerk c.q. de organisaties door de gemeente.

Het gaat dan om:

- financiële ondersteuning, in de vorm van directe subsidies of anderszins;
- behoud en verbetering van de beschikbare accommodaties, daaronder begrepen zonodig uitbreiding; en
- andere vormen van facilitaire ondersteuning in al zijn verscheidenheid.

Kijkend naar de eigen praktijk en de landelijke voorbeelden mag worden gesteld dat gemeenten in het algemeen op dit terrein al het nodige doen, maar dat slechts door weinig gemeenten een expliciet vrijwilligersbeleid in de sport is opgezet.

De rapportage die zich dus uitstrekt over het totale vrijwilligerswerk krijgt in het brede gemeentelijke verband nog aparte aandacht. Waar nodig worden dan de relaties gelegd met de verschillende beleidsvelden, zoals sport, en vindt, voor zover niet reeds in deze nota opgenomen, uitwerking plaats.

9.3 Lokale maatschappelijke instellingen en hun ideeën, meningen over het te ontwikkelen gemeentelijk breedtesportbeleid.

Parallel aan, of beter gezegd in aansluiting op de vrijwilligersenquête is er bij gelegenheid van de informatie- en discussiebijeenkomst over het te ontwikkelen breedtesportbeleid, waarop hiervoor al op enkele plaatsen de aandacht is gevestigd, aan de toen aanwezigen een enquête voorgelegd met stellingen en vragen gericht op het huidige en het gewenste sportbeleid. Daarnaast is in dat verband een oordeel gevraagd over een aantal beleidsvoornemens waarover hierna nog wordt gesproken.

De uitkomsten zijn van voldoende gewicht om deze in enkele passages samen te vatten.

- In een haast maximale score van 100 geven verenigingen/instellingen aan, dat het sportbeleid niet alleen een verantwoordelijkheid is van de (lokale) overheid, maar ook van (sport)verenigingen, onderwijs-, maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven.
- Dat sportbeleid als zodanig onderdeel moet zijn van lokaal sociaal beleid vloeit daar als vanzelfsprekend uit voort en wordt de belangrijke maatschappelijke functie van de (sport)vereniging manifest. Ook die stelling scoort duidelijk boven het gemiddelde.
- Anderzijds is men van oordeel, dat de lokale overheid zich niet (langer) kan beperken tot het zogenoemde voorwaardenscheppende beleid, maar zich ter dege ook andere vraagstukken van maatschappelijke aard in de context van sport en sportbeoefening moet aantrekken. Ook hier een duidelijke meerderheid voor deze stelling.
- Verbreding, samenhang en integraliteit brengen met zich mee, dat ook ten aanzien van het accommodatiebeleid het multifunctioneel karakter meer kan gaan gelden.
- Terughoudend en afwachtend staat men tegenover de noodzaak van schaalvergroting op accommodatiegebied.
- Minder tevreden is men over de invloed die verenigingen op het gemeentelijk beleid daadwerkelijk kunnen uitoefenen.
- Over het middel of het instrument ter verbetering van het verkrijgen van invloed op het beleid en de communicatie tussen overheid en verenigingen/instellingen is men het evenmin eens. Een herinvoering van de sportraad of een ander van de gemeente onafhankelijke belangenorganisatie krijgt geen meerderheid.

In de volgende hoofdstukken zal aan het vorenstaande worden gerefereerd.

10. Accommodatiebeleid.

10.1 Algemeen.

Het accommodatiebeleid is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk sportbeleid. Het accommodatiebeleid omvat het ontwikkelen van een visie op de omvang, de variëteit en de spreiding van de verschillende (sport)accommodaties. Met variëteit wordt hier bedoeld de mogelijkheid van uitwisseling van gebruiksfuncties ofwel de multifunctionaliteit van de betreffende accommodaties.

Die visie zal zich in eerste instantie richten op die voorzieningen waarvoor de lokale overheid zich vanuit haar primaire zorgtaken verantwoordelijk acht. Zaken die daar niet toe gerekend kunnen worden zullen aan het particulier initiatief worden overgelaten. Ook zonder financiële invloed of participatie is het de lokale overheid die vanwege wettelijke bevoegdheden of uit andere hoofde mede sturing kan of moet geven aan een ontwikkeling in bovenstaande zin. De gemeente kan hierin soms corrigerend optreden en/of bepaalde ontwikkelingen of initiatieven stimuleren.

Als voorbeeld kan gelden, dat de gemeente zich beperkt tot haar taken in het kader van een bestemmingsplanontwikkeling. In andere gevallen kan het zijn een optreden als intermediair. Ook tussenvormen zijn gangbaar en soms doeltreffend en effectief. De zogenoemde P.P.P.-constructies, in allerlei variaties denkbaar, geven vaak oplossingen voor zaken die anders niet te realiseren zijn.

Voorwaarden voor realisatie sportvoorzieningen

Bij de afwegingen en de uiteindelijke besluitvorming omtrent de realisatie van sportvoorzieningen is een aantal aspecten van belang:

- op basis van onderzoek en criteria vaststellen aan welke sportvoorzieningen werkelijk behoefte bestaat;
- beantwoording van de vraag wie, gemeente dus of anderen, het initiatief zouden moeten nemen om tot realisatie van de betreffende accommodatie te komen;
- in het kader van een gewenste spreiding een toetsing aan stedenbouwkundige criteria en de bestemmingsplan technische randvoorwaarden;
- een toetsing van de algemene randvoorwaarden, opgesteld voor de beoordeling op kwaliteit van de locatie
- oog hebben voor beheer- en exploitatie en in relatie daarmee de participatiegedachte in het kader van de P.P.P.-constructie;
- bezien of en zo ja in welke mate een multifunctioneel gebruik tot de mogelijkheden behoort om daarmee verschillende doelen te dienen; niet alleen multifunctioneel sportgebruik, maar bijvoorbeeld ook gebruik voor wijkactiviteiten;
- last but not least het kostenaspect, zowel in relatie met de financiering als de exploitatie.

Daarnaast geldt, dat de sportaccommodaties in zowel kwantitatieve als in kwalitatieve zin afgestemd behoren te zijn op een optimaal gebruik door de sportverenigingen en andere gebruikers. Het toekomstperspectief voor de betreffende tak(ken) van sport moet daarbij worden meegewogen.

Er moet ook onderscheid worden gemaakt in de soort accommodatie.

Er zijn sportaccommodaties met een zogenoemd stedelijk karakter, die enkelvoudig binnen het gemeentelijk areaal voorkomen, en sportaccommodaties waarvan er meerdere zijn en zo mogelijk per wijk of gebied noodzakelijk of wenselijk zijn.

De zwembaden, de atletiekaccommodatie en de kunstgrashockeyvelden behoren (op de schaal van de gemeente Bergen op Zoom) tot de stedelijke voorzieningen te worden gerekend. Binnenkort wordt hieraan toegevoegd de specifieke turnaccommodatie in het nieuwe sport- en leisurecentrum aan De Boulevard.

Voetbalvelden, tennisbanen, maar ook overdekte voorzieningen, zoals een voor sport multifunctionele sporthal en gymnastieklokaal, zijn typisch accommodaties die in elke wijk of stadsdeel te vinden zijn.

Deze spreiding over de gemeente zegt evenwel niets over de wijkgebondenheid van het gebruik.

De aanwezigheid van een bepaalde sportvoorziening heeft natuurlijk enige invloed op de belangstelling en de sportdeelname uit de (directe) omgeving, maar ook niet meer dan dat. Andere, soms historisch bepaalde factoren, spelen een veel belangrijkere rol.

Dat neemt niet weg, dat een evenwichtige spreiding moet worden nagestreefd.

10.2 Inventarisatie van de binnen- en buitensportaccommodaties met behoeftebepaling.

In de voorafgaande evaluatie over accommodaties, planning en ontwikkeling wordt ingegaan op hetgeen is gerealiseerd in de voorbije jaren.

Met betrekking tot de buitensportvoorzieningen wordt gesteld, dat dit vraagstuk alle aandacht heeft. Tot voor kort was het sportbeleid, beter gezegd het sportaccommodatiebeleid, een op zichzelf staande aangelegenheid, waarbij het beleid op dit terrein toch vooral werd bepaald door ontwikkelingen vanuit de sport zelf. Het ging dan voornamelijk om instandhouding, verbetering en modernisering en optimaliseringmaatregelen binnen de contouren van de sportparken.

Door een behoudend beleid, zoals hiervoor geschetst, is er al vele jaren een wisselende, maar wel latente druk op de buitensportaccommodaties. Gesignaleerde capaciteitsknelpunten hebben in de afgelopen jaren steeds meer een structureel karakter gekregen. Of en zo ja op welke momenten en op welke wijze de (ontwikkeling van de) sport daarmee tekort is gedaan is feitelijk niet aan te geven. Wel is zeker, dat hiermee voorkomen is dat vanwege de stagnerende of verminderde belangstelling voor sportdeelname, zoals zich dat vooral elders in den lande heeft gemanifesteerd, accommodaties moesten worden gesaneerd. In tegendeel, de uiterst beperkte neergang hier heeft de druk op de accommodaties nauwelijks verminderd.

Ter oplossing van de knelpunten zijn in de afgelopen jaren de nodige initiatieven genomen. Met betrekking tot de binnensport kan worden gesteld, dat met de ingebruikname van de 4^e gemeentelijke sporthal het tekort aan zaalruimte is opgeheven. Ontwikkelingen, ook van stedenbouwkundige aard, blijven evenwel de aandacht vragen. De realisatie van het bestemmingsplan De Schans, waarin onder andere de bouw van twee scholen is opgenomen, doet onmiddellijk de behoefte ontstaan aan een bijpassende sportvoorziening, zoals een gymnastieklokaal, eventueel met een meervoudige functie.

Gezien de (over)capaciteit aan gymnastiekvoorzieningen in de voormalige gemeente Halsteren is de consequentie van realisatie van een nieuwe sportvoorziening in De Schans, dat tenminste een van de huidige voorzieningen in andere wijken moet verdwijnen. Het meest voor de hand ligt om in dat geval de Bachstraat af te stoten.

10.3 Eerste inventarisatie van knelpunten en onderzoek naar geschikte (buiten)sportlocaties.

Deze inventarisatie en dit onderzoek zijn in 1996 uitgevoerd, anticiperend op de gemeentelijke samenvoeging.

In de betreffende notitie zijn de knelpunten geschetst en is een inschatting gemaakt van de toekomstige behoefte. Tevens is toen globaal onderzoek verricht naar geschikte locaties voor op de korte en op de langere termijn. Daarbij zijn toen tevens de algemene randvoorwaarden geformuleerd waaraan sportlocaties behoren te voldoen. Deze zijn inmiddels aangescherpt en uitgebreid en komen straks aan de orde.

Op basis van de conclusies en aanbevelingen zijn kort daarop initiatieven genomen om tenminste de meest dringende knelpunten aan te pakken. Dat heeft, hoewel met andere inzichten ten aanzien van lokatievoorkeuren, geleid tot een aanwijzing van Staakberg Noord als nieuw te ontwikkelen sportgebied. Met de aanleg van het sportpark daar is inmiddels een begin gemaakt. Het sportpark wordt ingericht voor honk- en softbal en voor korfbal, met de mogelijkheid van verdere uitbreiding, bijvoorbeeld met tennis. Aanvankelijk was er ook een handbalveld voorzien.

Eerste resultaat.

Met een verhuizing van genoemde verenigingen naar dit nieuwe sportpark komt Kijk in de Pot geheel vrij van sport en ontstaat er op sportpark Rozenoord enige ruimte.

Om alle ruimteproblemen op te lossen, zo geeft het rapport aan, zal er meer moeten gebeuren. Toen al werd vastgesteld dat de sportparken, gezien hun ligging en omslotenheid, feitelijk geen uitbreidingsmogelijkheden kenden en dat slechts door optimalisering en beperkte herschikking binnen de hekken een beperkte winst te boeken zou zijn.

Zoals hiervoor al opgemerkt is ook deze fase doorlopen en hebben de maatregelen op bepaalde plaatsen en op onderdelen soelaas geboden, maar zeker niet voldoende.

Stedenbouwkundige ontwikkelingen en totaalvisie op de buitensport.

In het licht van het vorenstaande en de gelijktijdig gepresenteerde stedenbouwkundige ontwikkelingsvisies met betrekking tot de gebieden Augustapolder, daaronder begrepen het A.M. De Jong sportpark De Brombeer (Borgvliet), het sportpark Rozenoord en het Cort Heyligerskazernecomplex, is eind 2001 een op de buitensport gerichte inventarisatie met plan van aanpak opgesteld als voorbereiding op een totaalvisie op de toekomstige ontwikkelingen van de buitensport. Deze notitie is in november 2001 besproken in de raadscommissie MES.

Vervolgens is er diezelfde maand voor belanghebbende sportverenigingen een speciale informatiebijeenkomst belegd. Tijdens de bijeenkomst is aangegeven welke redenen er precies ten grondslag liggen aan de voorgestane herstructurering.

In dat verband zijn toen genoemd:

- grootschalige stedenbouwkundige ontwikkelingen, onder andere in gebieden waar sportvoorzieningen zijn gelegen en vanwege de nieuw voorgestelde bestemming geheel of gedeeltelijk zullen verdwijnen;
- de noodzaak van uitbreiding van het aantal sportvoorzieningen ter oplossing van de knelpunten en om ruimte te creëren voor toekomstige ontwikkelingen;
- de gewenste kwaliteitsverbetering, ten einde te blijven voldoen aan sporttechnische kwaliteiten en de eisen die heden ten dage aan sportvoorzieningen in algemene zin worden gesteld.

Daarbij is nadrukkelijk gesteld, dat, los van keuzes en besluitvorming over de voorgestane veranderingen, er van verhuizing of verplaatsing van verenigingen en/of sportvoorzieningen geen sprake kan en zal zijn zolang er geen adequate vervangende accommodatie elders beschikbaar is.

Door de verenigingen is zeer kritisch en zelfs negatief op de presentatie gereageerd. Deze opstelling werd mede ingegeven door het feit, dat de gemeente (op dat moment) geen uitgewerkte vervangende en alternatieve locaties kon presenteren.

De verenigingen zijn gevraagd zelf mee te denken in het proces van ontwikkeling en verandering, omdat nieuwe locaties en nieuwe voorzieningen aan verenigingen nieuwe kansen bieden waarmee ook hun sport voor de toekomst veilig wordt gesteld.

Een cluster van 4 verenigingen, spelend op sportpark Rozenoord, heeft hierop verzocht in de gelegenheid te worden gesteld te mogen onderzoeken of in het stedenbouwkundig plan voor Rozenoord en de Cort Heyligerskazernecomplex wellicht een inpassingsvariant van hun sportvoorzieningen denkbaar zou zijn. Dat verzoek is gehonoreerd, waarop in de afgelopen maanden intensief overleg met de betrokken verenigingen heeft plaatsgevonden. De gesprekken tussen gemeente en verenigingen zijn afgerond met een inrichtingsvariant met behoud van de volgende sportvoorzieningen, te weten: tennisbanen, de atletiekaccommodatie, de hockeyvelden en de jeu de boulesaccommodatie.

Deze variant wordt meegenomen in de (afweging van de) verschillende keuzemogelijkheden in het kader van de in voorbereiding zijnde totaalvisie op de toekomst van de buitensport.

De keuzemogelijkheden, waarbij bestaande sportlocaties en optionele locaties de revue passeren, zullen in deze totaalvisie worden opgenomen.

Van de voetbalverenigingen is bekend, dat ook deze het liefst op hun oude stek blijven zitten en slechts overwegen mee te werken aan een fundamentele herstructurering mits de meerwaarde daarvan kan worden aangetoond, anders gezegd de verenigingen er rechtstreeks baat bij hebben.

RKv Nieuw Borgvliet verkiest duidelijk een meer principiële en op historische gegevens gebaseerde standpunt en ijvert voor behoud van haar accommodatie.

De ontstane situatie is voor de gezamenlijke Bergse voetbalverenigingen aanleiding geweest de Nederlandse Katholieke Sportfederatie (NKS) te verzoeken onderzoek te doen naar en te adviseren over de meest gewenste structuur van de betreffende verenigingen, naar samenstelling en omvang. De uitkomsten van dit onderzoek worden afgewacht alvorens op de plannen van de gemeente te reageren.

Het initiatief van een extern onderzoek juichen wij toe. Een mogelijk samengaan of vergaande samenwerking biedt immers extra kansen om tot toekomstgerichte oplossingen te komen. Het is zaak dat er voorstellen komen en besluiten worden genomen waarmee de buitensport enkele decennia vooruit kan.

Ter ondersteuning, maar ook ter toetsing van onze voorstellen zijn randvoorwaarden geformuleerd, die mede bepalend zijn bij het doen van bepaalde keuzes omtrent de kwaliteit van locaties voor de aanleg van sportvoorzieningen. Het gaat dan onder andere om:

- de functionele ruimtelijke omvang van een dergelijke voorziening;
- een zo evenwichtig mogelijke spreiding over het gemeentelijk gebied, waarbij onderscheid wordt gemaakt in de meervoudig voorkomende sportvoorzieningen (wijkgericht), zoals voetbal en tennis en de enkelvoudig of wel stedelijke voorzieningen, atletiek en hockey (dit uiteraard op de schaal van Bergen op Zoom). Bij de keuze van sportparken van zekere grootte dient er een streven te zijn naar een gevarieerde samenstelling, zoals thans geldt voor sportpark Rozenoord;
- verder worden er eisen gesteld aan de kwaliteit van het terrein, de ligging ten opzichte van woningen.

Voor de sportverenigingen moet duidelijk zijn, dat er op de huidige locaties, zeker bij het sportpark Rozenoord, geen uitbreidingsmogelijkheden meer zijn en er sowieso ter oplossing van de huidige knelpunten zal moeten worden omgezien naar andere plaatsen. Ook hiermee zal in de afweging en bij het maken van keuzes rekening moeten worden gehouden.

Tevens zal er bij de verenigingen begrip moeten zijn voor de verantwoordelijkheid van de gemeente om te zorgen voor een ontwikkeling op sportgebied in het algemeen belang.

Gewezen wordt op het belang van sportvoorzieningen juist in de Augustapolder, gelet op de ligging ten opzichte van de Bergse Plaat en Fort-Zeekant waar nu geen sportvoorzieningen zijn.

De totaalvisie op de toekomst van de buitensportvoorzieningen wordt separaat aan de gemeenteraad voorgelegd.

10.4 Beheer en exploitatie van sportaccommodaties.

Op basis van het huidige beleid is het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties vrijwel volledig een eigen verantwoordelijkheid van de gemeente en is de uitvoering van de betreffende werkzaamheden opgedragen aan het bureau Beheer en Uitvoering, vallend onder de afdeling WES van de sector Maatschappelijke Dienstverlening.

Deze taken kunnen als volgt worden samengevat:

- a. streven naar maximale bezetting van de verschillende sportaccommodaties en een zo optimaal mogelijke exploitatie en een zo efficiënt mogelijk beheer;
- b. handhaving en zo nodig verbetering van de kwaliteit van de gemeentelijke sportaccommodaties door systematisch onderhoud en zo nodig renovatie, inclusief (toezicht op) de uitvoering van nieuwbouw plannen;
- c. aanpassingen en vernieuwingen aan of in sportaccommodaties, verbandhoudende met nieuwe sporttechnische eisen door bonden of andere overkoepelende organisaties gesteld.

Voor een adequate uitvoering van beheer- en onderhoudstaken is ter vervanging van het huidig systeem een nieuw gebouwenbeheersysteem geïntroduceerd voor alle gemeentelijke gebouwen, dus ook voor de sportaccommodaties. Een alle gemeentelijke gebouwen omvattend systeem heeft allerlei efficiency voordelen en vergroot de uniformiteit. Het biedt bovendien betere mogelijkheden voor de ontwikkeling en bewaking van betrouwbare meerjarenonderhoudsprogramma's hetgeen ook duidelijker inzicht verschaft in de noodzakelijke uitgaven op korte en lange termijn.

De meerjarenplanning levert, naast een beter inzicht in de noodzakelijke investeringen tevens een positieve bijdrage aan de kwaliteit van de accommodaties.

Van achterstallig onderhoud zou dan geen sprake meer kunnen zijn. Een dergelijk systeem geeft ook goed aan welke personele capaciteit benodigd is voor de uitvoering van de verschillende onderhoudswerkzaamheden en is er ook in die zin een betere personele planning mogelijk.

Genoemd bureau blijft belast en behoudt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van uitvoering van de verschillende werkzaamheden. Het nieuwe systeem is momenteel op experimentele basis en proefsgewijs ingevoerd.

10.5 Privatisering en zelfwerkzaamheid.

Optimale exploitatie en een zo efficiënt mogelijk beheer van de gemeentelijke accommodaties vragen permanente alertheid van de organisatie. De vraag die in dat verband dan ook mag worden gesteld is of de huidige organisatie(structuur) wel de meest geëigende is om deze taken als gemeente te blijven uitvoeren of dat er wellicht andere en/of betere methoden zijn om hetzelfde effect te bereiken. Een dergelijke vraag staat los van de mate van tevredenheid waarmee aan een en ander uitvoering wordt gegeven. Het is een organisatorisch vraagstuk dat in een breder kader is te plaatsen. Ook bij een positieve waardering kunnen er immers redenen zijn voor een verandering.

De herpositionering van de sector Maatschappelijke Dienstverlening en de daarmee gepaard gaande herschikking en opsplitsing van taakvelden waren voor ons althans de directe aanleiding een onderzoek te starten naar de meest gewenste organisatievorm voor het beheer van zowel sportaccommodaties als welzijnsgebouwen. Een onderzoek overigens dat vooral werd ingegeven door de uitkomsten van een rapportage van Hospitality Consultants over de (matige) kwaliteit van de welzijnsgebouwen en de wijze van het gevoerd beheer over deze gebouwen.

Nota accommodatiebeleid (sport/welzijn).

De onlangs aan de gemeenteraad aangeboden conceptnotitie over dit onderwerp, waarin de voorkeur wordt uitgesproken voor het onderbrengen van het beheer van de binnensportaccommodaties en de wijkcentra in een nieuw te vormen organisatie, wellicht buiten het gemeentelijk apparaat, heeft om 'raadsmoveerende' redenen geen behandeling gevonden. De voorkeur voor deze externe verzelfstandiging werd onderbouwd met de argumenten, dat door het op afstand zetten een meer transparante, vraaggerichte organisatie kan worden gerealiseerd, die helderheid biedt aan de gebruikers en bovendien mogelijkheden biedt voor het verbeteren van de bedrijfsvoering. Een daarbij passende overweging was dat het beheer en exploitatie van sport- en welzijnsgebouwen niet als een nadrukkelijke gemeentetaak wordt gezien. De nu door de gemeenteraad gewenste aanpak van deze materie wordt afgewacht.

Los van deze ontwikkeling, maar wel in het verlengde van de zojuist geciteerde overweging is nog steeds de vraag actueel in welke mate en ten aanzien van welke zaken sportverenigingen belast kunnen worden met beheertaken die nu nog door en voor rekening van de gemeente plaatsvinden.

Zelfwerkzaamheid verenigingen.

De uitgangspunten met betrekking tot zelfwerkzaamheid c.q. privatisering dateren reeds van 1992 en hebben als zodanig ook een plaats gekregen in de beleidsnota van 1994. Het oorspronkelijke doel van deze operatie was om enerzijds een betere kostenbeheersing of zelfs besparing te bereiken, anderzijds om verenigingen meer te betrekken bij de exploitatie- en overige beheertaken.

Op deze manier wordt ook de betrokkenheid en verantwoordelijkheid in het kader van behoud van de kwaliteit en dergelijke vergroot.

Van de geboden mogelijkheden is slechts op beperkte schaal gebruik gemaakt. Dat geldt dan in eerste instantie voor enkele Bergse verenigingen. Het blijft evenwel een streven om tot verdergaande zelfwerkzaamheid en privatisering te komen.

Tenminste en in eerste aanleg zal er een gelijke afstemming met de Bergse sportverenigingen moeten plaatsvinden waar het gaat om de eigendomssituatie en het onderhoud van clubhuizen, respectievelijk kleeaccommodatie (wat tennis betreft) op sportparken in de voormalige gemeente Halsteren. Het overleg met de verenigingen verkeert in een afrondende fase.

Daarop aansluitend is het voornemen te bezien of ook het meer sporttechnisch onderhoud onder voorwaarden en garanties aan de directe gebruikers kan worden overgedragen. Voorop staat dat de accommodatie niet aan kwaliteit mag inboeten en de gebruiksmogelijkheden voor alle bestemde doelgroepen volledig gehandhaafd blijft. Dat alles is evenwel slechts mogelijk indien de betreffende verenigingen de bereidheid, maar toch vooral de financiële en technische mogelijkheden hebben om deze voor hen nieuwe taken op zich te nemen.

Zowel over het een als het ander zal nader worden gerapporteerd en zullen wij met concrete voorstellen komen.

11. Subsidiebeleid.

11.1 Algemeen.

De betekenis van sport en sportbeoefening voor de verbetering van een sociaal en maatschappelijk klimaat binnen onze samenleving als toegevoegde waarde op de intrinsieke waarde van de sport(deelname) is genoegzaam bekend en in het vorenstaande meer dan eens aangehaald.

Deze stellingname rechtvaardigt of dwingt soms zelfs tot een gemeentelijk beleid op dit terrein.

Het is dan niet alleen van belang dat er voldoende en in alle verscheidenheid goed geoutilleerde sportaccommodaties zijn. Van belang is ook, dat deze voor de gebruiker betaalbaar zijn en dat verenigingen beschikken over een (technisch)kader om de sporter te begeleiden in de uitoefening van zijn sport.

De kosten die gemoeid zijn met de realisatie en de instandhouding van sportaccommodaties en met de door de sportverenigingen te organiseren sportactiviteiten, zoals de verzorging van trainingen, competities, sportevenementen en toernooien, zijn van een dermate grote omvang, dat deze door de verenigingen zelf, noch door de individuele sporter, middels contributies of anderszins, zijn op te brengen.

Om de gestelde doelen toch te bereiken is het nodig, dat de gemeente de verenigingen, ook in financiële zin tegemoet komt.

De tegemoetkoming van de gemeente, als eigenaar en exploitant van de sportaccommodaties, vindt als regel plaats door middel van subsidieverstrekking.

Directe en indirecte subsidies.

Subsidiering is te onderscheiden in directe subsidiering en indirecte subsidiering.

Onder directe subsidiering wordt verstaan het rechtstreeks verstrekken van gelden aan sportverenigingen of individuen voor een bepaald door de gemeente erkend of vastgesteld gebruiksdoel.

Onder indirecte subsidiering wordt verstaan het niet volledig doorberekenen van de kosten van realisatie en instandhouding van de sportaccommodaties in een vast te stellen gebruikstarief. Het niet doorberekende deel vormt het subsidiebedrag.

Algemeen beleidsuitgangspunt is, dat gestreefd moet worden de jaarlasten, exclusief de zuivere kapitaallasten, in het tarief te verdisconteren. Zeker niet in alle gevallen wordt die verhouding gehaald. De indirecte subsidiering als hiervoor omschreven is een veelvoud van het bedrag dat wordt uitgegeven aan directe subsidiering.

11.2 Subsidieverordening jeugdsport.

Wat betreft de directe subsidiering van de georganiseerde sport ligt het accent op de jeugd en de specifieke doelgroepen.

De subsidiering van de jeugdsport is opgenomen in een daartoe vastgestelde verordening. Subsidiering van activiteiten ten behoeve van specifieke doelgroepen vindt momenteel nog plaats op ad hoc basis, gebudgetteerd in de jaarbegroting. Ook deze subsidieverstreking moet in verband met rechtszekerheid verankerd worden in een verordening of richtlijnen.

De momenteel geldende jeugdsportsubsidieverordening is in werking getreden per 1 januari 2000. De verschillende subsidiemogelijkheden zijn hierin opgenomen. Een belangrijk element vormt de harmonisering van de jeugdsportsubsidies daterend van voor de gemeentelijke samenvoeging 1 januari 1997. Een harmonisatiemaatregel die, zoals hiervoor al aangegeven, tot gevolg heeft gehad dat er een verlaging is van de subsidiebedragen voor de Halsterse verenigingen en een lichte verhoging van de bedragen voor de Bergse verenigingen. De overgangssituatie geldt tot en met 2004. Per 1 januari 2007 zijn de bedragen gelijkgetrokken en is elk verschil of onderscheid opgeheven.

Het te verwerven subsidiebedrag is, afhankelijk van de ingediende aanvraag, opgebouwd uit:

- een bedrag per jeugdlid vallend binnen de leeftijdscategorie;
- een bedrag voor kaderopleiding;
- een bedrag voor projecten.

Voor de uitvoering van de verordening is er op jaarbasis een bedrag beschikbaar van ca. € 75.000,00. Het bedrag per jeugdlid is voor 2002 vastgesteld op €10,41. Het resterende bedrag wordt verdeeld over kaderopleiding en projecten. De bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

Er zijn geen redenen tot een fundamentele verandering in de huidige koers. De beschikbare bedragen betekenen voor verenigingen in het algemeen slechts een marginale bijdrage in het totaal van hun uitgaven.

De subsidieregeling moet worden gezien als een stimuleringsregeling. De op grond van de regeling te organiseren activiteiten dienen vanzelfsprekend ten goede te komen aan de jeugd en moeten drempelverlagend werken.

Het onderdeel kaderopleiding behoeft weinig toelichting. Ter beoordeling van de aanvragen wordt een lijst van erkende opleidingen gehanteerd.

Meer complex ligt de beoordeling van aanvragen voor projectmatige zaken. Een duidelijke omschrijving wat hier onder moet worden verstaan ontbreekt. De ingekomen aanvragen zijn tot nu toe afgehandeld binnen een referentiekader en in onderlinge afstemming met elkaar. De hoogte van de toegekende subsidiebedragen zijn niet alleen gerelateerd aan de opgegeven kosten, maar staan ook in verhouding tot het beschikbare budget en het aantal aanvragen. In verband met rechtszekerheid is het van belang een duidelijk toetsingskader te formuleren.

De directe financiële ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente voor activiteiten als genoemd is zoals gezegd relatief beperkt van omvang.

Een direct gevolg is dat verenigingen zich noodgedwongen moeten beperken in hun activiteitenprogramma. Dat wordt nog eens versterkt door het feit, dat verenigingen steeds meer te maken krijgen met een teruglopend vrijwilligersbestand.

Het wegvallen van activiteiten in verenigingsverband leidt er weer toe dat de jeugd, zeker een gedeelte daarvan, activiteiten mislopen en elders hun heil zoeken of gewoonweg afhaken.

Er is dan ook een relatie tussen de verminderde belangstelling voor het verenigingsleven of het georganiseerd sporten en de toenemende behoefte aan activiteiten in het kader van buurtsport. Er ontstaat op deze wijze een merkwaardige wisselwerking, omdat activiteiten in het kader van buurtsport mede als inzet dienen om het sporten ook in verenigingsverband te bevorderen.

Het heeft geen zin, en het is het paard achter de wagen spannen, om wel fors te investeren in het sportbuurtwerk en de sportverenigingen door een te beperkte inzet van middelen in hun mogelijkheden te beperken.

Een gezond en bloeiend verenigingsleven is overigens geen garantie en zal ook niet alle maatschappelijke problemen kunnen oplossen. Er zal bij voortduring aandacht moeten zijn voor ontwikkelingen in de samenleving waarbij jongeren tussen wal en schip dreigen te raken. Buurtsport is dan een probaat middel.

Gegeven de plaatselijke situatie en de inmiddels opgedane ervaringen kiezen wij voor een mix aan maatregelen, die beide belangen in het oog houden en waarvan het beste rendement wordt verwacht.

Voor de sportverenigingen is en blijft er een belangrijke rol weggelegd. In een samenwerkingsverband tussen sportverenigingen, scholen, het sportbuurtwerk en mogelijk andere instellingen, kunnen activiteiten worden georganiseerd ten bate van zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport.

De jeugdsportsubsidieverordening zoals we die nu kennen moet daarvoor worden uitgebouwd, dan wel dient er separaat of aansluitend een regeling te worden getroffen die in deze zaken voorziet. Het onderdeel: subsidiëren van activiteiten (al dan niet projectmatig) leent zich in beginsel als basis voor de hier beoogde activiteiten.

Naast (financiële) ondersteuning in het kader van het (mee)opzetten van programma's en het mee-organiseren van activiteiten hebben vele verenigingen behoefte aan andere vormen van 'technische' ondersteuning op het vlak van organisatie en bestuur, sporttechnisch kader en begeleiding.

Voor het opzetten van een steunpunt voor vrijwilligersorganisaties zijn reeds initiatieven genomen.

11.3 Subsidie en ondersteuning specifieke doelgroepen..

Onder deze categorie valt de groep die te kampen heeft met fysieke en geestelijke beperkingen. Het gaat dan veelal om ouderen/bejaarden en gehandicapten. Ook voor deze groep is het om uiteenlopende redenen van belang dat het sportief bewegen wordt bevorderd.

Zoals aangegeven heeft nog slechts op ad hoc basis en anticiperend op te ontwikkelen beleid honorering plaatsgevonden van initiatieven van clubs of organisaties werkzaam op het terrein van de ouderen- of gehandicaptenzorg.

Binnen het overkoepelende lokaal sociaal beleid zal specifiek aandacht worden besteed aan gehandicaptenbeleid in ruime zin, waarbij ook het onderdeel sportief bewegen of andere vormen van bewegingstherapie aan bod komt.

In het kader van de stimulering van de Breedtesport is een subsidieaanvraag, in te dienen bij het ministerie van VWS, in voorbereiding.

Het ouderen- en gehandicaptenbeleid zal ook een betere financiële inbedding moeten krijgen. Momenteel zijn er slechts beperkte middelen beschikbaar. Slechts voldoende om incidenteel ondersteuning te geven. Een structurele ondersteuning vraagt om structurele middelen.

11.4 Subsidie en ondersteuning achterstands- en minderheidsgroepen.

De eerste activiteiten in het kader van sportstimulering richtten zich in de beginjaren alleen op allochtone jongeren.

Om stigmatisering te vermijden werd de aanduiding omgezet in achterstands- of minderheidsgroepen. Een term die overigens ook duidelijk typeerde en inmiddels door multiculturele ontwikkelingen in de samenleving ten dele is achterhaald.

Integratie was het sleutelwoord. Ervaringen hebben geleerd dat maatregelen puur gericht op integratie binnen de Nederlandse samenleving niet het beoogde effect sorteerden ofwel hun doel voorbijschoten.

Deze eenzijdige benadering is verlaten en omgezet in een op de praktijk en de feiten gerichte aanpak, waarbij emancipatie en ontwikkeling al dan niet binnen de eigen cultuurgroep voorop staan. Het aansluitende doel om vervolgens te integreren en door te stromen naar de reguliere sportverenigingen blijft het streven, maar wordt niet meer gezien als een absolute voorwaarde vooraf.

De bijzonderheid wanneer men spreekt over etnische groepen, achterstand- of minderheidsgroepen vervaagt bovendien of is zelfs al vervallen.

Deze nuancering neemt niet weg, dat er aandacht moet blijven voor groepen met bijzondere kenmerken. Voor zover dat mogelijk is moet echter vermeden worden dat er als het ware exclusieve rechten gaan ontstaan voor bepaalde groepen. Accenten leggen in activiteiten en maatregelen om de bereikbaarheid van bepaalde groepen extra te bevorderen blijft een goede zaak.

Naar mate (sport)verenigingen en instellingen meer open staan voor culturele diversiteit zal de behoefte aan eigen organisaties of clubs navenant verminderen.

Een vorm van integratiebeleid blijft niettegenstaande de positieve ontwikkelingen nodig.

In dat verband zal er van gemeentewege aandacht en zonodig ondersteuning moeten zijn bij het streven naar ruimere opname van mensen met een niet Nederlandse culturele achtergrond in de reguliere sportverenigingen.

Verder dienen initiatieven binnen de eigen cultuurgroep te worden gestimuleerd, zoals gezegd, met het oog op emancipatie in het algemeen.

12. Tarievenbeleid.

Algemeen.

Voor het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties wordt een huurbedrag in rekening gebracht. De verschillende huurbedragen voor de gemeentelijke sportaccommodatie zijn opgenomen in een tarieven overzicht. De tarieven worden jaarlijks aangepast aan de inflatie van het afgelopen jaar.

Om te voorkomen dat door tariefsaanpassing, uitsluitend gekoppeld aan het inflatiepercentage de verschillende tarieven na een aantal jaren te ver uit elkaar komen te liggen wordt in de gevallen dat dit nodig is gebruik gemaakt van zogenoemde gedifferentieerde huuraanpassing. In de praktijk komt dat neer op een variabele verhoging van een bepaald tarief ten opzichte van andere tarieven. Een relatief laag tarief kan dan met meer procenten stijgen dan een relatief hoog tarief.

De gemeente kent geen kostendeekkende tarieven, integendeel. Afhankelijk van de soort voorziening is het uitgangspunt, dat met de opbrengsten aan huur de variabele kosten worden gedekt. Gemiddeld genomen komt dat neer op circa 25 tot 30% van de totale kosten.

Het subsidiebeleid en het tarievenbeleid is niet los van elkaar te zien. Een substantiële verhoging van tarieven zou mogelijk kunnen noodzaken tot het verstrekken van meer directe subsidies. Simpel geredeneerd blijft het lood om oud ijzer. Het voordeel is wel dat er een beter en directer inzicht ontstaat in de kosten(opbouw). Anderzijds dwingt een dergelijke methodiek tot een zeer ingewikkeld subsidiesysteem.

Alles afwegende verdient het niet de voorkeur om tot 'brutering' van de tarieven over te gaan. Het huidige systeem voldoet en ondervindt geen overwegende kritiek.

Het tarievenbeleid is voor het laatst geactualiseerd en bijgesteld per 1 januari 2000.

Toen is een vereenvoudiging doorgevoerd. Het aantal tarieven is toen drastisch verminderd en er is meer samenhang gebracht in de verschillende tarieven.

Evenals bij het subsidiebeleid was ook hier een harmonisatiemaatregel nodig, als gevolg van de gemeentelijke samenvoeging per 1 januari 1997. De harmonisatiemaatregel die tot en met 2006 van kracht zal blijven houdt voornamelijk in, dat de Halsterse (relatief lage) tarieven voor de buitensportaccommodaties (lees: voetbalvelden en trainingsvelden) binnen de aangegeven periode op het peil worden gebracht van de Bergse tarieven, zoals die golden voor de herindeling. De gelijkenschakeling van de binnensporttarieven is in een jaar overbrugd.

Zoals hiervoor al aangegeven is er geen reden om het tariefensysteem te wijzigen. Vandaar dat voortzetting van het huidige beleid wordt voorgestaan.

13. Beleidsvoornemens.

In sommige gevallen zijn de hierna vermelde beleidsvoornemens een (her)bevestiging of actualisering van het huidige beleid. In enkele gevallen gaat het om geheel nieuwe beleidsvoornemens. Zo is er in het voorafgaande ruime aandacht besteed aan de Breedtesport. De introductie van dit begrip heeft er voor gezorgd dat het sportbeleid in een breder perspectief is komen te staan.

De beleidsvoornemens zijn gegroepeerd en per (deel)onderwerp weergegeven.

Accommodaties.

- a. Behoud en waar nodig verbetering van de kwaliteit van de huidige sportaccommodaties; inspelen op behoeftewijzigingen van de sporter; zorgdragen voor een beleid dat balans brengt in een 'vraaggerichte' en een 'aanbodgerichte' instelling van de gemeente.
- b. Een actief vernieuwingsbeleid waar door veroudering of om andere redenen de instandhouding van bestaande sportaccommodaties in verhouding teveel kosten met zich meebrengt en de sporttechnische kwaliteit dreigt in te boeten.
- c. Nastreven van een evenwichtig spreidingsbeleid ten aanzien van zowel binnensport- als Buitensportaccommodaties.
- d. Herstructurering, herschikking of verplaatsing van (buitensport)accommodaties te toetsen aan de beleidsuitgangspunten en de beleidsvoornemens als bedoeld onder a, b en c.
- e. Voor de buitensportvoorzieningen een totaalvisie op te stellen binnen stedenbouwkundige -, sporttechnische -, maatschappelijke - en financiële randvoorwaarden.
- f. Onderzoek te doen naar de haalbaarheid van sanering van het gymnastieklokaal aan de Bachstraat (Halsteren) in verband met de wenselijkheid van realisatie van een dergelijke sportvoorzieningen bij de nieuw te bouwen scholen in het bestemmingsplan De Schans.
- g. Blijven streven naar een verantwoorde vorm van overdracht van gemeentelijke beheer- en onderhoudstaken aan sportverenigingen; concreet dient er allereerst overdracht plaats te vinden van de clubhuizen op de Halsterse sportparken aan de betreffende verenigingen; inclusief de bijbehorende kleedaccommodatie wat de tennisverenigingen betreft.
- h. Aandacht voor zich aandienende mogelijkheden voor het doorvoeren van veranderingen in de organisatiestructuur betreffende het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties in relatie met de sociaal-culturele (wijk)accommodaties.

Inrichting openbare ruimte voor recreatieve sportdoeleinden.

- a. Voortzetting van het huidige beleid met extra aandacht voor onderhoud om de kwaliteit beter te kunnen waarborgen.

Het toelaten van 'nieuwe' sporten tot de gesubsidieerde sector.

- a. Meer aandacht voor takken van sport die (nog) geen deel uitmaken van het gemeentelijk aanbod van sportaccommodaties.

Specifieke doelgroepen en andere herkenbare doelgroepen.

- a. Beleid te ontwikkelen voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen, bejaarden en lichamelijk en geestelijk gehandicapten, waar het gaat om mogelijkheden van 'aangepast sporten'.
- b. Aandacht en ondersteuning voor het ontwikkelen van activiteiten om verenigingen en organisaties in staat te stellen tot opname van allochtonen als sportend lid dan wel als vrijwilliger.

Integrale aanpak jeugdproblematiek.

- a. Vooraleerst op projectmatige basis activiteiten ontwikkelen in het kader van sportbuurtwerk om jongeren in de gelegenheid te stellen kennis te maken met sport.
- b. Aandacht voor de kwaliteit van de voorzieningen die nodig zijn voor een adequaat buurtsportbeleid.

Ondersteuning van het sportverenigingsleven.

- a. Beleid te ontwikkelen om verenigingen in staat te stellen hun bijdrage te kunnen leveren aan de realisatie van het breedtesportbeleid in al zijn facetten.
- b. Realisatie van een sportsteunpunt of vrijwilligerscentrale mede bestemd voor de sportverenigingen.
- c. Het ondersteunen van en het participeren in initiatieven van sportverenigingen en anderen, ter verbetering en vergroting van de opleidingskansen, van de trainingsomstandigheden en van de deelname aan wedstrijden op regionaal -, nationaal - en zo mogelijk internationaal niveau.

Financiële draagkracht van sportverenigingen en andere gebruikers van sportaccommodaties.

Bij het bepalen van de tarieven voor het gebruik van sportaccommodaties dan wel het in rekening brengen van kosten voor andere vormen van dienstverlening houdt de gemeente rekening met de draagkracht van het sportverenigingsleven.

Ambtelijke organisatie.

- a. De personele capaciteit af te stemmen op de uitvoering van de geformuleerde beleidsvoornemens.

14. Communicatie.

Ter voorbereiding van deze (concept)nota heeft op verschillende momenten en bij verschillende gelegenheden overleg plaatsgevonden met de meest belanghebbende partijen, met name de plaatselijke sportverenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen.

Het zogenoemde sportplatform en een speciaal belegde bijeenkomst zijn de plaatsen geweest waar met betrokkenen is gecommuniceerd.

Tevens is zoveel mogelijk rekening gehouden met de laatste maatschappelijke ontwikkelingen en is gebruik gemaakt van landelijke publicaties. Enkele gemeenten zijn als 'voorbeeld' genomen ter algemene toetsing van de verschillende beleidsvelden.

Intern is gebruik gemaakt van diensten van onder andere Onderzoek en Statistiek, het Bedrijfsbureau en de beleids(uitvoerende) afdelingen van de sector Maatschappelijke Dienstverlening.

Deze (concept)nota vervangt de beleidsnota Sport in Beeld uit 1994. Met deze (concept)nota wordt beoogd een geactualiseerd sportbeleid te presenteren.

De (concept)nota zal eerst worden gepresenteerd aan de gemeenteraad. Vervolgens krijgen belanghebbenden c.q. de doelgroepen waarvoor het beleid is bestemd gelegenheid te reageren. Als zodanig kan de nota worden gezien als een inspraaknota.

Het voornemen is om naast een schriftelijke inspraakronde, na een beoordeling van de verschillende reacties of indien de reacties daartoe naar ons oordeel aanleiding geven, een voor belanghebbenden c.q. doelgroepen plenaire bijeenkomst te beleggen.

De definitieve vaststelling geschiedt vervolgens door de gemeenteraad.

Uitgaande van een presentatie aan de gemeenteraad in zijn vergadering van (20) december 2002 en rekeninghoudende met een te doorlopen proces van ca. 3 maanden kan de definitieve vaststelling in de raadsvergadering van april 2003 plaatsvinden.

December 2002

15. Ondersteunende gegevens.

15.1 Inventarisatie gemeentelijke sportaccommodaties.

Speelbehoefte buitensportverenigingen en capaciteit per november 2002.

Berekeningen gemaakt met de normen die NOC*NSF daarvoor hebben opgesteld.

Voetbal.

Sportpark Rozenoord.

Z.P.R. '84

Team	Aantal	Norm	Behoefte
Sen.	3	1	3
Totaal	3		3

MOC '17

Team	Aantal	Norm	Behoefte
Sen.	7	1	7
A	2	1	2
B	2	0,75	1,5
C	3	0,75	2,25
D	4	0,5	2
E	8	0,5	4
F	5	0,25	1,25
G-team	1	0,5	0,5
Totaal	32		20,5

F.C. Bergen

Team	Aantal	Norm	Behoefte
Sen	7	1	7
Da	1	0,75	0,75
A	1	1	1
B	2	0,75	1,5
C	3	0,75	2,25
D	5	0,5	2,5
E	4	0,5	2
F	8	0,25	4
Totaal	31		21

De totale behoefte aan voetbalvelden op sportpark Rozenoord is momenteel

$3 + 20,5 + 21 = 44,5 : 7 = 6,35 = 7$ speelvelden met 3 trainingsvelden.

De capaciteit na vertrek van de korfbalvereniging naar de Staakberg is 6 speelvelden, 2 trainingsvelden en 2 oefenhoeken.

Sportpark De Brombeer.

R.K.V.V. Nw. Borgvliet

Team	Aantal	Norm	Behoeft
Sen	6	1	6
Da.	1	0,75	0,75
A	1	1	1
B	4	0,75	3
C	2	0,75	1,5
D	2	0,5	1
E	3	0,5	1,5
F	3	0,25	0,75
Totaal	22		15,5

De totale behoefte aan voetbalvelden op A.M. de Jong sportpark De Brombeer is momenteel $15,5 : 7 = 2,21 = 3$ speelvelden met 1 trainingsveld.

Huidige capaciteit is 2 speelvelden en een trainingshoek.

Sportpark Meilust.

S.V. Dosko

Team	Aantal	Norm	Belasting
Sen.	7	1	7
Da.	1	0,75	0,75
A	1	1	1
B	1	0,75	0,75
C	3	0,75	2,25
D	4	0,5	2
E	4	0,5	2
F	4	0,25	1
Totaal	25		16,75

Totale behoefte aan voetbalvelden op sportpark Meilust is momenteel $16,75 : 7 = 2,39 = 3$ speelvelden en 1 trainingsveld.

Huidige capaciteit is 3 speelvelden (waarvan één is ingericht als wedstrijd/trainingsveld) en een oefenhoek van 8000 m².

Sportpark De Beek

RKSV Halsteren

Team	Aantal	Norm	Belasting
Sen.	9	1	9
A	2	1	2
B	3	0,75	2,25
C	3	0,75	2,25
D	4	0,5	2
E	6	0,5	3
F	7	0,25	1,75
Totaal	34		22,25

VVC'68

Team	Aantal	Norm	Belasting
Sen.	7	1	7
B	1	0,75	0,75
C	1	0,75	0,75
D	1	0,5	0,5
E	3	0,5	1,5
F	2	0,25	0,5
Totaal	15		11

De totale behoefte aan voetbalvelden op sportpark De Beek is momenteel
 $22,25 + 11 = 33,25 : 7 = 4,75 = 5$ speelvelden en 2 trainingsvelden.

De huidige capaciteit is 5 speelvelden en 2 trainingsvelden, en 2 oefenhoeken.

Sportpark Lepelstraat**Lepelstraatse Boys**

Team	Aantal	Norm	Behoefte
Sen	5	5	5
C	1	0,75	0,75
E	2	0,5	1
F	2	0,25	0,5
Totaal	10		6,25

Marjola Girls

Team	Aantal	Norm	Behoefte
Da	1	0,75	0,75
MC	1	0,75	0,75
Totaal			1,5

De totale behoefte aan voetbalvelden op sportpark Lepelstraat is momenteel
 $6,25 + 1,5 = 7,75 : 7 = 1,1 = 1$ speelveld en 1 trainingsveld.

De huidige capaciteit is 2 speelvelden en 1 oefenhoeken.

Kleedkamers.

Door het intensive gebruik van de voetbalvelden is er op alle sportparken een gebrek aan kleedkamers.
 NOC*NSF heeft onlangs de norm bijgesteld. Per veld dienen er 3 kleedkamers te zijn, voorheen was dit 2.

Hockey.**Sportpark Rozenoord****M.H.C. Tempo**

Team	Aantal	Norm	Behoefte
He Sen	7	1	7
Da Sen	6	1	6
A	3	1	3
B	3	1	3
C	3	1	3
D	6	0,75	4,5
E	8	0,5	4
Totaal	36		30,5

De totale behoefte aan kunstgras hockeyvelden is momenteel

$30,5 : 15 = 2,03 = 2$ wedstrijd/trainingsvelden.

Op sportpark Rozenoord zijn 2 wedstrijdvelden waarvan slechts één te gebruiken is voor trainingen door de aanwezigheid van veldverlichting. Het gebrek aan trainingscapaciteit wordt opgevangen op het halve- en miniveld omdat die wel van verlichting zijn voorzien..

Tennis.

Bij de tennisverenigingen zijn er momenteel geen wachtlijsten. Wel is er een goede bezetting van de banen.

Volgens de richtlijnen van NOC*NSF dient er per 90 leden een baan te zijn.

Park	Vereniging	Leden	Banen	Banen volgens norm	Extra
Rozenoord	LTC Smash	1000	10	12	2
Meilust	LTC de Zoom	875	9	10	1
De Beek	HTV	650	8	8	0
Lepelstraat	TVL	200	3	3	0
Station	Olympia	300	3	4	1
Totaal			33	37	4

Omdat er in de praktijk geen sprake is van overbezetting zijn er momenteel geen extra banen nodig.

Atletiek.

Sportpark Rozenoord.

Op sportpark Rozenoord ligt een atletiekaccommodatie met een standaard lay-out. Dit betekent dat alle technische onderdelen dubbel zijn uitgevoerd zoals:

2 hoogspringkussens, 2 verspringbakken, 2 kogelstootsectoren, 2 aanlopen speerwerpen enz.

Voor de loopnummers zijn er 8 sprintbanen (110 m) en 6 rondbanen (400 m). Om in de toekomst in aanmerking te blijven komen voor het organiseren van nationale en internationale wedstrijden dient er een uitbreiding plaats te vinden naar 8 rondbanen.

De accommodatie wordt gebruikt door atletiekvereniging Spado (± 850 leden) en bijna alle scholen uit Bergen op Zoom voor hun schoolsportdagen. Verder wordt er getraind door defensie en justitie.

Sportpark De Beek.

Op sportpark De Beek ligt rond het A-veld een grasbaan waarop 6 rondbanen kunnen worden uitgezet.

Daarnaast ligt er 1 verspringbak. De accommodatie voldoet niet aan de daarvoor gestelde eisen.

Atletiekvereniging Olympia is hoofdgebruiker, daarnaast komen er de Halsterse scholen voor de schoolsportdagen.

Handbal.

In de hele gemeente Bergen op Zoom is er momenteel geen handbalvereniging. Op sportpark Rozenoord ligt een verhard handbalveld met verlichting. Dit veld wordt incidenteel voor andere sporten gebruikt.

Jeu de Boules.

Op sportpark Rozenoord ligt een jeu de boules accommodatie van hoge kwaliteit. Het aantal banen (32 buiten en 7 binnen) is toereikend om in de huidige vraag te voorzien. Voor de wintermaanden is er behoefte aan meer binnenbanen.

Korfbal.

Op sportpark De Staakberg wordt een nieuwe korfbalaccommodatie gerealiseerd. Ten behoeve van deze sport wordt er één kunstgrasveld met lichtinstallatie en één natuurgasveld aangelegd.

Honk- en softbal.

Op sportpark De Staakberg wordt een nieuw honkbalveld en softbalveld aangelegd, voorzien van verlichting.

Conditie sportvelden

Object	Kwaliteit	Gebruik/opmerkingen
<u>Sportpark Rozenoord</u>		
Atletiek	redelijk	toplaagrenovatie in 2004, uitbreiding met 2 rondbanen gewenst
Veld 1	redelijk	korfbalveld tot voorjaar 2002, inmiddels ook in gebruik als trainingsveld voor voetbal.
Veld 1A	goed	voetbal
Veld 2	redelijk	trainingsveld met lichtinstallatie
Veld 3	redelijk	voetbal, vlakheid laat te wensen over
Veld 4	redelijk	voetbal, vlakheid laat te wensen over
Veld 5	goed	voetbal
Veld 6	redelijk	voetbal-lichtinstallatie-tribune
Veld 7	goed	klein trainingsveld met lichtinstallatie
Veld 8	goed	klein trainingsveld met lichtinstallatie
Veld 9	goed	hockey kunstgras met lichtinstallatie
Veld 10	goed	voetbal, incidenteel hockey
Veld 11	goed	hockey kunstgras
Veld 12A	goed	hockey miniveld met lichtinstallatie
Veld 12 B	goed	hockey halfveld met lichtinstallatie
Veld 12 c	goed	handbalveld met lichtinstallatie (geen gebruik voor handbal)
Tennisbanen	goed	10 gravelbanen met lichtinstallatie
<u>Sportpark Meilust</u>		
Veld 1	goed	voetbal-lichtinstallatie-tribune
Veld 2	goed	voetbal
Veld 3	goed	voetbal/trainingsveld lichtinstallatie
Veld 4	redelijk	trainingsveld met lichtinstallatie
Tennis	redelijk	9 gravelbanen 11/m 4 renoveren in 2004, 5 t/9 renoveren in 2007
<u>Sportpark De Brombeer</u>		
Veld 1	goed	voetbal-tribune
Veld 2	goed	voetbal
Veld 3	goed	klein trainingsveld met lichtinstallatie
<u>Kijk in de Pot</u>		
Honk/softbal	matig	veel oneffenheden, in 2003 wordt het gebruik beëindigd
<u>Sportpark De Beek</u>		
Veld A	redelijk	voetbal gedeeltelijk lichtinstallatie voor training, te hoge bespelingsintensiteit
Veld B	redelijk	voetbal-lichtinstallatie-tribune afmeting voldoet niet aan de normen
Veld C	redelijk	trainingsveld met lichtinstallatie
Veld D	matig	voetbal, te hoge bespelingsintensiteit
Veld E	goed	voetbal – tribune afmeting voldoet niet aan de normen
Veld F	goed	trainingsveld met lichtinstallatie
Veld G	goed	voetbal
Veld H	goed	klein trainingsveld met lichtinstallatie, gerealiseerd in 2002
Tennis	redelijk	8 gravelbanen met lichtinstallatie, renovatie banen 1 t/m 3 in 2005
<u>Sportpark Lepelstraat</u>		
Veld 1	goed	voetbal
Veld 2	goed	voetbal
Veld 3	goed	klein trainingsveld met lichtinstallatie
<u>Tennispark Lepelstraat</u>		
Tennisbanen	matig	3 gravelbanen, banen 1 en 2 worden in 2003 gerenoveerd

Productgegevens sporthallen en gymnastieklokalen.

Gegevens zijn genomen uit het afdelingsplan 2002 SMD. Zijn indicatief voor het gemiddeld gebruik van de accommodaties.

Productgegevens Vijverberg

Gebruik wordt per 1 januari 2003 of zoveel later als strikt noodzakelijk beëindigd in verband met de herstructurering van de binnensportaccommodaties.

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	21.30	Gymnastiek	
		UDI	16.30
		BTS	5.00
<u>Schoolgebruik</u>	21.45	Het Kwadrant	5.45
		De Grebbe	7.30
		De Verrekijker	4.30
		El Feth	4.00
<u>Particulier gebruik</u>	6.30	Vechtsport	2.30
		Diversen	4.00
<u>Totaal</u>	49.45		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Lambertijnenlaan

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	19.00	Gymnastiek	
		UDI	3.00
		Genie	13.30
		Korfbal (Scheldevogels)	1.00
		Vechtsport (Bujinkan-shibu-dojo)	1.30
<u>Schoolgebruik</u>	22.00	De Aanloop	9.15
		De Grebbe II	5.30
		De Borghoek	7.15
<u>Particulier gebruik</u>	2.30	Diversen	2.30
<u>Totaal</u>	43.30		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Blomlaan

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	8.30	Gymnastiek	
		UDI	2.30
		Genie	4.00
		BTS	2.00
<u>Schoolgebruik</u>	22.15	Alg. school Oost	15.45
		Het Kompas	6.30
<u>Particulier gebruik</u>	13.30	Gymnastiek	5.00
		Karate	3.30
		Diversen	4.00
		Scala	1.00
<u>Totaal</u>	44.15		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Lodijke

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	36.00	Gymnastiek	
		St. Martinus	10.00
		Genie	7.00
		BTS	5.00
		Volleybal (BVC'86)	4.30
		Judo (Yoshi)	4.30
		Vechtsport Kyong Rye	5.00
<u>Schoolgebruik</u>	24.45	Lodijke	25.45
<u>Particulier gebruik</u>	5.30	Diversen	5.30
<u>Totaal</u>	67.15		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Meeussenstraat

Gebruik wordt per 1 januari 2003 of zoveel later als strikt noodzakelijk beëindigd in verband met de herstructurering van de binnensportaccommodaties.

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	24.30	Gymnastiek	
		Genie	6.00
		BTS	3.00
		UDI	2.00
		Badminton	
		BC Dino	2.30
		BC Zoef Zoef	2.30
		Basketbal (Jumping Crabs)	2.00
		Rolschaatsen (Het Markiezaat)	7.00
<u>Schoolgebruik</u>	22.45	De Krabbenkooi	8.30
		Sancta Maria	9.45
		't Fort	4.30
<u>Particulier gebruik</u>	3.30	Diversen	3.30
<u>Totaal</u>	50.45		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Gebouw T

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	32	Tafeltennis (Het Markiezaat)	32
		Alleen met deze vereniging is een huurovereenkomst afgesloten.	
		Voor bergruimten wordt ook nog verhuurd aan de Bergen op Zoomse operette vereniging en het Gezellentoneel.	
<u>Schoolgebruik</u>	Nvt		

<u>Particulier gebruik</u>	Nvt		
<u>Totaal</u>	32		
<u>Openstellingsuren</u>	Betreft specifiek gebruik		

Productgegevens Julianastraat

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	19.30	Gymnastiek	
		St. Martinus	2.00
		Genie	5.00
		M.B.V.O.	2.00
		Atletiek (AC Olympia)	4.00
		Budo en recr. Sportver. Halsteren	4.00
		Shin Gyo Ryu Ha	2.30
<u>Schoolgebruik</u>	12.00	St. Maarten	12.00
<u>Particulier gebruik</u>	3.00	Diversen	3.00
<u>Totaal</u>	34.30		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Bachstraat

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	31.30	Gymnastiek	
		St. Martinus	31.30
<u>Schoolgebruik</u>	9.45	St. Jozef	4.30
		De Springplank	5.15

<u>Particulier gebruik</u>	1.30	Diversen	1.30
<u>Totaal</u>	42.45		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Pastoor Dekkerstraat

Gebruik

<u>Soort verhuur</u>	<u>Aantal uren</u>		<u>Aantal uren</u>
<u>Verenigingsgebruik</u>	8.30	Gymnastiek	
		Damesgymclub Lepelstraat	1.00
		Gymvereniging Lepelstraat	3.30
		Judo (Osaekomi)	3.15
		Genie	0.45
<u>Schoolgebruik</u>	6.40	De Wegwijzer	6.40
<u>Particulier gebruik</u>	2.00	Volleybal	2.00
<u>Totaal</u>	17.10		
<u>Openstellingsuren</u>	65.00		

Productgegevens Gageldonk

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>		Gymnastiek	
Sporthal	33.30	BTS	2.00
		Genie	0.45
		Badminton	
		Flying Shuttle	19.45
		BC Dino	2.00
		Tennis (Bergse	2.00
		Ambtenarensport)	
		Volleybal	
		Cometo	3.00
		Sic Pugno	4.00
<u>Schoolgebruik</u>	26.30	Alg. school Oost	1.30
		Kompas	4.30
		De Verrekijker	4.30
		Anton van Duinkerken	6.15
		Het Kwadrant	3.45
		Markiezaat College	6.00
<u>Particulier gebruik</u>	7.30	Diversen:	
Sporthal		Badminton	1.30
		Zaalvoetbal	1.00
		Tennis	1.00
		Scala	4.00
Dojo	27.00	Buurmans	8.30
		San Kaku	7.00
		De Groot	7.30
		Van Ginkel	2.30
		Hikari	1.30
<u>Totaal sporthal</u>	67.30		
<u>Totaal dojo</u>	27.00		
<u>Openstellingsuren sporthal</u>	89.30		
<u>Openstellingsuren dojo</u>	65.00		

Het schoolgebruik is gecumuleerd, terwijl een aantal scholen gelijktijdig gebruik maakt. Hierdoor wordt de bezettingsgraad positiever beïnvloed.

Productgegevens Tuinwijk

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>	37.30	Gymnastiek UDI	3.00
		Rolschaatsen (Het Markiezaat)	4.00
		Basketbal (Jumping Crabs)	9.30
		Volleybal	
		Sic Pugno	6.00
		Cometo	1.30
		Bergse ambtenaren sportver.	2.00
		Badminton (B.B.V.)	7.30
		Zaalvoetbal (K.N.V.B.)	4.00
<u>Schoolgebruik</u>	43.15	De Schutse	23.00
		De Noordster	5.15
		De Welle	7.30
		Markizaatscollege	1.30
		De Heiberg	4.00
		't Fort	2.00
<u>Particulier gebruik</u>	10.30	Tennis	1.00
		Diversen	8.30
		Scala	1.00
<u>Totaal</u>	91.15		
<u>Openstellingsuren</u>	89.30		

Het schoolgebruik is gecumuleerd, terwijl een aantal scholen gelijktijdig gebruik maakt. Hierdoor wordt de bezettingsgraad positief beïnvloed

Productgegevens Kannebuis

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>		Gymnastiek (Genie)	3.00
Sporthal	33.00	Handbal (SV Olympus '69)	3.00
		Badminton (SV Olympus '69)	10.30
		Volleybal (SV Olympus '69)	3.30
		Zaalvoetbal	
		K.N.V.B.	6.00
		Ver. Zaalcomp. De Kannebuis	7.00
Dojo	7.00	Marit Sakro	5.00
		Kyong Rye	2.00
<u>Schoolgebruik</u>	47.30	Thomas Mavo	22.00
		De Biezenhof	16.30
		De Rode Schouw	9.00
<u>Particulier gebruik</u>	2.00	Zaalvoetbal	2.00
<u>Totaal Sporthal</u>	82.30		
<u>Totaal Dojo</u>	7.00		
<u>Openstellingsuren sporthal</u>	89.30		
<u>Openstellingsuren dojo</u>	65.00		
Bezettingsgraad sporthal	92%		
Bezettingsgraad dojo	10%		

Het schoolgebruik is gecumuleerd, terwijl een aantal scholen gelijktijdig gebruik maakt. Hierdoor wordt de bezettingsgraad positief beïnvloed.

Productgegevens Boulevard

De nieuwe sporthal wordt begin januari 2003 in gebruik genomen.

In de nieuwe sporthal zijn zoveel mogelijk de gebruikers van sportzaal Meeussenstraat ondergebracht. De Meeussenstraat wordt gesloten zodra mogelijk.

Gebruik

Soort verhuur	Aantal uren		Aantal uren
<u>Verenigingsgebruik</u>			
Sporthal	46,00	Definitieve toewijzing moet nog volgen.	
Turnhal	19,00	In combinatie met sporthal(deel)	
Dojo/balletzaal	29,00		
<u>Schoolgebruik</u>	81,75		
<u>Particulier gebruik</u>		Volgt na definitieve inroostering	
<u>Totaal Sporthal</u>	127,75		
<u>Totaal Dojo/balletzaal</u>	29,00		
<u>Totaal Turnhal</u>	19,00	In combinatie met sporthal(deel)	
<u>Openstellingsuren sporthal</u>	89,30		
<u>Openstellingsuren dojo</u>	65,00		

* Het schoolgebruik is gecumuleerd, terwijl een aantal scholen gelijktijdig gebruik maakt. Hierdoor wordt de bezettingsgraad positief beïnvloed.

* Bezetting: - toename sportgebruik
 - gebruikers Meeussenstraat
 - gebruikers overige accommodaties

15.2 Financiële gegevens algemeen en financiële gevolgen van het geactualiseerd. beleid.

Meerjarenbegroting 2003-2006 sportbudgetten

accommodatie	Begr 2003	begr 2004	begr 2005	begr 2006
<u>Buitensport</u>				
algemeen	620.234	618.546	618.392	618.392
sportpark rozenoord	587.557	595.619	568.568	578.582
sportpark meilust	174.413	166.247	166.385	170.821
sportpark brombeer	51.931	52.339	49.273	49.748
sportpark lepelstraat	75.360	74.791	75.149	77.393
sportpark de beek	267.602	266.653	266.026	266.287
sportpark staakberg	135.013	127.350	127.342	127.342
midgetgolfbaan	18.187	19.639	20.029	20.029
skatevoorziening	23.635	23.608	23.581	23.580
tennispark lepelstraat	8.143	8.833	8.819	9.500
recr gebied melanen	9.485	9.457	9.429	9.429
	1.971.560	1.963.082	1.932.993	1.951.103
<u>Binnensport</u>				
algemeen	567775	609972	609834	609833
gymlokaal Vijverberg-Zuid	21888	11164	11168	10498
gymlokaal Lambertijnenlaan	16948	18342	18564	18378
gymlokaal B. Blomlaan	12114	13758	13963	13658
gymlokaal Lodijke	8423	10092	10370	10114
sportzaal Meeussenstraat	47527	31793	32337	29682
gebouw T	38658	38620	40595	41945
gymlokaal Julianastraat	18364	18665	18619	16320
gymlokaal Bachstraat	32402	32696	33400	29039
gymlokaal Past Dekkerstraat	35082	34779	34971	34574
sporthal Gageldonk	170979	171459	170620	166232
sporthal Tuinwijk	192853	194919	195499	194506
sporthal Kannebuis	126944	139234	146717	147827
sporthal Bergse Plaat	605941	613232	612385	613047
	1895898	1938725	1949042	1935653
<u>Sportstimulering</u>				
algemeen	16224	16202	16198	16198
subsidies en sportevenementen	73230	73015	72802	72802
sportstimulering/projecten	16454	16406	16358	16358
	105908	105623	105358	105358
<u>Zwemsport</u>				
algemeen	76992	76791	76772	76772
de melanen	205239	197788	197347	197066
binnenschelde	184694	184398	184088	184090
de schelp	1482128	1476538	1476671	1480633
	1949053	1935515	1934878	1938561

totaal budget sport

5.922.419

5.942.945

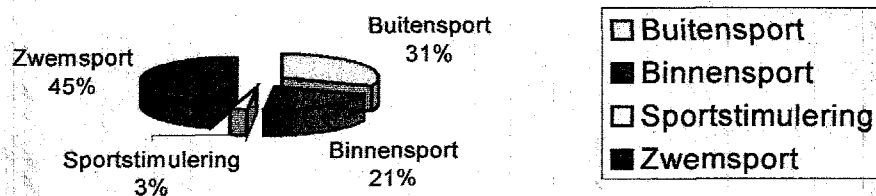
5.922.271

5.930.675

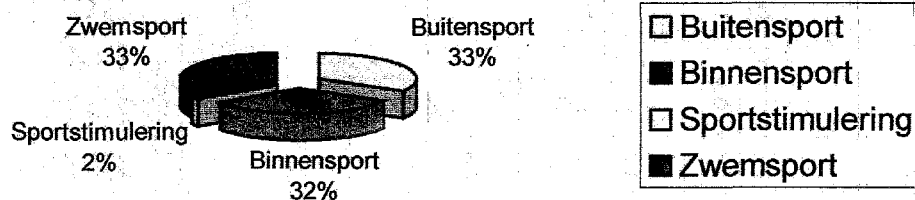
**Meerjarenbegroting 2002-2006 sportbudgetten
+ jaarrek. 2001**

omschrijving	rek 2001	begr 2002	begr 2003	begr 2004	begr 2005	begr 2006
Buitensport	1.296.879	1.791.227	1.971.560	1.963.082	1.932.993	1.951.103
Binnensport	861.890	1.435.573	1.895.898	1.938.725	1.949.042	1.935.653
Sportstimulering	114.676	102.560	105.908	105.623	105.358	105.358
Zwemsport	1.896.113	1.849.622	1.949.053	1.935.515	1.934.878	1.938.561
totaal budget	4.169.558	5.178.982	5.922.419	5.942.945	5.922.271	5.930.675

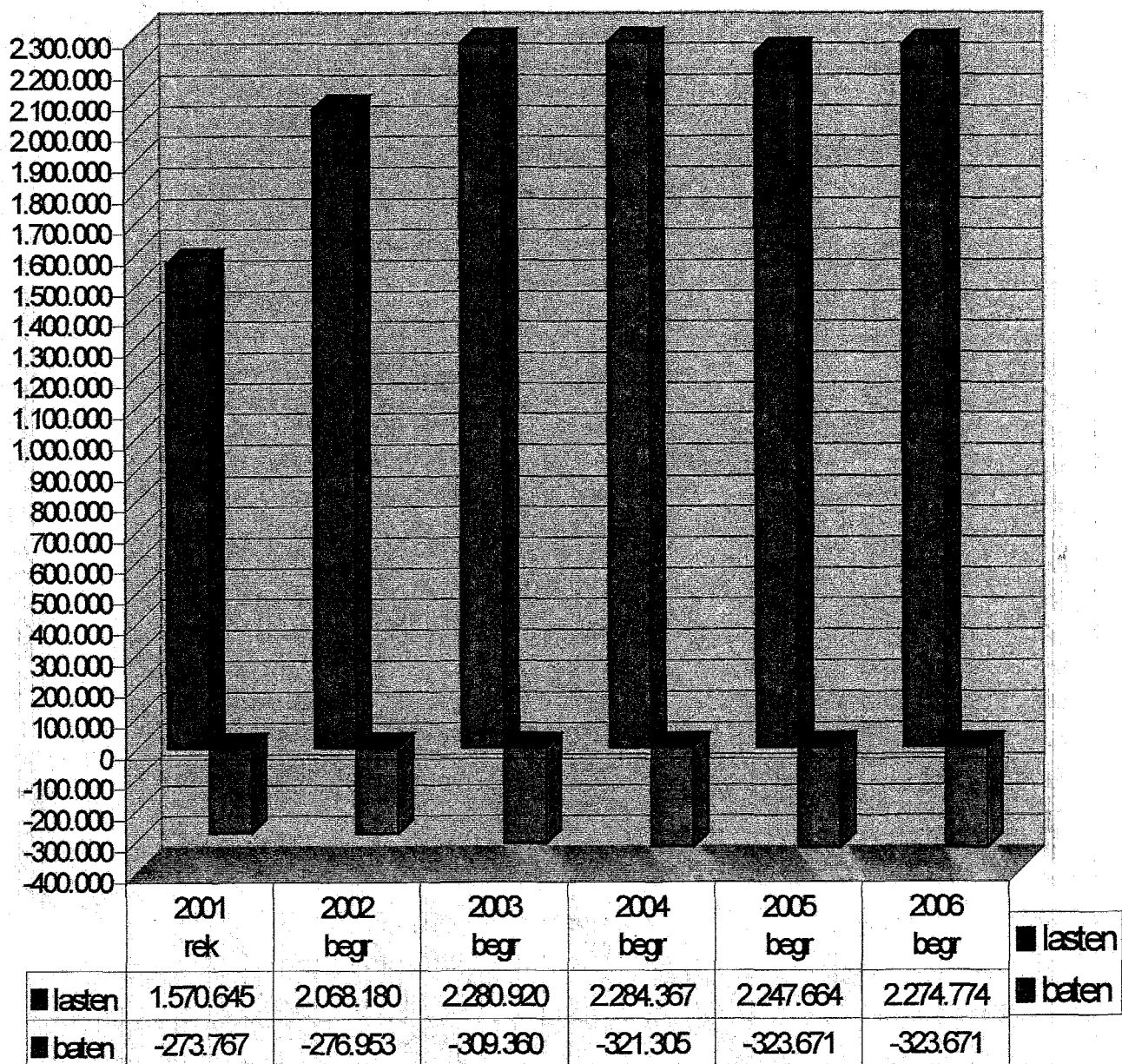
**Rekening 2001 budgetten in % van
totaal budget sport**

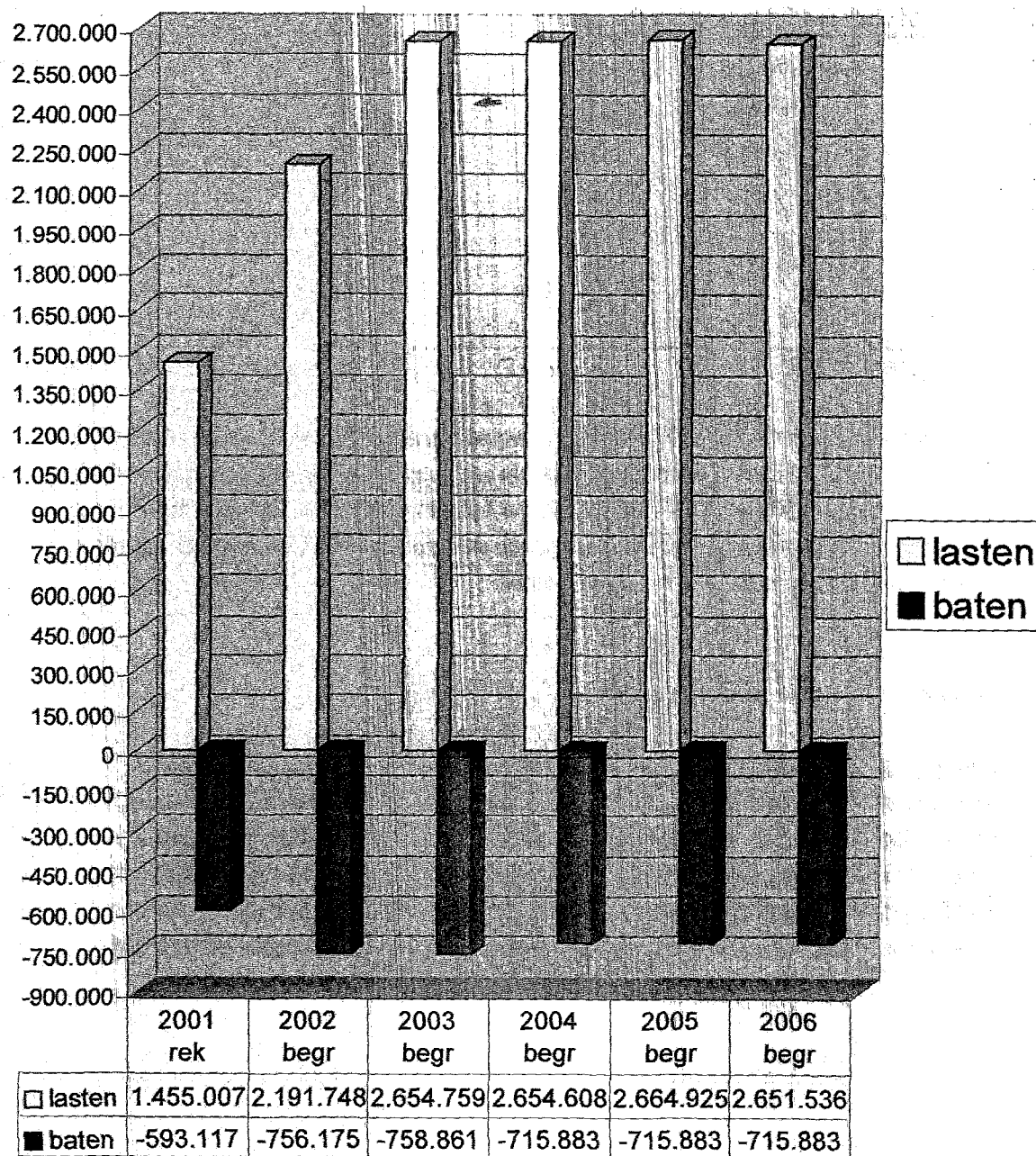
**Begroting 2003 budgetten in % van totale
sportbudget**

Buitensport lasten en baten

Binnensport lasten en baten

15.3 Demografische gegevens.

Ontwikkeling inwonertal

De gemeente Bergen op Zoom telde op 1 januari 2002 65.787 inwoners. Dit is een groei van 2.573 inwoners ten opzichte van 1 januari 1997, de datum waarop de nieuwe gemeente Bergen op Zoom werd gevormd

Ontwikkeling inwonertal gemeente Bergen op Zoom per 1 januari (1997-2002)

1997	63.214
1998	63.984
1999	64.662
2000	65.104
2001	65.383
2002	65.787

bron: bevolkingsgegevens O&S

De inwoners wonen, sinds 1-1-1997 verspreid over drie kernen. 52.450 wonen in de kern Bergen op Zoom, 11.300 in Halsteren en iets meer dan 2000 in Lepelstraat. De bevolkingsgroei in de afgelopen jaren werd vooral -en wel voor 2/3- bepaald door het vestigingsoverschot. Dit overschot nam af en wel zodanig dat in 2000¹ een geboorteoverschot voor de groei zorgde. In 2001 is de groei nagenoeg weer gelijk verdeeld tussen migratie en natuurlijke groei.

Samenstelling van de bevolking

Leeftijd en geslacht

Bijna 30% van de plaatselijke bevolking is jonger dan 25 jaar. Het aandeel 65-plussers bedraagt 14%. De leeftijdsopbouw van de plaatselijke bevolking komt sterk overeen met die van Nederland als geheel. De jongste leeftijdsgroepen zijn over het algemeen wat ondervertegenwoordigd, de leeftijdsgroepen vanaf 40 jaar iets oververtegenwoordigd. In de leeftijdscategorie tot 55 jaar varieert het absolute verschil tussen aantal mannen en vrouwen niet meer dan zo'n 200 personen. Daarna groeit het verschil.

¹ Over 2001 nog geen gegevens

Bevolking naar Leeftijd Bergen op Zoom en Nederland

Leeftijd	BoZ (1-1-2002)	Ned (1-1-2001)
	%	%
0-4	6,1	6,3
5-9	6,0	6,2
10-14	6,2	6,1
15-19	5,9	5,8
20-24	5,4	6,0
25-29	6,2	6,9
30-34	8,1	8,2
35-39	8,3	8,3
40-44	7,6	7,7
45-49	7,4	7,1
50-54	7,0	7,3
55-64	11,2	10,1
65+	14,2	13,6
Totaal N	65787,0	15.987.000

Bevolking naar leeftijd en geslacht Bergen op Zoom, 1 januari 2002

Leeftijd	Man	Vrouw	Totaal
	%	%	Abs
0-4	6,4	5,7	3.987
5-9	6,3	5,8	3.957
10-14	6,2	6,1	4.050
15-19	6,2	5,7	3.896
20-24	5,5	5,3	3.555
25-29	6,2	6,1	4.056
30-34	8,3	7,8	5.313
35-39	8,6	8,0	5.460
40-44	7,9	7,3	5.001
45-49	7,5	7,4	4.887
50-54	7,6	7,2	4.861
55-64	11,6	10,9	7.419
65+	11,7	16,5	9.345
Totaal N	32.640	33.147	65.787

Huishoudensamenstelling (jaar 2000)

Op 60% van de adressen in de gemeente woont een gezinshuishouden. Op ruim een kwart van de adressen woont iemand alleen. Gemiddeld wonen er 2,4 personen in een woning. Twaalf jaar geleden bedroeg de gemiddelde woningbezetting nog 2,6. Deze tendens zet zich nog steeds verder voort. Het aandeel 1 en 2 persoonshuishoudens verder is toegenomen tot ongeveer tweederde van alle huishoudens in de gemeente. Omgekeerd: In eenderde van de huishoudens wonen 3 personen of meer (meestal) kinderen

Etniciteit

Bijna 11% van de inwoners van Bergen op Zoom - een kleine 7000 personen- wordt gerekend tot de groep niet-westerse allochtonen. Voor Nederland als geheel is dat aandeel bijna 9%. In de rij van (59) gemeenten in Nederland met meer dan 50.000 inwoners bezet Bergen op Zoom wat betreft aandeel niet-westerse allochtonen de 25^e plaats.

Bijna 8% van de bevolking van Bergen op Zoom -ruim 5000 personen- behoort tot de Turkse of Marokkaanse gemeenschap. In de rangorde van 59 steden neemt Bergen op Zoom voor wat betreft het aandeel van deze bevolkingsgroepen - na ondermeer de vier grote steden- een 7^e plaats in. Landelijk bedraagt het aantal Turken en Marokkanen 3,6%. Tot deze groep behoren natuurlijk ook jongeren. Het is algemeen bekend dat hun deelneming aan sport en beweging minder gebruikelijk is dan van andere bevolkingsgroepen. Daarom zijn zij hier in een apart overzicht vermeld.

Leeftijdsofbouw 0 - 23 jarigen naar etniciteit, per 1 januari 2002

	Leeftijd			
	0-4	5-11	12-17	18-23
Nederlands	70,7	70,7	72,5	74,4
Turks	8,2	8,3	5,9	6,2
Marokkaans	8,5	7,7	6,6	5,5
Overige	12,6	13,3	15,0	13,9
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0
N	3.987	9.582	4.879	4.298

De toekomst.²

Bergen op Zoom telde per 1 januari 2002 65.787 inwoners. Tot 2025 zal het inwonertal naar verwachting toenemen tot ongeveer 68.850. Daarna treedt een afname op. De bevolkingsgroei over de periode tot 2030 is een gevolg van uitsluitend positieve migratiesaldi. Over de komende dertig jaar gemeten ligt het totale migratiesaldo op ongeveer 4300 en de totale natuurlijke groei op - 664.

In de loop van de prognoseperiode zwakt de groei van de plaatselijke bevolking sterk af. Meer dan de helft van de groei tot 2030 vindt plaats vóór 2005. Na 2009 slaat de natuurlijke aanwas, door afname van het aantal geboorten en de toename in de sterfte, om in een natuurlijke afname. Het aantal sterfgevallen overtreft vanaf dat moment het aantal geboorten. Tot ongeveer 2025 kan het positieve migratiesaldo een bevolkingsafname nog voorkomen. Daarna zal het inwonertal van Bergen op Zoom in absolute aantallen gemeten teruglopen.

² Bron bevolkingsprognose: Provincie Noord-Brabant, Bevolkings- en woningbehoeftenprognose 2000 Noord-Brabant, actualisering 2000, 's-Hertogenbosch oktober 2000

Verwachte ontwikkeling van het inwonertal Bergen op Zoom, 2000-2005

2000	65.086
2002	65.787
2005	67.056
2010	67.942
2015	68.428
2020	68.717
2025	68.845
2030	68.692

Bron: provinciale bevolkingsprognose 2000

Een van de meest in het oog springende kenmerken is - ook in Bergen op Zoom- de voortgaande ontgroening en vergrijzing. Op vele terreinen zullen de effecten hiervan merkbaar zijn ook bij sport en beweging.

De plaatselijke bevolkingsgroei in de komende decennia wordt bepaald door de oudere leeftijdsgroepen. Van de 55-plussers neemt het aantal met bijna 8700 toe. Dat is een groei van 55%. In 2030 behoort 38% van de bevolking tot de 55-plussers. Momenteel (1-1-2002) bedraagt dit aandeel een kwart. De hoogste leeftijdsgroepen groeien het sterkst. Het aantal 75-plussers zal met meer dan 80% toenemen. Hier manifesteert zich de dubbele vergrijzing: er komen gelet op de leeftijdsopbouw van vandaag de dag niet alleen meer ouderen, zij leven gemiddeld ook langer.

In Bergen op Zoom behoort momenteel 14,2% van de bevolking tot de categorie 65-plussers. In Noord-Brabant ligt dit percentage op 12,8 en landelijk op 13,6. Tussen 2000 en 2030 zal het aantal 65 plussers in Bergen op Zoom toenemen met 76%, gelijk aan het voor Nederland verwachte groeicijfer en onder het vergelijkbare groeicijfer voor Noord-Brabant (90%). 23% van de plaatselijke bevolking is in 2030 65-plusser. Voor Noord-Brabant en Nederland ligt dat aandeel op hetzelfde niveau.

Leeftijdsopbouw Bergen op Zoom 2000-2030 (%)

	2000	2002	2010	2020	2030
0-14	18,3	18,2	17,1	15,3	15,3
15-29	18,6	17,5	17,5	17,7	16,4
30-54	38,8	38,8	36,3	33,0	30,7
55-64	10,3	11,3	13,6	14,1	14,2
65-74	7,8	7,8	8,6	11,8	12,5
75+	6,3	6,3	6,9	8,0	10,9
55+	24,4	25,5	29,1	33,9	37,6
65+	14,1	14,2	15,5	19,8	23,4
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0